

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

Redovisning av tillämpningen av plan- och bygglagstiftningen

Innehållsförteckning

Läsanvisningar.....	5
Uppföljning av plan- och bygglagstiftningens tillämpning.....	6
1. Statistik om plan- och bygglagstiftningen år 2022	7
1.1 Statistik översiktsplanering.....	9
1.1.1 Översiktsplanens aktualitet	10
1.1.2 Länsstyrelsernas granskningsyttranden över översiktsplaner	13
1.1.3 Översiktsplaner som fått laga kraft	18
1.1.4 Ändringar av översiktsplan	22
1.2 Statistik detaljplanering	25
1.2.1 Kommunala planbesked.....	26
1.2.2 Planeringsbesked från länsstyrelsen.....	29
1.2.3 Antagna detaljplaner	31
1.2.4 Länsstyrelsens tillsyn över detaljplaner	35
1.2.5 Överklagade detaljplaner	38
1.2.6 Områdesbestämmelser.....	42
1.2.7 Miljöbedömning för detaljplan.....	43
1.2.8 Upphävande av strandskydd genom detaljplan	45
1.3 Statistik lov och byggande.....	48
1.3.1 Ärenden om lov, besked och anmälan	49
1.3.2 Överklagade beslut om lov och besked.....	55
1.3.3 Överprövade lov och förhandsbesked	60
1.3.4 Länsstyrelsernas handläggningstider för överklagade lov och förhandsbesked	61
1.3.6 Besiktning av hissar och andra motordrivna anordningar ...	72
1.4 Statistik tillsyn	78
1.4.1 Boverkets och länsstyrelsernas tillsynsvägledning	79
1.4.2 Byggnadsnämndens tillsyn.....	82
1.5 Riktlinjer för markanvisning	88
1.6 Öppna data – Plan- och byggenkäten	89
2. Uppföljningsteman	90
2.1 Tema: Goda exempel på tillsynsplaner	92
2.2 Tema: Planeringsbesked	96
2.2.1 Planeringsbesked har använts sparsamt.....	99
2.2.2 Erfarenheter gällande planeringsbesked	102
3. Metod.....	109

Läsanvisningar

Det här dokumentet utgör redovisningen av uppdraget, Redovisning av tillämpning av plan- och bygglagstiftningen, i Boverkets regleringsbrev för år 2022. Varje avsnitt kommer att utgöra enskilda artikelsidor på PBL kunskapsbanken, varför upprepning i vissa fall är nödvändigt.

Redovisningen innehåller en sammanställning av de särskilda uppdragen i länsstyrelsernas regleringsbrev för år 2022 gällande planeringsbesked, goda exempel på tillsynsplaner samt handläggningstider för överklagade lov. Den innehåller även en uppdatering av den statistik som Boverket årligen samlar in avseende plan- och bygglagstiftningens tillämpning.

Publicering av artikelsidorna tillsammans med öppna data sker 2 maj 2023 kl. 9 under följande länk: [Uppföljning av plan- och bygglagens tillämpning - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

Uppföljning av plan- och bygglagstiftningens tillämpning

Boverket följer årligen upp tillämpningen av plan- och bygglagstiftningen. Uppföljningen syftar till att ge ett material som i förlängningen kan ligga till grund för en utvärdering av hur väl plan- och byggprocessen fungerar samt hur ändamålsenlig myndigheternas ärendehantering är inom området. Resultaten riktar sig till politiska beslutsfattare inom stat och kommuner, tjänstemän som är verksamma i hanteringen av plan- och byggärenden samt till alla som är aktiva inom eller intresserade av plan- och byggprocessen. Här redovisas en samlad bild av vad som har hänt under år 2022.

I menyn hittar du den fullständiga redovisningen av årets uppföljning av plan- och bygglagstiftningens tillämpning uppdelat i rubrikerna Statistik, Uppföljningsteman och Metod. Under ”Statistik” hittar du redovisningar som är tämligen lika utformade år efter år. Under ”Uppföljningsteman” redovisas det aktuella årets specialundersökningar.

Du hittar tidigare års rapporteringar under rubriken Tidigare uppföljning. Under Relaterad information hittar du en direktlänk till Öppna data.

Relaterad information

På Boverket

[Öppna data - Plan och byggenkäten](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Boverkets regleringsbrev 2022](#)

[Länsstyrelserna regleringsbrev 2022](#)

1. Statistik om plan- och bygglagstiftningen år 2022

Boverket producerar årligen statistik över ärenden som regleras i plan- och bygglagstiftningen och som hanteras av kommuner och statliga myndigheter. Statistiken redovisas sorterat efter olika områden: översiktsplanering, detaljplanering, lov och byggande, tillsyn samt markanvisning.

Källor till statistiken

Varje år handlägger kommuner och länsstyrelser ett stort antal ärenden i olika skeden av plan- och byggprocessen. Handläggningen regleras i plan- och bygglagen, PBL, samt angränsande lagar som berör planering och byggande. Uppgifter om dessa ärenden samlas årligen in genom en uppsättning enkäter som besvaras av kommuner, länsstyrelser och Domstolsverket. Sammanställningarna av statistiken kan du ta del av under respektive rubrik. Du kan läsa mer om Boverkets metod för uppföljningen av PBL på sidan [Metod](#).

[Metod](#)

Öppna data

All statistik som använts för att ta fram de kartor och diagram som visas på sidorna finns även tillgänglig som öppen data. Där finns svaren på alla kvantitativa frågor som ställts i de olika enkäterna samlade och uppdelade efter län respektive kommun.

[Öppna data - Plan- och byggenkäten](#)

Osäkerheter i underlaget

Ambitionen har varit att genomföra totalundersökningar i varje enkät. För år 2022 har alla 21 länsstyrelser samt 266 av de 290 kommunerna besvarat hela eller delar av enkäterna. För de allra flesta frågor bedömer Boverket att de inkomna svaren ger en komplett eller näst intill komplett bild av hur handläggningen av plan- och byggprocessen bedrivs. Däremot finns det ett problem på grund av bortfall i svaren vid jämförelser mellan olika år. På länsnivå kan jämförelser mellan olika år bli missvisande. Även på riksnivå kan jämförelser mellan olika år bli missvisande, framför allt om svar inte inkommit från någon av de större kommunerna.

Boverket har under arbetet även uppmärksammat en del brister i det inkomna dataunderlaget. Detta gäller dels länsstyrelsernas kodning av sina ärenden, dels kommunernas svar. Det finns alltid en risk att den eller de som besvarar enkäterna gör olika tolkningar, felräkningar eller

liknande. Boverkets bedömning är dock att de som besvarar enkäterna är väl förtrogna med de frågeställningar som behandlas, den data som ska inrapporteras och hur den vidare behandlingen av materialet går till.

Sammantaget gör detta att det finns en viss osäkerhet över hur väl de inkomna enkätsvaren speglar ärendehanteringens. Statistiken bör därför tolkas med viss försiktighet.

Relaterad information

På Boverket

[Öppna data - Plan- och byggenkäten](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

1.1 Statistik översiktsplanering

Boverket sammanställer varje år statistik över hur plan- och bygglagstiftningens regler om översiktsplanering har tillämpats under det gångna året.

Källor till statistiken

Under dessa sidor redovisas en sammanställning av enkätsvaren om översiktsplanering gällande år 2022. Uppgifterna har samlats in genom Boverkets årliga plan- och byggenkäter som besvarats av kommuner och länsstyrelser. Enkäterna behandlar både länsstyrelsernas och kommunernas arbete med översiktsplanering. Du kan läsa mer om Boverkets metod för uppföljningen av plan- och bygglagen på sidan [Metod](#).

[Metod](#)

Osäkerheter i underlaget

För år 2022 har alla 21 länsstyrelser besvarat de enkäter som skickats till länsstyrelserna gällande respektive läns kommuner, däremot förekommer det att enskilda frågor har lämnats obesvarade. 266 av de 290 kommunerna har besvarat enkäten som skickats till kommunerna, men även här förekommer det att frågor lämnats obesvarade. Boverket har under arbetet uppmärksammat en del brister i det inkomna dataunderlaget. Detta gäller dels länsstyrelsernas kodning av sina ärenden, dels kommunernas svar. Sammantaget gör det här att statistiken bör tolkas med viss försiktighet.

Relaterad information

På Boverket

[Öppna data - Plan- och byggenkäten](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

1.1.1 Översiktsplanens aktualitet

I många kommuner pågår arbetet med att ta fram en planeringsstrategi. Drygt 60 procent uppger att de avser ta fram en planeringsstrategi, medan drygt 30 procent av kommunerna uppger att de i stället avser ta fram en ny översiktsplan före 11 september år 2024.

Drygt 60 procent av kommunerna avser att ta fram en planeringsstrategi

Enligt lagändringen av 3 kap. plan- och bygglagen, PBL, 1 april år 2020, ska kommunerna göra en aktualitetsprövning av sin översiktsplan genom att ta fram en planeringsstrategi. Kommunerna ska under perioden från ordinarie val år 2022 fram till senast 11 september år 2024 antingen ha antagit en planeringsstrategi eller en ny översiktsplan.

[Ta fram planeringsstrategin](#)

Enligt uppgift från 265 kommuner har de kommit olika långt i arbetet med att ta fram sin planeringsstrategi. Efter valet år 2022 och fram till enkätens slutdatum 31 januari år 2022 är det 4 kommuner som har antagit en planeringsstrategi.

Drygt 60 procent av de svarande kommunerna, uppger att de avser att ta fram en planeringsstrategi innan september år 2024. Drygt 30 procent av landets kommuner redovisar att de i stället avser ta fram en ny översiktsplan och därför inte kommer ta fram någon planeringsstrategi. Det är 10 kommuner som uppger att de redan antagit en ny översiktsplan efter valet år 2022, och därmed inte behöver ta fram en planeringsstrategi.

Länsstyrelserna har lämnat de första underlagen

Lagändringen år 2020 för 3 kap. PBL innebär också att länsstyrelserna ska tillhandahålla ett underlag till kommunernas planeringstrategi. Underlaget är en redovisning av vilka statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. I underlaget ska länsstyrelsen också ange om någon del av länsstyrelsens granskningsyttrande över förslaget till översiktsplan inte längre gäller. Länsstyrelserna ska redovisa ett underlag till kommunerna under den andra halvan av tiden mellan två ordinarie val, eller när kommunen begär det.

Enligt uppgift från länsstyrelserna har de hittills lämnat ett kommunspecifikt underlag till 209 kommuner. Länsstyrelserna har även lämnat underlag i form av ett länsövergripande underlag till 124 kommuner. Det är 96 kommuner som har fått både kommunspecifikt och länsövergripande underlag.

Knappt 70 kommuner har inte fått något underlag från länsstyrelsen. Anledningarna till detta varierar och kan till exempel bero på att en ny översiktsplan har fått laga kraft efter valet år 2022, eller att en ny översiktsplan är på gång och beräknas antas före september år 2024. Ett par länsstyrelser uppger att de på grund av sjukfrånvaro och vakanser inte kunnat leverera underlag till kommunerna i rätt tid.

Utmaningar och fördelar för länsstyrelserna med att ta fram underlag

Länsstyrelserna har i sina enkätsvar haft möjlighet att lämna kommentarer om utmaningar och fördelar när det gäller arbetet med att ta fram en första omgång av underlaget till kommunernas planeringsstrategi. Några av utmaningarna som länsstyrelserna framförde var att hitta en metod för arbetet, upplägg och omfattning. En annan utmaning var att hitta en relevant nivå på informationen, eftersom underlag har blivit alltmer omfattande och kräver bearbetning av vad som är betydelsefullt för översiktsplaneringen.

Bedömningen av granskningsyttrandets aktualitet har också inneburit svårigheter. Flera kommuner har ett stort antal äldre ändringar av översiktsplaner, vilket har gjort arbetet med genomgång av granskningsyttranden omfattande.

De fördelar som framkom av arbetet med underlagen var exempelvis en ökad förståelse för länsstyrelsernas Planeringskatalog och planeringsunderlagen, men även en nyttig genomlysning av kommunernas översiktsplaner med dess ändringar och vikten av att skriva tydligare granskningsyttranden framöver. Arbetet har också bidragit till värdefulla interna dialoger inom länsstyrelsen och gett anledning till dialoger med kommunerna där olika behov av vägledning har kunnat fångas upp.

Länsstyrelsernas kommentarer kommer att användas av Boverket i det fortsatta vägledningsarbetet när det gäller länsstyrelsernas underlag, och i kontakter med länsstyrelserna genom olika referensgrupper.

[Länsstyrelsens underlag inför beslut om planeringsstrategi](#)

Relaterad information

På Boverket

<https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktsplan/ikrafttradande--och-overgangsbestammelser/>

[Öppna data - Plan- och byggenkäten](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

1.1.2 Länsstyrelsernas granskningsyttranden över översiktsplaner

Under år 2022 har det skett en liten ökning av det totala antalet invändningar i länsstyrelsernas granskningsyttranden över kommunernas förslag till översiktsplan och ändring av översiktsplan. Invändningarna gäller oftast att riksintressen inte tillgodoses eller att miljökvalitetsnorm för vatten inte uppnås. En annan vanlig invändning är att en bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt på grund av risker för människors säkerhet.

Ökning av det totala antalet granskningsyttranden

Länsstyrelsen ska enligt plan- och bygglagen, PBL, utöva tillsyn över och bevaka vissa statliga och mellankommunala intressen. Enligt 3 kap. 16 § PBL ska länsstyrelsen yttra sig över kommunernas förslag till översiktsplan och lämna ett granskningsyttrande. I granskningsyttrandet ska länsstyrelsen göra en bedömning om hur översiktsplanen förhåller sig till granskningsgrunderna i bestämmelsen. Granskningsgrunderna är kopplade till grunderna för överprövning inom ramen för statlig tillsyn enligt 11 kap. 10 § PBL.

Enligt uppgift från länsstyrelserna har de lämnat totalt 62 granskningsyttranden över kommunernas förslag till översiktsplaner under år 2022. Av dessa var 35 stycken för kommunomfattande förslag till översiktsplan, 21 förslag till ändring av översiktsplan för en viss del av kommunen och 6 stycken förslag till ändring av översiktsplan genom tillägg till plan.

Det totala antalet granskningsyttranden för år 2022 innebär en ökning jämfört med år 2021, då det var 54 stycken.

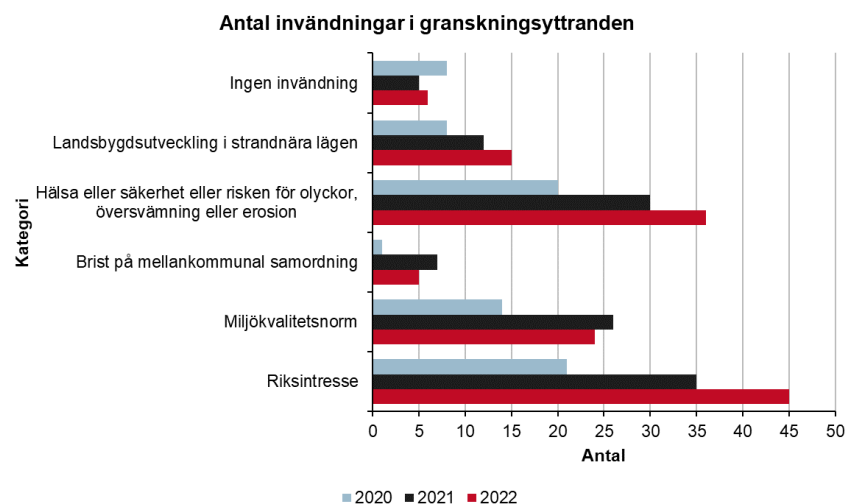
Viss ökning av antalet invändningar från länsstyrelserna

Under år 2022 har antalet invändningar från länsstyrelserna legat på ungefär samma nivå som året innan, med 125 jämfört med 110 invändningar år 2021. Det är nästintill en fördubbling jämfört med år 2020 då antalet invändningar var 64 stycken. En förklaring till den kraftiga ökningen av antalet invändningar år 2021 kan vara att många planer granskades under det året som sedan antogs under år 2022, vilket statistiken visar. Med den ytterligare ökningen för år 2022 kan antalet planer som antas under år 2023 förväntas öka.

I 6 av de 62 granskningsyttranden som lämnats under år 2022 har länsstyrelserna inga invändningar mot kommunernas förslag till översiktsplan eller förslag till ändring av översiktsplan. I de fall länsstyrelserna har invändningar mot kommunernas förslag till översiktsplan, är invändningarna i stort sett fördelade på granskningsgrunderna på samma sätt som tidigare år. I 84 procent av fallen har länsstyrelserna invändningar om någon av de tre granskningsgrunderna:

- riksintressen,
- människors hälsa eller säkerhet samt risken för olyckor, översvämning eller erosion, eller
- miljökvalitetsnormer.

Såväl antalet invändningar angående riksintressen som invändningar om människors hälsa eller säkerhet samt risken för olyckor, översvämning eller erosion har ökat jämfört med år 2021. Däremot har antalet invändningar om miljökvalitetsnormer minskat jämfört med år 2021.

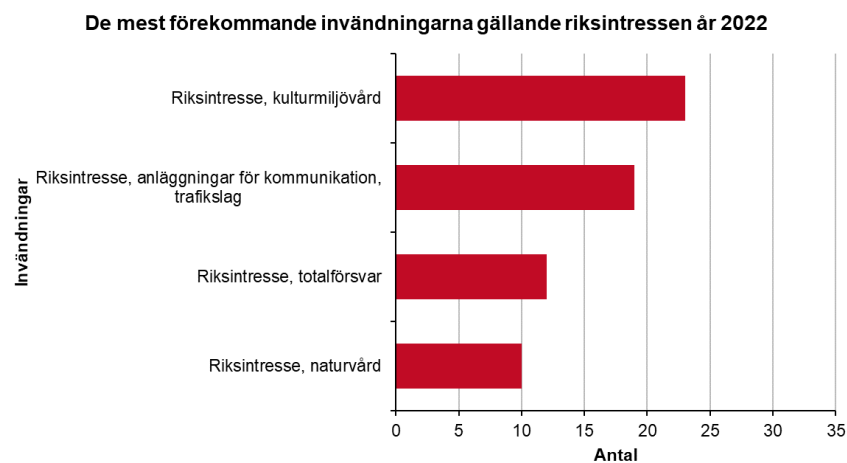

Figur 1.1.2a Fördelning av länsstyrelsernas invändningar i granskningsyttranden över förslag till översiktsplan och över förslag till ändring av översiktsplan under åren 2020–2022. Indelningen är gjord enligt de grunder som anges i 3 kap. 16 § PBL. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät år 2020–2022. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Boverket

Kulturmiljövård fortsatt i topp över invändningar gällande riksintresse

Riksintresse för kulturmiljövård är fortsatt i topp av de mest förekommande invändningarna gällande riksintressen enligt miljöbalken. Även riksintresse för anläggningar för kommunikation - trafikslag ligger fortsatt högt. Nytt för år 2022 är att antalet invändningar gällande riksintresse för totalförsvar ökat från tidigare år, medan invändningar gällande riksintresse för naturvård, friluftsliv och Natura 2000 har minskat.

Påverkan på riksintressena för kulturmiljövård, anläggningar för kommunikation-trafikslag, totalförvar och naturvård är de riksintressen som länsstyrelserna har haft fler än 10 invändningar om under 2022 i sina granskningsyttranden. Därefter följer Natura 2000 tillsammans med riksintresse för rörligt friluftsliv med 8 invändningar vardera, sedan riksintressena för högexploaterad kust, rennäring, obruten kust, friluftsliv, yrkesfiske och anläggningar för energiproduktion i fallande skala. Länsstyrelserna har också haft enstaka invändningar mot tillgodoseendet av riksintressena för anläggningar för vattenförsörjning och fyndigheter av ämnen och material.

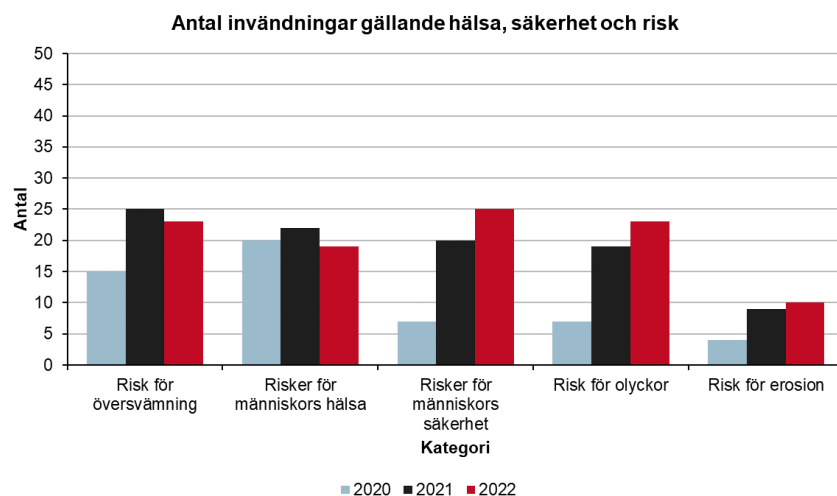
Figur 1.1.2b Fördelning av länsstyrelsernas mest förekommande invändningar gällande riksintressen i granskningsyttranden över förslag till översiktsplan och över förslag till ändring av översiktsplan år 2022. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät år 2022. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Boverket

Antalet invändningar om risker för människors säkerhet har ökat

Enligt 3 kap. 16 § PBL ska länsstyrelsen i sitt granskningsyttrande ange om en bebyggelse blir olämplig eller ett byggnadsverk olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Enligt uppgift från länsstyrelserna har de under år 2022 haft totalt 100 invändningar för denna granskningsgrund, vilket är en marginell ökning mot föregående år. Flest invändningar från länsstyrelsen gällde risker för människors säkerhet. Antalet invändningar om risker för människors säkerhet och risker för olycka har ökat sedan förra året medan antalet invändningar om risker för översvämning och risker för människors hälsa har minskat. När det gäller risken för erosion är antalet invändningar i stort sett oförändrat.

I kommentarerna där länsstyrelserna har preciserat vilka områden de har haft invändningar inom så gäller dessa framför allt farligt gods, förorenad mark och geotekniska förhållanden.

Figur 1.1.2c Fördelning av länsstyrelsernas invändningar gällande om en bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet samt till risken för olyckor, översvämning eller erosion år 2022. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät år 2022. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Boverket

Flest invändningar om miljökvalitetsnorm för vatten

Av översiktsplanen ska det framgå hur kommunen anser att gällande miljökvalitetsnormer ska följas. Enligt uppgift från länsstyrelserna var det liksom föregående år framför allt miljökvalitetsnormer för vatten som länsstyrelserna hade invändningar om i sina granskningsyttranden för år 2022. I 23 av granskningsyttrandena invände länsstyrelsen mot att kommunen inte följde miljökvalitetsnormer för vatten i sin översiktsplan. För övriga miljökvalitetsnormer hade länsstyrelserna invändningar angående miljökvalitetsnormer för havsmiljön i 2 fall, men inga granskningsyttranden innehöll invändningar gällande miljökvalitetsnorm för omgivningsbuller eller miljökvalitetsnorm för luft.

Relaterad information

På Boverket

[Öppna data - Plan- och byggenkäten](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

Dokument

[Detaljerad data och diagram \(1.1.2\) Excel](#)

1.1.3 Översiktsplaner som fått laga kraft

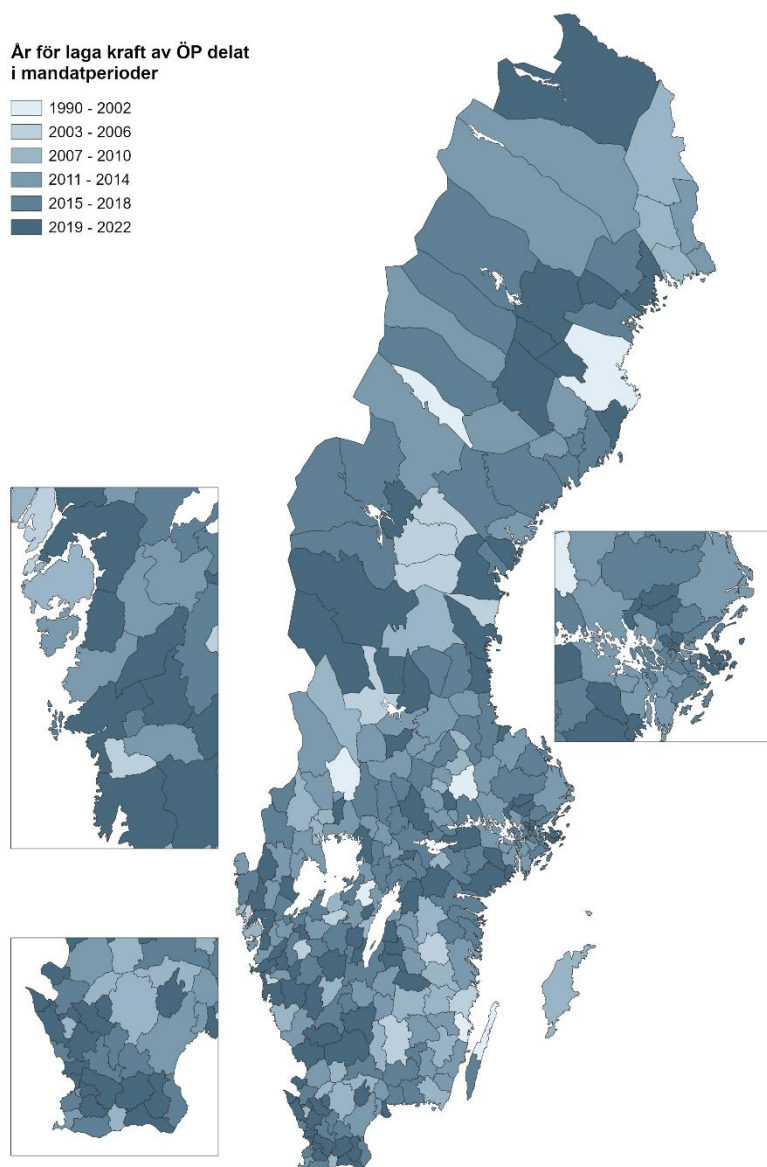
Under år 2022 var det 38 kommunomfattande översiktsplaner som fick laga kraft. Av de 9 kommuner med en översiktsplan som fått laga kraft före år 2004 är det 8 kommuner som arbetar med att ta fram en ny kommunomfattande översiktsplan.

Under år 2022 fick 38 översiktsplaner laga kraft

Alla kommuner ska ha en aktuell översiktsplan, som omfattar hela kommunens yta. Den ska beslutas av kommunfullmäktige och spegla den politiska majoritetens uppfattning om användningen av mark- och vattenområden.

Enligt uppgift från länsstyrelserna har mer än hälften av kommunerna en översiktsplan som fått laga kraft under perioden 2015–2023. I tabellen nedan redovisas åldersfördelning mellan de nu gällande översiktsplanerna i landet.

Tidsperiod	Antal översiktsplaner som fått laga kraft
–1998	3
1999–2002	4
2003–2006	12
2007–2010	31
2011–2014	76
2015–2018	85
2019–2022	78
januari 2023	1
Summa	290

1.1.3a Översiktsplanernas år för laga kraft, per kommun, 1990–2022. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät år 2022. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Boverket

Äldre översiktsplaner upphör att gälla

Enligt övergångsbestämmelserna till de ändringar av 3 kap. plan- och bygglagen, PBL, som gäller från och med 1 april år 2020, kommer kommunomfattande översiktsplaner som har fått laga kraft före den 1 januari år 2004 upphöra att gälla vid utgången av år 2025. Detta gäller även för ändringar av översiktsplanen för en viss del av kommunen som har fått laga kraft före detta datum. Även om den kommunomfattande översiktsplanen aktualitetsprövats efter den 1 januari år 2004 eller äldre ändringar för en viss del av kommunen har kopplats till en plan som har

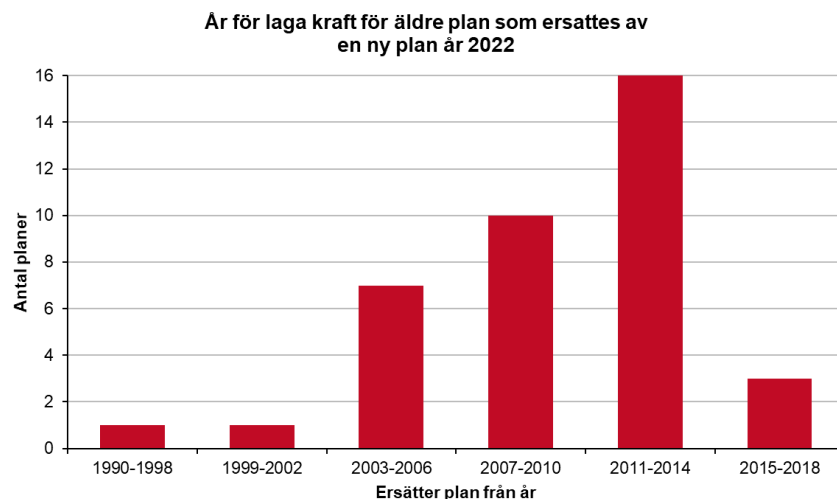
fått laga kraft efter 1 januari år 2004, så kommer dessa att upphöra att gälla.

[Ändring av PBL 1 april 2020](#)

Vid utgången av år 2022 fanns det 9 kommunomfattande översiktsplaner i landet som fick laga kraft under perioden 1990–2003. I 8 av kommunerna kan Boverket enligt kommunernas webbsidor utläsa att ett arbete är på gång med en ny översiktsplan.

Kommunernas arbete med nya översiktsplaner

Under år 2022 fick 38 kommunomfattande översiktsplaner laga kraft, vilket är betydligt fler än året innan, då motsvarande siffra var 14 stycken. Av dessa 38 planer ersätter 2 av dem planer från år 1998 och år 2002. Drygt 70 procent av de nya planerna ersätter översiktsplaner från mandatperioderna mellan år 2010–2018.

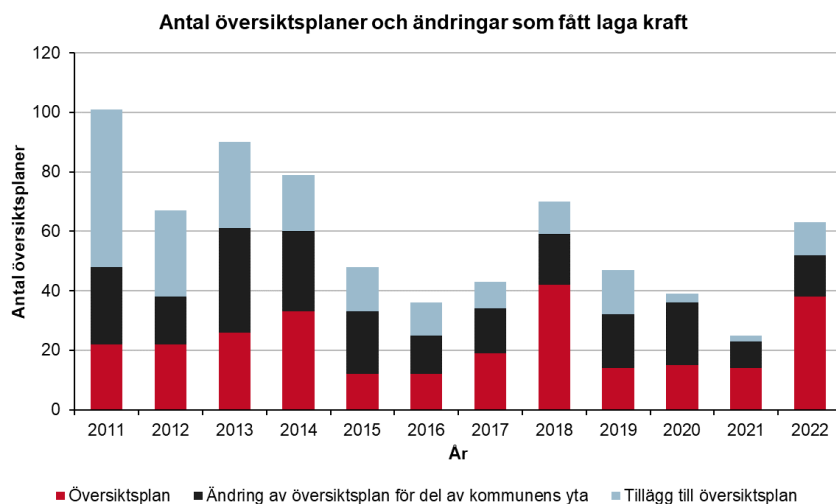
1.1.3b Tidigare år för laga kraft för de översiktsplaner som fick laga kraft år 2022, 38 stycken. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät år 2022. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Boverket

Enligt uppgift från länsstyrelsen har de yttrat sig över 25 samrådsversioner av förslag till kommunomfattande översiktsplaner under år 2022. Antalet är i nivå med år 2021 då 26 yttranden över samrådsversioner lämnades. Länsstyrelserna lämnade också granskningsyttranden för 35 förslag till kommunomfattande översiktsplaner under år 2022. För år 2021 var motsvarande siffra 28 granskningsyttranden.

Variation i antal planer som fått laga kraft

Nedan visas ett diagram över fördelningen mellan kommunomfattande översiktsplaner, ändringar av översiktsplanen för en viss del av kommunen och ändringar av översiktsplanen genom tillägg som fått laga kraft under perioden 2011–2022. Antal planer som fått laga kraft har

varierat mellan 101 planer år 2011 ner till 25 planer år 2021. Under de senaste 8 åren var det endast år 2018 och år 2022 som över 50 planer fick laga kraft. Statistiken visar en tydlig uppgång i antalet nya planer vid slutet av varje mandatperiod och ett lägre antal vid mandatperiodens början de senaste 8 åren.

1.1.3c Antal översiktsplaner, ändringar för en del av kommunen och tillägg som fått laga kraft åren 2011–2022. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät år 2022. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Boverket

Relaterad information

På Boverket

[Öppna data - Plan- och byggenkäten](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

Dokument

[Detaljerad data och diagram \(1.1.3\) Excel](#)

1.1.4 Ändringar av översiktsplan

Antalet ändringar av översiktsplan som fick laga kraft under år 2022 ökade jämfört med föregående år, både vad gäller ändringar för del av kommunens yta och för tillägg av ett allmänt intresse som behöver tillgodoses. Antalet samrådsyttranden som länsstyrelserna lämnat över ändringar för del av kommunens yta minskade från 19 yttranden år 2021 till 11 yttrande år 2022. Vad gäller tillägg för ett allmänt intresse har länsstyrelsen i stort sett lämnat lika många yttranden som för föregående år.

Verktyg i en kontinuerlig översiktsplanering

Kommunen kan genom ändringar av sin översiktsplan arbeta med aktuella planeringsfrågor och på så sätt hålla översiktsplanen aktuell. Det är dock viktigt att ändringarna av översiktsplanen arbetas in i den nya kommunomfattande översiktsplanen för att kommunen ska ha en samlad bild över den framtida utvecklingen.

Merparten av kommunerna har en till fem ändringar av sin översiktsplan

Enligt uppgift från länsstyrelserna är det vanligt att kommunerna har 1–5 antagna ändringar av sin översiktsplan. Vid utgången av år 2022 var det 166 kommuner som hade 1–5 antagna ändringar av sin översiktsplan, jämfört med 170 kommuner föregående år.

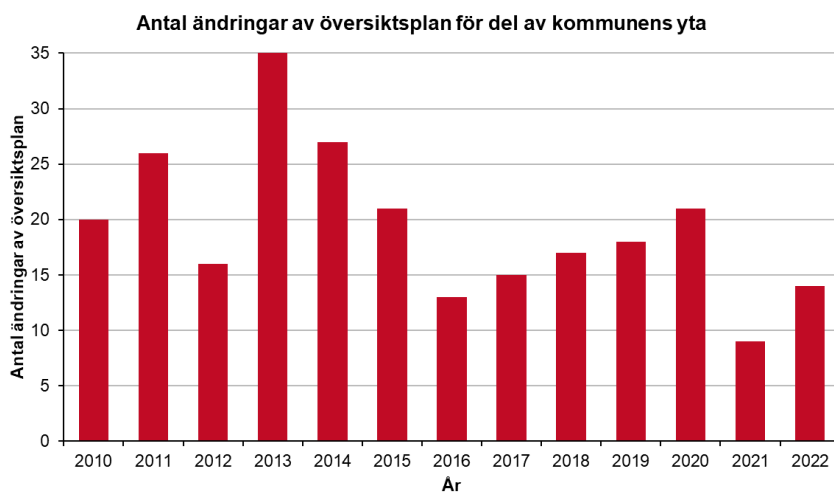
Antalet kommuner som hade fler än 5 ändringar som rör del av kommunens yta var 32 vid utgången av år 2022, en liten ökning sedan föregående år då det var 26 kommuner. Länsstyrelserna uppger också att det var 92 kommuner som inte hade någon antagen ändring av översiktsplanen, vilket är ungefär samma nivå som för år 2021.

Antalet ändringar för del av kommunens yta ökar

Kommuner kan ha behov av att ändra sin översiktsplan för del av kommunens yta, framför allt inom områden med högt exploateringsstryck. En högre detaljeringsgrad av översiktsplanen med tydliga ställningstaganden om mark- och vattenanvändningen gör översiktsplanen mer vägledande för framtida beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Efter några år med minskning av antalet ändringar av översiktsplanen för del av kommunens yta som fått laga kraft, var det en svag uppgång under perioden 2017–2020. Under år 2021 fick 9 ändringar av översiktsplanen för del av kommunens yta laga kraft, vilket visade på en minskning. År

2022 fick 14 ändringar av översiktsplan för del av kommunens yta laga kraft, vilket visar att antalet sådana ändringar återigen ökar.

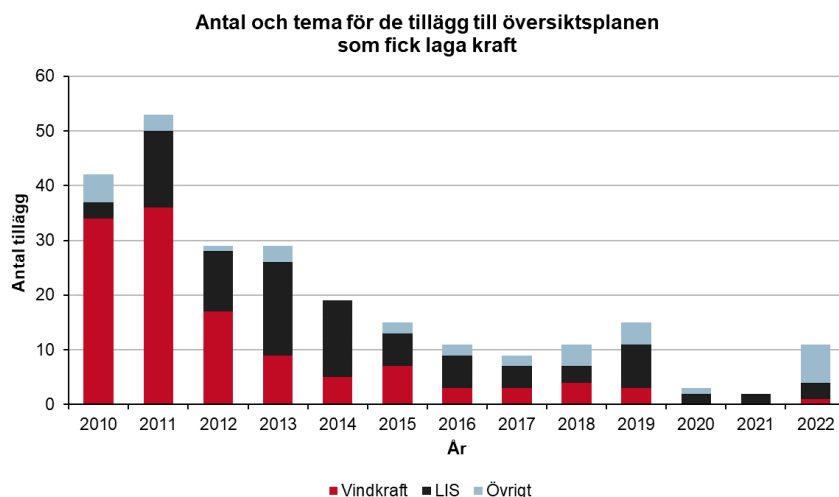
Figur 1.1.4a Antal ändringar av översiktsplan för del av kommunens yta som fick laga kraft mellan åren 2010–2022. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät år 2010–2022. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Boverket

Länsstyrelsernas samrådsyttranden över ändringar för del av kommunens yta har blivit färre

Under år 2022 minskade antalet samrådsyttranden som länsstyrelserna gav gällande förslag till ändringar av översiktsplan för del av kommunens yta. Länsstyrelsen yttrade sig över 11 förslag under år 2022 jämfört med 19 förslag under år 2021.

Antalet tillägg för ett allmänt intresse ökar

Mellan åren 2013–2017 minskade antalet tillägg som fick laga kraft. År 2018 och 2019 skedde en svag ökning, men för både år 2020 och år 2021 låg antalet på en låg nivå med 3 respektive 2 tillägg. Under år 2022 skedde en ökning då 11 tillägg till översiktsplaner fick laga kraft. 3 av tilläggen hade temat landsbygdsutveckling i strandnära läge, LIS, och två hade temat kommunikationer. Resterande tillägg utgörs av vindkraft, kulturmiljö, hållbar materialförsörjning, åtgärder för att minska klimatpåverkan, kust och skärgård samt utvecklingsstrategi.

Figur 1.1.4b Antal och tema för de tillägg till översiktsplanen som fick laga kraft mellan åren 2010–2022. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät år 2010–2022. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Boverket

Länsstyrelsernas samrådsyttranden över tillägg till översiktsplan

Enligt uppgift från länsstyrelserna har de lämnat totalt 13 samrådsyttranden över tillägg under år 2022, vilket i stort sett är lika många som för år 2021.

6 av tilläggen hade temat vindkraft, en ökning jämfört med föregående år då det var 2 tillägg. Enbart 1 tillägg hade temat LIS, en minskning jämfört med 2021 då det var 5 tillägg som hade temat LIS. Övriga 6 tillägg utgörs av följande teman; klimatanpassning, vatten, grönsstruktur och energi.

Relaterad information

På Boverket

[Öppna data - Plan- och byggenkäten](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

Dokument

[Detaljerad data och diagram \(1.1.4\) Excel](#)

1.2 Statistik detaljplanering

Boverket sammanställer varje år statistik över hur plan- och bygglagstiftningens regler om detaljplanering har tillämpats under det gångna året.

Källor till statistiken

Under dessa sidor redovisas en sammanställning av enkätsvaren om detaljplanering gällande år 2022. Uppgifterna har samlats in genom Boverkets årliga plan- och byggenkäter som besvarats av kommuner och länsstyrelser. Enkäterna behandlar både länsstyrelsernas och kommunernas arbete med detaljplanering. Uppgifter har även samlats in från Domstolsverket gällande överklagade och upphävda planer. Du kan läsa mer om Boverkets metod för uppföljningen av plan- och bygglagen på sidan Metod.

[Metod](#)

Osäkerheter i underlaget

För år 2022 har alla 21 länsstyrelser besvarat de enkäter som skickats till länsstyrelserna gällande respektive läns kommuner, däremot förekommer det att enskilda frågor har lämnats obesvarade. 266 av de 290 kommunerna har besvarat enkäten som skickats till kommunerna, men även här förekommer det att frågor lämnats obesvarade. Boverket har under arbetet uppmärksammat en del brister i det inkomna dataunderlaget. Detta gäller dels länsstyrelsernas kodning av sina ärenden, dels kommunernas svar. Sammantaget gör detta att statistiken bör tolkas med viss försiktighet.

Relaterad information

På Boverket

[Öppna data - Plan- och byggenkäten](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

1.2.1 Kommunala planbesked

Enkätsvaren visar att planbesked fortfarande används av en stor andel av kommunerna. Majoriteten av de planbesked som lämnas är fortsatt positiva.

Majoriteten av kommunerna lämnar planbesked

Syftet med planbesked är att alla som har för avsikt att genomföra en åtgärd som kräver detaljplaneläggning ska kunna få ett snabbt och tydligt besked om huruvida kommunen tänker inleda ett planläggningsarbete eller inte.

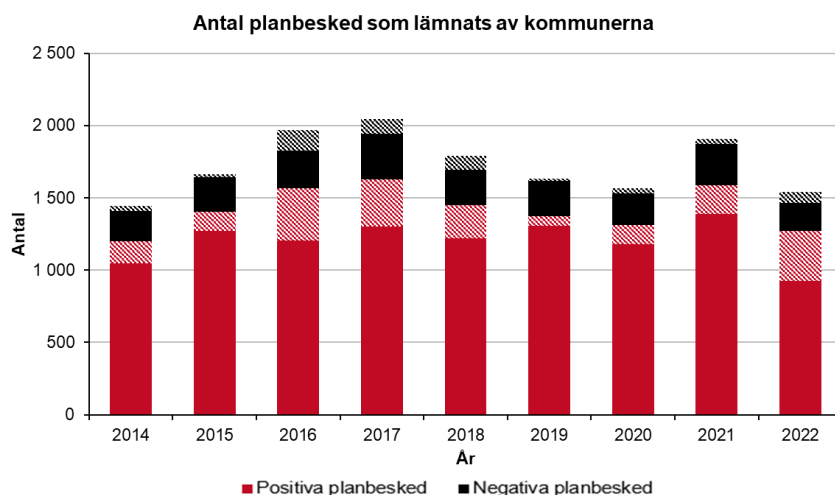
263 kommuner svarade på enkätfrågan om planbesked lämnats under år 2022. Av dessa uppgav 214 kommuner att de lämnat planbesked under år 2022.

De flesta planbesked är positiva

Sedan reglerna om planbesked infördes i plan- och bygglagen år 2011 har antalet planbesked som årligen lämnas legat på en relativt jämn nivå. Totalt har de svarande kommunerna lämnat 1 118 planbesked under år 2022. En skattning för de kommuner som inte besvarat enkäten ger en total på 1 540 planbesked, vilket harmoniserar med tidigare års nivåer 1 500–2 000 planbesked per år. Du kan läsa mer om Boverkets metod för skattning under rubriken Metod.

[Metod](#)

Precis som tidigare år var andelen positiva planbesked ungefär 80 procent av antalet lämnade planbesked. Ett positivt planbesked innebär att kommunen ställer sig positiv till att inleda ett planarbete. Däremot behöver inte ett planarbete föregås av ett planbesked.

Figur 1.2.1a Antal planbesked som lämnats av kommunerna åren 2014–2022. De randiga delarna av staplarna motsvarar skattningar för de kommuner som inte har besvarat enkäten. Källa: Kommunernas svar på Boverkets Plan-, bygg- och tillsynsenkät åren 2014–2022. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Boverket

Få begär yttrande av länsstyrelsen gällande planeringsunderlag

Sedan augusti år 2021 finns en möjlighet, för den som begär ett planbesked, att också få hämta in ett yttrande från länsstyrelsen om vilket underlag som sannolikt kommer behövas. För att sökanden ska få begära ett sådant yttrande från länsstyrelsen måste kommunen medge detta i planbeskedet.

Jämfört med det totala antalet planbesked för år 2022 verkar möjligheten att begära yttrande inte användas i särskilt stor utsträckning. Enligt uppgift från de 263 kommuner som besvarat enkät delen om planbesked så har totalt 36 medgivanden getts under år 2022 och 1 medgivande har inte getts. Det kan jämföras med att de svarande kommunerna har lämnat totalt 1 118 planbesked under år 2022. Enligt uppgift från landets 21 länsstyrelser har länsstyrelserna lämnat totalt 2 yttranden om underlag under år 2022.

Relaterad information

På Boverket

[Öppna data - Plan- och byggenkäten](#)

[Planbesked - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

Dokument

[Detaljerad data och diagram \(1.2.1\) Excel](#)

1.2.2 Planeringsbesked från länsstyrelsen

Det är fortsatt få kommuner som använder sig av möjligheten att begära planeringsbesked. Majoriteten av de planeringsbesked som lämnades av länsstyrelserna under år 2022 var negativa.

Fortsatt få planeringsbesked

Sedan 1 juli år 2017 finns möjligheten för kommunen att i ett pågående detaljplaneärende begära ett planeringsbesked från länsstyrelsen.

Planeringsbeskedet infördes som ett steg i att göra planprocessen mer effektiv. Det är ett bindande besked där länsstyrelsen gör en bedömning om detaljplanen omfattar något skäl för överprövning inom ramen för statlig tillsyn, enligt 11 kap. 10 § andra stycket i plan- och bygglagen. Ett planeringsbesked kan vara antingen positivt, positivt förenat med villkor eller negativt.

[Planeringsbesked](#)

Det är fortsatt få kommuner som använder sig av möjligheten att begära planeringsbesked av länsstyrelsen. Enligt uppgift från landets 21 länsstyrelser har totalt 10 planeringsbesked lämnats under år 2022. Majoriteten av planeringsbeskederna var negativa, se tabell nedan.

Planeringsbesked	2018	2019	2020	2021	2022
Antal positiva planeringsbesked	4	0	1	1	0
Antal positiva planeringsbesked med villkor	3	1	1	3	2
Antal negativa planeringsbesked	5	12	10	4	8
Totalt	12	13	12	8	10

Under år 2022 har planeringsbesked lämnats till 7 olika kommuner med en spridning i 6 av landets län. Kommuner som använt sig av möjligheten att begära planeringsbesked verkar mer benägna att använda det fler gånger.

Länsstyrelserna har under år 2022 haft ett särskilt uppdrag i sitt regleringsbrev att rapportera om tillämpningen av planeringsbesked. Läs mer om Boverkets sammanställning av rapporteringen under temat planeringsbesked.

Tema: Planeringsbesked

Relaterad information

På Boverket

[Öppna data - Plan- och byggenkäten](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

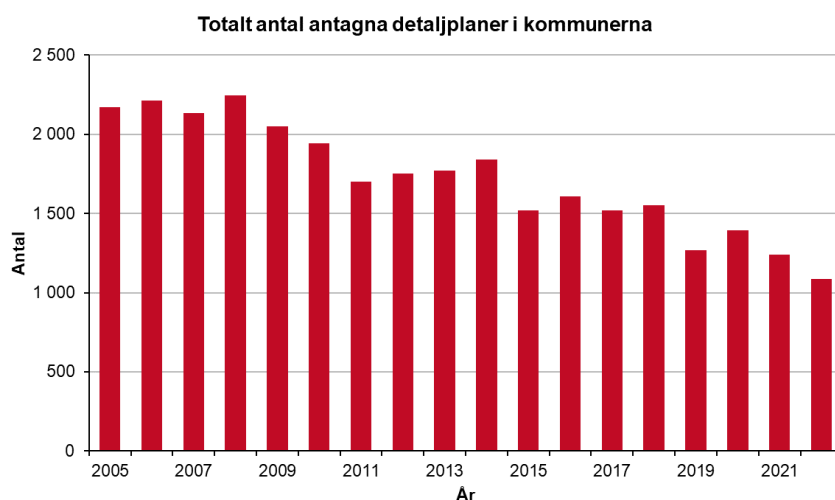
1.2.3 Antagna detaljplaner

Antalet antagna detaljplaner fortsätter att minska och för år 2022 gjordes den lägsta noteringen sedan Boverket började samla in statistiken. Standardförfarande är det vanligast använda planförfarandet och det är en fortsatt relativt hög andel ändringar av detaljplaner som antas av kommunerna.

Antalet antagna detaljplaner fortsätter minska

Antalet detaljplaner som antagits år 2022 är den lägsta noteringen sedan Boverket började samla in statistiken. Enligt uppgift från länsstyrelserna har totalt 1 084 detaljplaner antagits av kommunerna under år 2022. En antagen detaljplan omfattar beslut om nya detaljplaner, beslut om ändringar av befintliga detaljplaner och upphävande av befintliga detaljplaner.

Under åren 2005–2010 var antalet antagna detaljplaner omkring 2 000 per år. Därefter har antalet antagna detaljplaner minskat. Under åren 2011–2014 antogs omkring 1 700 detaljplaner per år och åren 2015–2018 antogs omkring 1 500 per år. Under åren 2019–2021 minskade antalet antagna detaljplaner ytterligare till omkring 1 300 per år.

Figur 1.2.3a Totalt antal antagna detaljplaner i kommunerna under åren 2005–2022. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät åren 2005–2022. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Boverket

Orsakerna till färre antagna detaljplaner kan antas variera

Med anledning av de senare årens minskning av antagna detaljplaner genomförde Boverket år 2020 en studie för att utreda orsaker och konsekvenser till nedgången. Studien baserades på intervjuer med ansvariga personer för detaljplanering i 19 kommuner. I genomförda intervjuer framkom ingen entydig bild till den aktuella nedgången. Det

var dock tre områden som var framträdande, och som i vissa fall överlappade varandra:

- Organisatoriska orsaker.
- Komplexa planer och utredningar kräver resurser.
- Naturlig fluktuation/återgång till normalläge.

Något som i stort sett alla kommuner lyfte fram var detaljplaneringens ökade komplexitet och ökade krav på utredningar som anledningar till att det i dag tar allt längre tid från beslut om att påbörja en detaljplan till att detaljplanen fått laga kraft. Det kräver både ekonomiska och personella resurser.

Vill du läsa hela studien ”Studie av orsaker och konsekvenser av färre antal antagna detaljplaner” finns den under rubriken ”Dokument” i ”Relaterad information”.

Boverket har inte genomfört någon ny fördjupad studie med anledning av den fortsatta nedgången år 2022, men några troliga bidragande faktorer kan vara det ekonomiska läget i landet i kombination med de senaste årens pandemi, samt politiska faktorer i och med att det var valår 2022. Kopplat till de organisatoriska orsaker som nämns i den fördjupade studien kan det även finnas svårigheter för kommunerna att anställa och behålla kompetens. En annan organisatorisk orsak som nämns i studien är att detaljplaneresurser krävs till översiktsplanearbete, vilket är än mer aktuellt nu med ändrade regler kring planeringsstrategi.

Närmare var fjärde detaljplan en ändring

Fördelningen mellan andelen nya, ändrade och upphävda detaljplaner har inte ändrats nämnvärt jämfört med de senaste åren. Det är fortsatt mest vanligt att kommunerna antar nya detaljplaner. Under år 2022 var 72 procent av besluten antagande av nya detaljplaner, 24 procent var ändringar av befintliga detaljplaner och 4 procent upphävande av befintliga detaljplaner.

Ändring av detaljplan omfattar borttagande, införande och justering av bestämmelser samt upphävande av en geografisk del av en plan. Det kan användas för att anpassa planen till nya förhållanden och hålla den aktuell utan att genomföra hela den lämplighetsbedömning som görs vid upprättandet av en ny plan. Andelen ändringar av detaljplan har de senaste åren legat mellan 20 och 25 procent.

Att så stor andel som närmare en fjärdedel är ändringar av detaljplaner kan ha flera orsaker och behöver inte betyda att det används felaktigt. Boverket får dock varje år förhållandevis många frågor gällande ändring av detaljplan. Frågorna gäller framför allt hur ändringar ska göras i praktiken, för vad man kan ändra och hur kraven på digital information aktualiseras vid ändring av detaljplan. Boverket lyfte behovet av att se

över reglerna gällande ändring i rapport 2023:3, Uppdrag om fler lösningar som främjar en enhetlig tillämpning av plan- och bygglagen (2010:900) i en digital miljö. Boverket menar att det inte går att nå hela vägen vad gäller ändring av detaljplan med vägledning utan att det behövs ändringar och förtydliganden i reglerna för att det ska gå att göra rätt och samtidigt få ut nyttorna med digitaliseringen.

Detaljplanernas överensstämmelse med gällande översiktsplan

Av de antagna detaljplanerna under år 2022 är det endast drygt 2 procent som enligt länsstyrelsens bedömning strider mot gällande översiktsplan eller länsstyrelsens granskningsyttrande till gällande översiktsplan. Andelen ligger på samma nivå som för åren 2015–2021.

De flesta detaljplanerna tas fram med standardförfarande

Enligt uppgift från länsstyrelserna är standardförfarande den process som fortsatt tillämpas i störst utsträckning, se tabell nedan.

Planförfarande	Antal antagna detaljplaner 2022
Standardförfarande	789
Utökat förfarande	205
Samordnat förfarande	2
Förenklat förfarande vid förlängning av genomförandetiden	1
Förenklat förfarande för att ta bort bestämmelser om fastighetsindelning och vissa bestämmelser om rättighetsområden	34
Förenklat förfarande för upphävande av detaljplan	20
Normalt planförfarande	27
Enkelt planförfarande	6
Totalt	1084

Fortsatt visar länsstyrelsens uppgifter att kommunerna i viss mån använder de förenklade processerna för att ändra eller upphäva detaljplaner som finns i 5 kap. 38 a–38 c §§ plan- och bygglagen. Det vanligaste är att kommunerna använder sig av det förenklade förfarandet för att ta bort bestämmelser om fastighetsindelning och vissa bestämmelser om rättighetsområden.

Samordnat förfarande tillämpades för mindre än 1 procent av de antagna detaljplanerna, vilket är en oförändrad andel jämfört med åren 2017–2021.

Fortfarande handläggs en del detaljplaner med enkelt- eller normalt planförfarande. Dessa omfattar detaljplaner som påbörjats enligt äldre lagstiftning och därför följer de äldre planprocesserna som gällde före år 2015. Andelen fortsätter dock att minska, se tabell nedan. Totalt har 3 procent av de antagna detaljplanerna handlagts med normalt eller enkelt planförfarande under år 2022.

År	Andel antagna detaljplaner handlagda med normalt eller enkelt planförfarande
2022	3 procent
2021	4 procent
2020	5 procent
2019	7 procent
2018	11 procent
2017	17 procent

Relaterad information

På Boverket

[Öppna data - Plan- och byggenkäten](#)

[Detaljplaneprocessen](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och bygglag \(1987:10\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

Dokument

Detaljerad data och diagram (1.2.3) Excel

Studie av orsaker och konsekvenser av färre antal antagna detaljplaner – med fokus på 2019

1.2.4 Länsstyrelsens tillsyn över detaljplaner

Det är fortsatt få detaljplaner som överprövas av länsstyrelsen inom ramen för statlig tillsyn. Det fortsatt vanligaste skälet till att länsstyrelsen väljer att överpröva och sedan upphäva en detaljplan är att en bebyggelse antas bli olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Få detaljplaner överprövas

Det är fortsatt få detaljplaner som överprövas av länsstyrelserna inom ramen för statlig tillsyn enligt 11 kap. 10 § plan- och bygglagen, PBL. Enligt uppgifter från länsstyrelserna har totalt 33 detaljplaner överprövats under år 2022. Det kan jämföras med att det under år 2022 antogs totalt 1 084 detaljplaner i landet.

År	Antal detaljplaner länsstyrelsen överprövat inom ramen för statlig tillsyn enligt 11 kap. 10 § PBL
2022	33
2021	35
2020	37
2019	24

Länsstyrelsen kan ange flera skäl för överprövning av en och samma detaljplan. Det fortsatt vanligaste skälet till att en detaljplan överprövas är att den antas bli olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion, se tabell nedan. Inom det skälet anger länsstyrelserna att de vanligaste orsakerna till överprövning under år 2022 har rört människors säkerhet, risk för olycka och människors hälsa. De vanligaste frågorna var brist på geotekniska utredningar, risk för ras och närhet till farligt gods. Det kan jämföras med år 2021 då föroreningar eller buller uppgavs vara de vanligaste frågorna som föranledde överprövning.

Skäl för överprövning (flera skäl kan vara aktuella för samma ärende)	Antal år 2022
Riksintresse	8
Miljö kvalitetsnorm	4
Brist på mellankommunal samordning	0

Hälsa eller säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion	25
Upphävande av strandskydd i strid med gällande bestämmelser	3

De riksintressen som varit aktuella vid överprövning under år 2022 är följande:

- Riksintresse för rörligt friluftsliv enligt 4 kap. 2 § miljöbalken
- Riksintresse för högexploaterad kust enligt 4 kap. 4 § miljöbalken
- Riksintresse för nationalstadspark enligt 4 kap. 7 § miljöbalken
- Riksintresse för kulturmiljövård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken
- Riksintresse för rennäring enligt 3 kap. 5 § miljöbalken
- Riksintresse för anläggningar för kommunikation - trafikslag enligt 3 kap. 8 § miljöbalken

Länsstyrelserna upphäver förhållandevis få detaljplaner

Under år 2022 har länsstyrelserna helt eller delvis upphävt 17 detaljplaner inom ramen för statlig tillsyn enligt 11 kap. 11 § PBL. Det kan jämföras med att det antogs totalt 1 084 detaljplaner i landet år 2022. Eftersom en överprövning kan ske över årsskiftet går det inte att göra någon direkt jämförelse mellan antalet överprövade detaljplaner och antalet upphävda detaljplaner efter överprövning.

År	Antal detaljplaner länsstyrelsen helt eller delvis upphävt inom ramen för statlig tillsyn enligt 11 kap. 11 § PBL
2022	17
2021	23
2020	20
2019	11

Liksom de senaste åren är det vanligaste skälet till att en detaljplan upphävs efter överprövning att en bebyggelse antas bli olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion, se tabell nedan. Inom det skälet anger länsstyrelserna att de vanligaste orsakerna till upphävande under år 2022 har rört människors säkerhet eller risk för olycka. Framför allt har det gällt geotekniska frågor och risk för ras, samt närhet till farligt gods. Det kan jämföras med år 2021 då föroreningar och buller uppgavs vara de vanligaste frågorna som föranledde upphävande.

Skäl för upphävande efter överprövning (flera skäl kan vara aktuella för samma ärende)	Antal år 2022
Riksintresse	4
Miljö kvalitetsnorm	1
Brist på mellankommunal samordning	0
Hälsa eller säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion	11
Upphävande av strandskydd i strid med gällande bestämmelser	4

De riksintressen som varit aktuella vid upphävande efter överprövning under år 2022 är följande:

- Riksintresse för nationalstadspark enligt 4 kap. 7 § miljöbalken
- Riksintresse för rennäring enligt 3 kap. 5 § miljöbalken
- Riksintresse för kulturmiljövård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken
- Riksintresse för anläggningar för kommunikation – trafikslag enligt 3 kap. 8 § miljöbalken

Relaterad information

På Boverket

[Öppna data - Plan- och byggenkäten](#)

[Länsstyrelsens tillsyn](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Miljöbalk \(1998:808\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

1.2.5 Överklagade detaljplaner

Uppgifter från Domstolsverket visar att det fortsatt är ett stort antal planer som överklagas sett till hur många detaljplaner som antas varje år. Totalt sett är det dock fortsatt få av de överklagade planerna som upphävs.

Statistik och begrepp

Statistiken om målärenden hämtas från Domstolsverket och innefattar både detaljplaner och områdesbestämmelser. Begreppet planer används därför som samlingsnamn. Med tanke på hur få områdesbestämmelser som årligen antas av kommunerna kan dessa mål antas vara få. En genomgång av de upphävda planärendena år 2022 visar att inget mål gällde områdesbestämmelser.

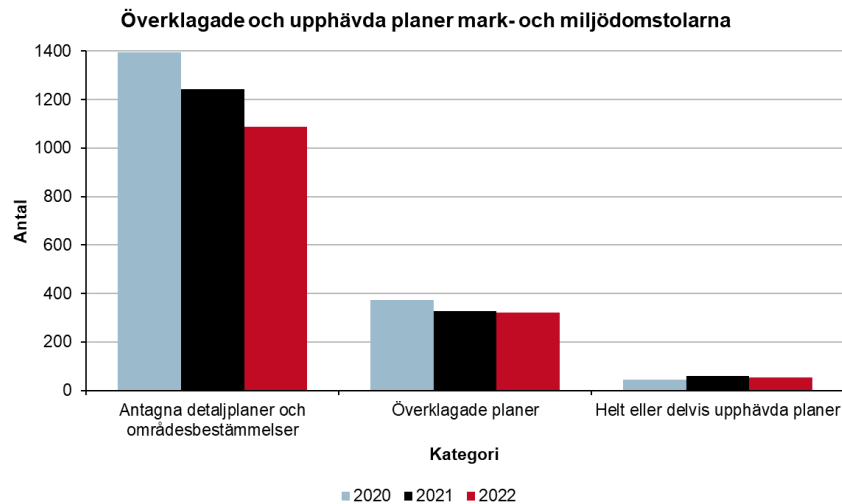
Mål som prövats av Mark- och miljööverdomstolen, MÖD, innefattar även mål som endast rör klagorätt för detaljplaner, det vill säga mål där domstolen prövat huruvida någon har rätt att överklaga ett detaljplanebeslut.

Det går inte att göra någon direkt jämförelse mellan antalet mål då handläggningen kan ske över årsskiftet. Det betyder att det bland de mål som avgjorts år 2022 finns mål som inkommit tidigare år, precis som det finns mål som beviljats prövningstillstånd år 2022 som avgörs först under år 2023.

Många planer överklagas till mark- och miljödomstolarna

Det är fortsatt ett stort antal planer som överklagas till första instans sett till hur många planer som årligen antas. Statistik från Domstolsverket visar att totalt 322 planer överklagades till mark- och miljödomstolarna under år 2022. Det kan jämföras med att det under år 2022 antogs färre planer än tidigare år, totalt 1 084 detaljplaner och 3 områdesbestämmelser.

Även om många planer överklagas är det fortsatt få som upphävs helt eller delvis av mark- och miljödomstolarna i förhållande till antalet detaljplaner som årligen antas av kommunerna. Enligt uppgift från Domstolsverket har totalt 321 mål gällande planer avgjorts av de fem mark- och miljödomstolarna under år 2022. Av dessa har närmare 17 procent av planerna upphävts helt eller delvis, vilket är samma andel som för år 2021. Under åren 2017–2020 låg andelen upphävda planer något lägre, mellan 11–14 procent.

Figur 1.2.5a Antal överklagade och helt eller delvis upphävda planer från mark- och miljödomstolarna, samt det totala antalet antagna detaljplaner och områdesbestämmelser under åren 2019–2022. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät samt mark- och miljödomstolarna och Domstolsverket. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Boverket

En genomgång av de detaljplaner som upphävdes av mark- och miljödomstolarna år 2022 visar att den sammantaget vanligaste orsaken till upphävande är brister i förhållande till kommunens utredning, planunderlag och planhandlingar. Dessa brister har till exempel bedömts innebära att det inte varit möjligt att bedöma planens konsekvenser, om det har gjorts en rimlig avvägning mellan allmänna och enskilda intressen eller om den har utformats med skälig hänsyn till befintliga förhållanden. Även att detaljplanen strider mot någon bestämmelse i miljöbalken eller dess följdlagstiftning är fortsatt en vanlig orsak till upphävande. Det har i de fallen handlat om brukningsvärd jordbruksmark, riksintressen, strandskydd, biotopskydd eller artskydd.

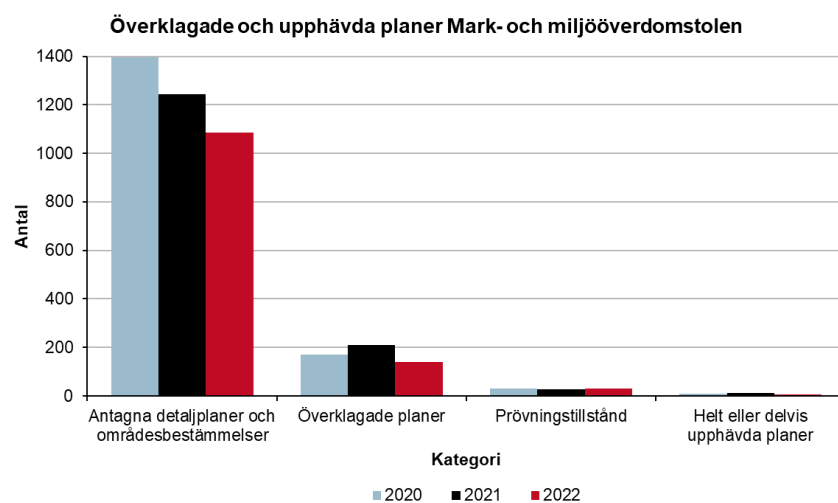
Det är också många av de upphävda detaljplanerna där mark- och miljödomstolarna har kommit fram till att kommunen brustit i handläggningen av planprocessen. Det har då varit fråga om till exempel en sådan väsentlig ändring av planförslaget efter granskningstiden som borde föranlett en ny granskning, en sådan plan av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt som skulle ha antagits av kommunfullmäktige eller att ett utökat planförfarande skulle ha tillämpats. Vidare är det en del fall där detaljplanen har upphävts på grund av betydande olägenhet för enskilda eller att tillräcklig hänsyn inte har visats för befintliga bebyggelse-, äganderätts- och fastighetsförhållanden.

Mark- och miljööverdomstolen upphäver få planer

Antal överklagade planer till MÖD har de senare åren uppgått till cirka 200 planer per år. Enligt uppgifter från Domstolsverket sjönk antalet något under år 2022 till 141 överklagade planer. Detta kan jämföras med

att det under år 2022 antogs färre planer än tidigare år, 1 084 detaljplaner och 3 områdesbestämmelser.

Det har genom åren varit förhållandevis få mål om överklagade planer som fått prövningstillstånd. Andelen av de mål som fått prövningstillstånd, där MÖD ändrar underinstansens dom, är däremot stor. Under år 2022 gavs 30 mål om överklagade planer prövningstillstånd och MÖD ändrade underinstansens dom i 10 mål under år 2022. Det är dock fortsatt få planer som helt eller delvis upphävs av MÖD i förhållande till hur många detaljplaner som årligen antas av kommunerna. En genomgång av målen från MÖD under år 2022 visar att sammanlagt 7 detaljplaner upphävdes av MÖD, vilket är i nivå med tidigare år.

Figur 1.2.5b Antal överklagade planer, antal beviljade prövningstillstånd och antal upphävda planer från Mark- och miljööverdomstolen under åren 2019–2022, i förhållande till det totala antalet antagna detaljplaner och områdesbestämmelser för samma period. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät och Domstolsverket. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Boverket

En genomgång av de mål som prövats i sak och där MÖD helt eller delvis ändrade eller fastställde underinstansens dom under år 2022 visar följande skäl för upphävande av detaljplaner:

- Betydande olägenhet för enskilda.
- Avsaknad av utredning gällande genomförande av planen i förhållande till artskydd.
- Avsaknad av bedömning om planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.
- Bristfällig tydlighet i planbeskrivningen med avseende på det illustrationsmaterial som behövs för att bedöma planens konsekvenser.
- Bristfällig tydlighet i byggnadsnämndens beslut avseende att inte kunna utläsa vilken plankarta som har antagits.

- Avsaknad av utredning gällande planens påverkan på riksintresse för rennäringen.
- Brister i planbeskrivningen och att det därför inte framgår om det har tagits skäligen hänsyn till befintliga bebyggelse-, äganderätts- och fastighetsförhållanden.

Handläggningstider för mål om överklagade planer varierar

Handläggningstiderna mellan domstolarna har under perioden 2019–2022 varierat mellan 4,5–8 månader, se tabell nedan. Enligt uppgift från Domstolsverket var de fem mark- och miljödomstolarnas genomsnittliga handläggningstid för avgjorda mål om överklagade planer 6 månader för år 2022. Tiden räknas från det att målet inkom till dess att det avgjordes.

Mark- och miljödomstol, MMD	Genomsnittlig handläggningstid för mål om avgjorda överklagade planer			
	2019	2020	2021	2022
MMD Nacka	6 mån	6,5 mån	5 mån	4,5 mån
MMD Umeå	7 mån	7,5 mån	7,5 mån	7,5 mån
MMD Vänersborg	5,5 mån	6,5 mån	7 mån	8 mån
MMD Växjö	5 mån	6,5 mån	7 mån	6 mån
MMD Östersund	8 mån	6 mån	6 mån	5,5 mån
Genomsnitt för samtliga MMD	6 mån	6,5 mån	6 mån	6 mån

Enligt uppgift från Domstolsverket var den genomsnittliga handläggningstiden hos MÖD för avgjorda mål om överklagade planer 5,5 månader för år 2022. Tiden räknas från det att målet inkom till dess att det avgjordes.

Relaterad information

På Boverket

[Öppna data - Plan- och byggenkäten](#)

[Överklagande till mark- och miljödomstolen](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

Dokument

[Detaljerad data och diagram \(1.2.5\) Excel](#)

1.2.6 Områdesbestämmelser

Antalet antagna områdesbestämmelser var fortsatt lågt under år 2022. Inga områdesbestämmelser överprövades eller upphävdes av länsstyrelsen under år 2022.

Få nya områdesbestämmelser antas

Hur mark- och vattenområden och bebyggelse inom kommunen ska användas, utvecklas och bevaras kan regleras med detaljplaner eller områdesbestämmelser. Enligt uppgift från länsstyrelserna används inte områdesbestämmelser i någon större utsträckning. Under år 2022 har totalt 3 områdesbestämmelser antagits i landet, vilket är i nivå med de senaste åren.

Under år 2022 antogs enbart nya områdesbestämmelser, se tabell nedan.

Fördelning av antagna områdesbestämmelser	2019	2020	2021	2022
Nya områdesbestämmelser	2	2	2	3
Ändring av områdesbestämmelser	3	0	1	0
Upphävande av områdesbestämmelser	2	0	1	0

Inga överprövade områdesbestämmelser

Det är fortsatt ovanligt att länsstyrelsen beslutar att överpröva områdesbestämmelser inom ramen för statlig tillsyn, enligt 11 kap. 10 och 11 §§ plan- och bygglagen. Länsstyrelserna har under år 2022 inte beslutat att överpröva eller upphäva några områdesbestämmelser. Senast några områdesbestämmelser överprövades var år 2016.

Relaterad information

På Boverket

[Öppna data - Plan- och byggenkäten](#)

[Områdesbestämmelser](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

1.2.7 Miljöbedömning för detaljplan

Enligt uppgifter från länsstyrelserna är det en fortsatt låg andel antagna detaljplaner som har en tillhörande miljöbedömning. Andelen har legat stabilt mellan 3–6 procent under åren 2015–2022.

Fortsatt stabil andel miljöbedömningar

Syftet med miljöbedömningar är att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas. Det finns två typer av miljöbedömningar, strategiska och specifika. Eftersom detaljplan är en plan som krävs enligt lag ska de genomgå en strategisk miljöbedömning om genomförandet av dem kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. I vissa fall ska miljöbedömningen för detaljplanen även uppfylla vissa av kraven för specifika miljöbedömningar. Från år 2021 är länsstyrelsens uppgifter om miljöbedömning uppdelad på strategiska och specifika miljöbedömningar för detaljplan.

Enligt uppgift från länsstyrelserna har miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning gjorts för totalt 59 antagna detaljplaner under år 2022, varav 5 var specifika miljöbedömningar. Sett till att det totalt antagits 1 084 detaljplaner i landet under år 2022, är andelen detaljplaner med genomförda miljöbedömningar låg, endast 6 procent. Andelen antagna detaljplaner med genomförda miljöbedömningar har legat stabilt mellan 3–6 procent mellan åren 2015–2022, se tabell nedan.

De miljöbedömningar som genomfördes i samband med detaljplan under år 2022 gjordes i 43 olika kommuner och med en spridning i 18 av landets län.

År	Antal miljöbedömningar (varav specifika)	Antal antagna detaljplaner	Andel miljöbedömningar
2022	59 (5)	1 084	5 procent
2021	75 (6)	1 239	6 procent
2020	73	1 393	5 procent
2019	41	1 270	3 procent
2018	76	1 553	5 procent
2017	67	1 570	4 procent
2016	79	1 610	5 procent
2015	67	1 521	4 procent

Relaterad information

På Boverket

[Öppna data - Plan- och byggenkäten](#)

[Miljöbedömningar](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

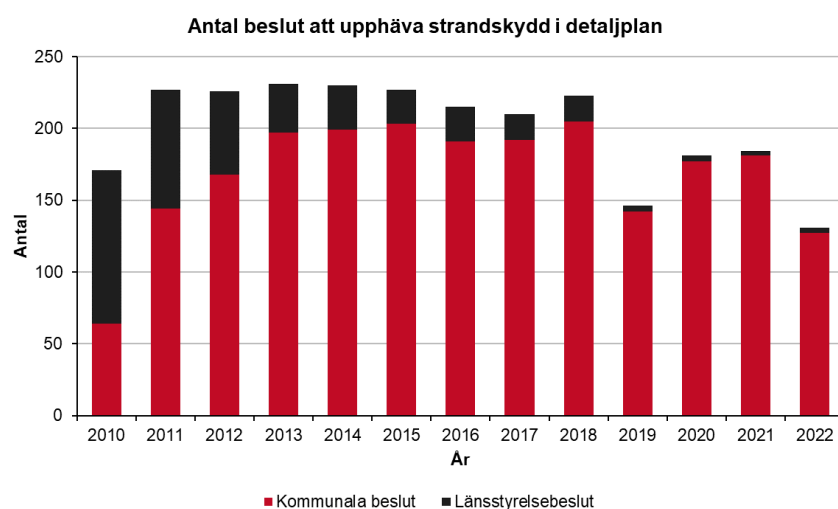
1.2.8 Upphävande av strandskydd genom detaljplan

Andelen upphävande av strandskydd i nya antagna detaljplaner har minskat något jämfört med föregående år, men sett över tid är andelen fortsatt stabil. Strandskydd upphävdes i närmare var femte antagen ny detaljplan under år 2022. Det vanligaste särskilda skälet för upphävande var liksom tidigare år att marken redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften.

Beslut av antingen kommun eller länsstyrelse

Kommunerna får, enligt 4 kap. 17 § plan- och bygglagen, upphäva strandskydd genom en planbestämmelse i detaljplan, och har därmed ett ansvar för att upphävandet följer reglerna i 7 kap. miljöbalken. Bestämmelsen infördes genom en lagändring i äldre plan- och bygglagen 1 juli 2009. Tidigare var det bara länsstyrelserna som kunde upphäva strandskydd i samband med planläggning. Sedan lagändringen genomfördes har andelen strandskydd som upphävs av länsstyrelsen i samband med planläggning stadigt minskat, för att de senaste 4 åren vara cirka 2–3 procent av det totala antalet upphävda strandskydd i samband med planläggning.

Länsstyrelserna har fortfarande beslutanderätt över de prövningar som till exempel gäller områden för byggande av försvarsanläggning, allmän väg eller järnväg, samt när en detaljplan som påbörjades före lagändringen 2009 ska antas.

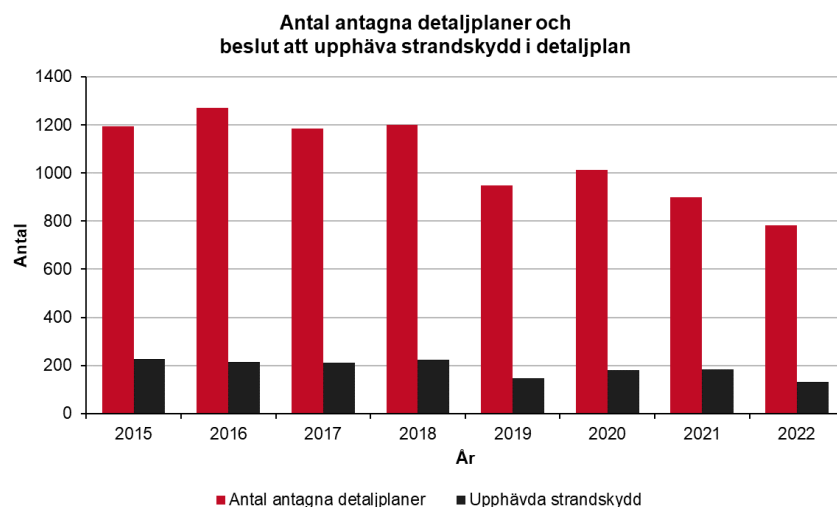

Figur 1.2.8a Antal beslut tagna av kommuner och länsstyrelser om att upphäva strandskydd i samband med att en ny detaljplan antas åren 2010–2022. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2010–2022. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Boverket

Stabil andel upphävande

Andelen upphävanden av strandskydd i detaljplan, i förhållande till antalet antagna nya detaljplaner, har minskat något jämfört med föregående år. Totalt har strandskyddet upphävts i samband med antagandet av 131 detaljplaner, vilket motsvarar knappt 17 procent av de nya detaljplaner som antogs under år 2022. Sett över perioden 2005–2022 har andelen upphävanden av strandskydd i detaljplan legat stabilt mellan 15–20 procent.

Upphävande av strandskydd i samband med detaljplan gjordes i 89 av landets kommuner under år 2022.

Figur 1.2.8b Antal beslut tagna av kommuner och länsstyrelser om att upphäva strandskydd i samband med att en ny detaljplan antas samt det totala antalet antagna detaljplaner under åren 2015–2022. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2015–2022. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Boverket

Vanligaste särskilda skälet är att marken redan har tagits i anspråk

Precis som tidigare år är det vanligaste skälet vid upphävande av strandskydd i detaljplan att marken redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften. Närmare 65 procent av besluten hade detta skäl som grund år 2022. Det näst vanligaste skälet till att strandskydd upphävts är att marken behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området, se tabell nedan.

Särskilt skäl att upphäva strandskyddet	Antal under år 2022
Redan tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften	85

Särskilt skäl att upphäva strandskyddet	Antal under år 2022
Behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området	43
Genom att en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen	16
Behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området	15
Omfattas av landsbygdsutveckling i strandnära läge, LIS	13
Behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området	11
Behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse	0

Relaterad information

På Boverket

[Öppna data - Plan- och byggenkäten](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och bygglag \(1987:10\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

Dokument

[Detaljerad data och diagram \(1.2.8\) Excel](#)

1.3 Statistik lov och byggande

Boverket sammanställer varje år statistik över hur plan- och bygglagstiftningens regler om lov och byggande har tillämpats under det gångna året.

Källor till statistiken

Under dessa sidor redovisas en sammanställning av enkätsvaren om lov och byggande gällande år 2022. Uppgifterna har samlats in genom Boverkets årliga plan- och byggenkäter som besvarats av kommuner och länsstyrelser. Enkäterna behandlar både länsstyrelsernas och kommunernas arbete med lov och byggande. Du kan läsa mer om Boverkets metod för uppföljningen av plan- och bygglagen på sidan [Metod](#).

[Metod](#)

Osäkerheter i underlaget

För år 2022 har alla 21 länsstyrelser besvarat de enkäter som skickats till länsstyrelserna gällande respektive läns kommuner, däremot förekommer det att enskilda frågor har lämnats obesvarade. 266 av de 290 kommunerna har besvarat enkäten som skickats till kommunerna, men även här förekommer det att frågor lämnats obesvarade. Boverket har under arbetet uppmärksammat en del brister i det inkomna dataunderlaget. Detta gäller dels länsstyrelsernas kodning av sina ärenden dels kommunernas svar. Sammantaget gör detta att statistiken bör tolkas med viss försiktighet.

Relaterad information

På Boverket

[Öppna data - Plan- och byggenkäten](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

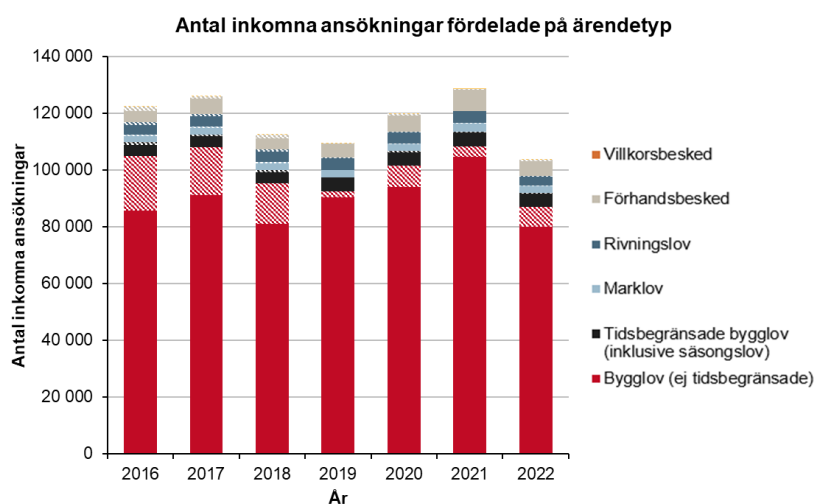
1.3.1 Ärenden om lov, besked och anmälan

Kommunerna handlägger årligen ett stort antal bygglov, marklov, rivningslov, förhandsbesked, villkorsbesked, startbesked, slutbesked och anmälningsärenden. Antalet inkomna ansökningar om lov, förhandsbesked samt villkorsbesked har minskat under år 2022 jämfört med föregående år, men fördelningen mellan olika ärendetyper är oförändrad. Antalet anmälningsärenden för bygglovsbefriade åtgärder har också minskat under år 2022 jämfört med föregående år, men fördelningen mellan olika bygglovsbefriade åtgärder är oförändrad.

Antalet ansökningar har minskat jämfört med föregående år

Enligt uppgift från 265 kommuner var det totala antalet inkomna ansökningar om bygg-, mark- och rivningslov samt förhands- och villkorsbesked under år 2022 drygt 95 400. Den största ärendegruppen var byggloven, inklusive tidsbegränsade bygglov och bygglov för ändamål av säsongskaraktär, så kallat säsongslöv. Dessa utgjorde 89 procent av antalet ansökningar för år 2022. Andelen övriga lov och förhandsbesked låg på mellan 3 och 6 procent för respektive grupp under år 2022. Antalet villkorsbesked var 48 stycken, vilket utgör 0,05 procent av det totala antalet ansökningar.

I diagrammet nedan redovisas det totala antalet inkomna ansökningar under åren 2016–2022 fördelat på olika ärendetyper. Av diagrammet framgår att det totala antalet ansökningar har minskat under år 2022 jämfört med föregående år.

Figur 1.3.1a. Inkomna ansökningar under åren 2016–2022 fördelade på

ärendetyp. De randiga delarna av staplarna motsvarar skattningar för de kommuner som inte har svarat. I tidsbegränsade bygglov ingår säsongslöv. Källa: Kommunernas svar på Boverkets Plan-, bygg- och tillsynsenkät 2016–2022. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Boverket

Av diagrammet ovan framgår att fördelningen mellan ärendetyp när det gäller inkomna ärenden har i stort sett varit oförändrad under åren 2016–2022. Ansökningar om bygglov utgör i genomsnitt 85 procent av alla bygglovsansökningar som kommit in till kommunerna under åren 2016–2022. Vad gäller förhandsbesked utgör dessa i genomsnitt 5 procent och tidsbegränsade bygglov samt rivningslov i genomsnitt 4 procent för respektive grupp. Marklov utgör i genomsnitt 2 procent och villkorsbesked i genomsnitt 0,03 procent av alla ansökningar som kommit in till kommunerna.

Beviljade bygglovsansökningar för bostadshus

Enligt uppgift från 264 kommuner har cirka 71 400 ansökningar om permanenta och tidsbegränsade bygglov för alla typer av åtgärder beviljats under år 2022. I det totala antalet ingår inte säsongslöv.

I tabellen nedan framgår hur många permanenta och tidsbegränsade bygglov som har beviljats för nybyggnad av bostadshus under år 2022 enligt uppgift från 265 kommuner. Med bostadshus avses småhus, flerbostadshus, specialbostäder och fritidshus. I tabellen redovisas också särskilt hur många permanenta och tidsbegränsade bygglov för nybyggnad av fritidshus som de svarande kommunerna har beviljat under år 2022. Det är viktigt att observera att siffrorna som redovisas i tabellen avser antalet beviljade bygglov och inte antalet bostadshus eller fritidshus som byggloven avser. I tabellen framgår också andelen beviljade bygglov för nybyggnad av bostadshus och fritidshus i förhållande till det totala antalet beviljade bygglov för alla typer av åtgärder som har beslutats under året.

	2022	
	Antal	Andel
Permanent bygglov för nybyggnad av bostadshus (inkl. fritidshus)	12 044	17 procent
- varav fritidshus	3 199	4 procent
Tidsbegränsade bygglov för nybyggnad	32	0,04 procent

av bostadshus (inkl. fritidshus)		
- varav fritidshus	3	0,004 procent

Av tabellen ovan framgår att andelen beviljade permanenta bygglov för nybyggnad av bostadshus utgör 17 procent av det totala antalet beviljade bygglov för alla typer av åtgärder under året. Det innebär att den övervägande majoriteten av alla bygglov som har beviljats under året handlar om andra åtgärder än just nybyggnad av bostadshus.

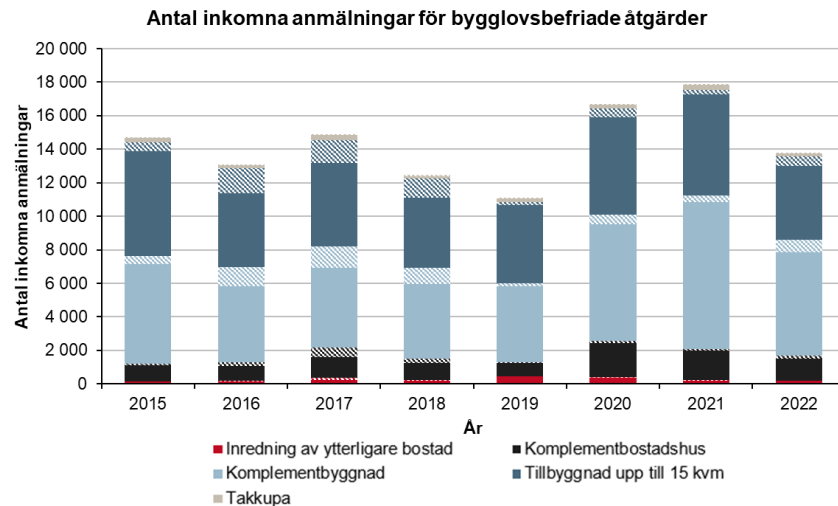
Av tabellen ovan framgår också att de beviljade permanenta byggloven för nybyggnad av fritidshus utgör 4 procent av det totala antalet beviljade bygglov för alla typer av åtgärder under året. Det framgår också att de beviljade tidsbegränsade byggloven för nybyggnad av bostadshus och fritidshus utgör en mycket liten andel av det totala antalet beviljade bygglov för alla typer av åtgärder som har beslutats under året.

Färre anmälningar gällande bygglovsbefriade åtgärder

Enligt uppgift från 264 kommuner har det under år 2022 kommit in drygt 46 000 anmälningar enligt 6 kap. 5 § plan- och byggförordningen. Av dessa var det enligt uppgift från 263 kommuner totalt drygt 12 200 som avsåg bygglovsbefriade åtgärder enligt 9 kap. 4 a–4 c §§ plan- och bygglagen, PBL.

Av de anmälningar som avsåg bygglovsbefriade åtgärder var det främst komplementbyggnader och tillbyggnader upp till 15 kvadratmeter som anmäldes till de svarande kommunerna. Dessa motsvarade cirka 86 procent av alla inkomna anmälningar för bygglovsbefriade åtgärder. Komplementbostadshus motsvarade cirka 11 procent av inkomna anmälningar för bygglovsbefriade åtgärder. Anmälningar avseende takkupor och inredning av ytterligare bostad motsvarade cirka 3 procent av inkomna anmälningar för bygglovsbefriade åtgärder.

Av diagrammet nedan framgår det totala antalet anmälningar för bygglovsbefriade åtgärder som inkommit till de svarande kommunerna under åren 2015–2022. Diagrammet visar att fördelningen mellan de olika bygglovsbefriade åtgärderna har sett ungefär likadan ut under hela perioden. Det totala antalet inkomna anmälningar för bygglovsbefriade åtgärder har dock under år 2022 minskat med 28 procent i förhållande till föregående år. Men det totala antalet anmälningar ligger på en nivå som ungefär motsvarar de nivåer som gällde före år 2020.

Figur 1.3.1b. Antal inkomna ansökningar åren 2015–2022 för bygglovsbefriade åtgärder enligt 9 kap. 4 a–4 c §§ PBL fördelat på kategori. De randiga delarna av staplarna motsvarar skattningar för de kommuner som inte har svarat. Källa: Kommunernas svar på Boverkets Plan-, bygg- och tillsynsenkät 2015–2022. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Boverket

Boverket har inte genomfört någon fördjupad studie kring vad som orsakat minskningen av antalet anmälningar för bygglovsbefriade åtgärder under det senaste året. Men en sannolik förklaring till minskningen är att fler människor har slutat jobba hemifrån efter det att de restriktioner som fanns under pandemin slopades under år 2022. De slojade restriktionerna har också medfört att fler människor har haft större möjligheter att spendera sin fritid utanför hemmet. Andra sannolika förklaringar till minskningen av antalet anmälningar kan vara ökade byggkostnader, ökad inflation och höjda räntor som alla troligtvis bidragit till att göra det dyrare att investera i bygglovsbefriade åtgärder.

En av anledningarna till att undantagen från krav på bygglov enligt 9 kap. 4 a–4 c §§ PBL infördes var för att öka antalet bostäder i landet. De bygglovsbefriade åtgärderna som kan bidra till det målet är åtgärderna att uppföra komplementbostadshus och att inreda ytterligare en bostad i befintliga enbostadshus. I uppföljningen för år 2022, men även i föregående års uppföljningar, kan Boverket se att antalet anmälningar avseende komplementbostadshus eller ytterligare bostad är lågt jämfört med antalet anmälningar avseende exempelvis komplementbyggnad eller tillbyggnad. Utifrån detta kan Boverket konstatera att anmälningar avseende komplementbostadshus och ytterligare bostad hittills inte har bidragit till att öka antalet bostäder i landet i någon större utsträckning.

Startbesked

Enligt uppgift från 262 kommuner beviljades cirka 91 500 startbesked under år 2022. Totalt vägrades cirka 160 startbesked av de svarande kommunerna. Antalet startbesked som vägrats på grund av bedömningen

att de tekniska egenskapskraven inte kunnat antas komma att uppfyllas var cirka 20 stycken. 15 startbesked har vägrats på grund av att kraven på varsamhet eller förvanskningförbudet inte kunnat antas komma att uppfyllas. Antalet vägrade startbesked som avsåg bygglovsbefriade åtgärder, enligt 9 kap. 4 a–4 c §§ PBL, var cirka 90 stycken.

Antalet startbesked som vägrades på andra grunder än de ovan angivna var cirka 25 stycken. Av de skäl som de svarande kommunerna fört fram till att vägra startbesked på andra grunder så handlade dessa främst om att de åtgärder som anmäldes till byggnadsnämnden inte var bygglovsbefriade.

Slutbesked

Enligt uppgift från 265 svarande kommuner har cirka 81 150 slutbesked beviljats under år 2022, varav cirka 240 har vägrats. Knappt 10 860 interimistiska slutbesked har getts under år 2022. Av de interimistiska slutbesked som har getts så var det cirka 120 stycken som handlade om att byggherren inte hade visat att uppförandet av en ny byggnad hade klimatdeklarerats.

Av de slutbesked som har vägrats så har drygt 70 slutbesked vägrats på grund av att de tekniska egenskapskraven inte kunde antas vara uppfyllda. Ytterligare 1 slutbesked har vägrats då kraven på varsamhet och förbud mot förvanskning inte kunde antas vara uppfyllda. Det visar att det är ytterst få slutbesked som vägrats på denna grund. Knappt 25 slutbesked har vägrats avseende bygglovsbefriade åtgärder. Antalet slutbesked som vägrades på andra grunder än de ovan angivna var cirka 25 stycken. Av de skäl som de svarande kommunerna fört fram till att vägra slutbesked på andra grunder handlade dessa främst om att åtgärden inte hade följt bygglovet.

Handläggningstider

Från att ansökan om lov eller förhandsbesked kommit in till byggnadsnämnden ska beslut tas inom tio veckor. I anmälningssärenden ska beslut om startbesked tas inom fyra veckor. Tiderna får förlängas en gång med högst tio eller fyra veckor. Om ärendet om lov, förhandsbesked eller anmälan behöver kompletteras ska detta meddelas den sökande inom tre veckor för att tidsfristen om tio eller fyra veckor i stället ska börja löpa när byggnadsnämnden bedömer att ärendet är komplett. Om byggnadsnämnden överskrider tiden för att handlägga ett ärende om lov, förhandsbesked eller anmälan ska avgiften som nämnden tar ut reduceras.

[Tidsfrister för handläggning](#)

Enligt uppgifter från 256 kommuner redovisas i tabellen nedan det totala antalet ansökningar om lov och förhandsbesked, ej inräknat

villkorsbesked, och det totala antalet anmälningar som kommit in under år 2022. I tabellen redovisas också hur många av dessa ärenden som kommunerna har begärt in kompletteringar i inom och efter 3 veckor. Vidare redovisas hur många av dessa ärenden som kommunerna har beslutat om lov eller förhandsbesked inom 10 veckor och gett startbesked för anmälningsärenden inom 4 veckor. Till sist redovisas hur många av ärendena som har fått förlängd handläggningstid och hur många av ärendena som har fått en reducerad avgift.

År 2022	Lov och förhandsbesked (ej villkorsbesked)	Anmälan
Komplettering inom 3 veckor	37 440	17 561
Komplettering efter 3 veckor	5 542	1 085
Beslut inom 10 respektive 4 veckor	58 716	34 769
Förlängning av handläggningstid	2 811	185
Reducering av avgift	3 467	976

Relaterad information

På Boverket

[Öppna data - Plan- och byggenkäten](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

Dokument

[Detaljerad data och diagram \(1.3.1\) Excel](#)

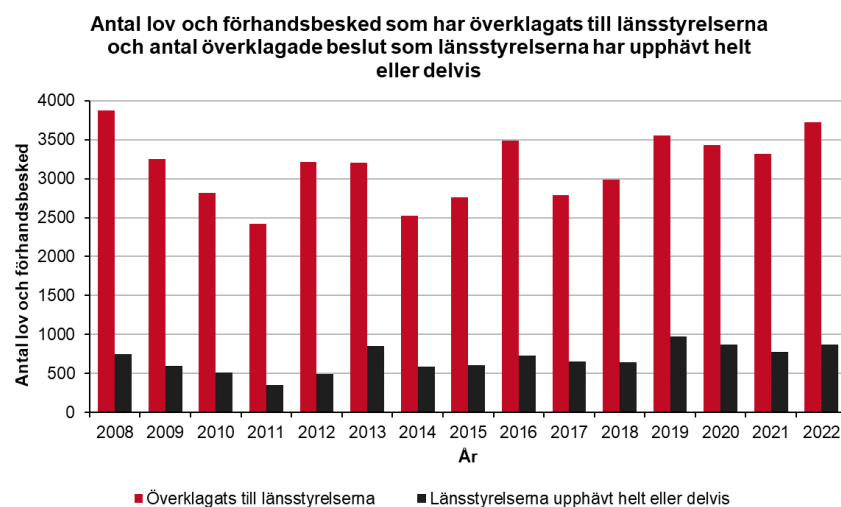
1.3.2 Överklagade beslut om lov och besked

Antalet överklagade beslut om lov eller förhandsbesked till länsstyrelserna är högre år 2022 jämfört med år 2021. Andelen beslut om lov eller förhandsbesked som upphävts helt eller delvis av länsstyrelserna motsvarar ungefär vart fjärde beslut som överklagats. Jämfört med år 2021 har färre startbesked överklagats till länsstyrelserna år 2022, men däremot har fler slutbesked överklagats till länsstyrelserna.

Ungefär vart fjärde överklagat lov eller förhandsbesked upphävs i första instans

Enligt uppgifter från länsstyrelserna var det drygt 3 700 beslut om lov eller förhandsbesked som överklagades till länsstyrelserna under år 2022. Detta är ett högre antal än vad som överklagades föregående år. Av de överklagade besluten har 875 upphävts helt eller delvis, vilket utgör 23 procent av besluten. Denna andel ligger på samma nivå som föregående år.

Av diagrammet nedan anges det totala antalet lov eller förhandsbesked som överklagats till länsstyrelserna mellan åren 2008 och 2022. I samma diagram anges också hur många överklagade beslut om lov eller förhandsbesked som har upphävts av länsstyrelserna. Av diagrammet framgår att antalet överklagade beslut till länsstyrelserna har varierat en del mellan åren, men ligger i genomsnitt på cirka 3 000 överklagade beslut per år. Antalet upphävda beslut har också varierat en del mellan åren, men ligger i genomsnitt på cirka 700 beslut per år.

Figur 1.3.2a. Antal lov och förhandsbesked som har överklagats till länsstyrelserna och antal överklagade beslut som länsstyrelserna har upphävt helt eller delvis åren 2008–2022. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets Plan- och byggenkät 2008–2022. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Boverket

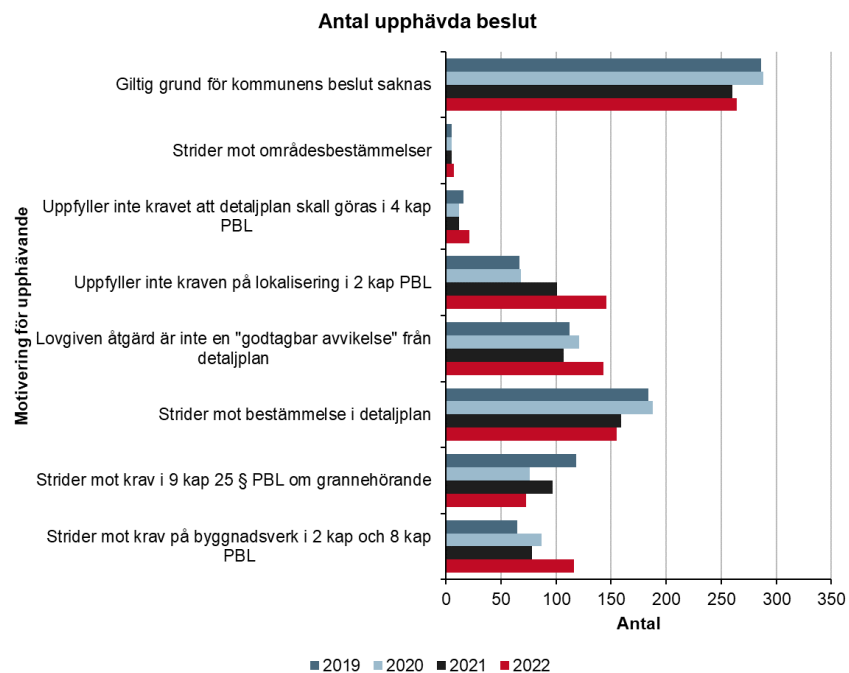
Vanligaste orsaken är att kommunens beslut saknat giltig grund

Enligt uppgifter från länsstyrelserna var de tre vanligaste motiveringarna till att ett beslut om lov eller förhandsbesked upphävdes av länsstyrelserna under år 2022 att:

1. giltig grund för kommunens beslut saknades,
2. åtgärden strider mot bestämmelse i detaljplan, och
3. åtgärden uppfyller inte kraven på lokalisering i 2 kap. plan- och bygglagen, PBL.

I princip var samma motiveringar också de vanligaste föregående år.

I diagrammet nedan visas hur vanliga olika motiveringar är för åren 2019–2022. Den vanligaste motiveringen som länsstyrelsen har använt sig av i genomsnitt under dessa år för att upphäva ett beslut om lov eller förhandsbesked är att det saknas en giltig grund för kommunens beslut. Den näst vanligaste är att åtgärden strider mot en bestämmelse i detaljplan och den tredje vanligaste motiveringen i genomsnitt är att åtgärden inte motsvarade en ”godtagbar avvikelse” från detaljplan.

Figur 1.3.2b. Antal upphävda beslut åren 2018–2022 per kategori inom och utom detaljplanelagt område som inte uppfyller kraven enligt plan- och bygglagen.

Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets Plan- och byggenkät 2018–2022.
Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Boverket

Vid uppföljningen för år 2019 noterades en stor ökning av motiveringen att det saknades en giltig grund för kommunens beslut. Även ifall denna motivering har minskat något under de senaste två åren i förhållande till hur det var under åren 2019 och 2020 så är motiveringen fortfarande den allra vanligaste som används av länsstyrelserna för att upphäva ett överklagat beslut om lov eller förhandsbesked.

Överklagade beslut om lov och förhandsbesked till mark- och miljödomstol

Enligt uppgifter från länsstyrelserna har 1 684 överklagade kommunala beslut om lov eller förhandsbesked, som länsstyrelserna har beslutat om, överklagats vidare till mark- och miljödomstolarna under år 2022. Det är en ökning jämfört med år 2021, då det var 1 380 beslut som överklagades vidare till mark- och miljödomstolarna.

Överklagade startbesked

För år 2022 beslutades cirka 91 650 startbesked av de svarande kommunerna, inklusive beslut om vägrade startbesked. Enligt uppgift från länsstyrelserna överklagades sedan 95 beslut till länsstyrelserna under år 2022. Antalet överklagade startbesked är därmed mycket få jämfört med det totala antalet beslut om startbesked som har fattats under år 2022. Så har det sett ut även tidigare år.

I tabellen nedan framgår det totala antalet överklagade startbesked och det totala antalet startbesked som har upphävts av länsstyrelserna under åren 2019 till 2022.

Totalt antal överklagade och upphävda startbesked	2019	2020	2021	2022
Överklagade startbesked	122	87	111	95
Upphävda startbesked	18	20	27	20

Av de frågor som orsakat ett överklagande av beslut om startbesked till länsstyrelserna under år 2022 så handlade cirka en fjärdedel av dessa om det så kallade hänsynskravet enligt 2 kap. 6 § PBL, de tekniska egenskapskraven enligt 8 kap. 4 § PBL och förvanskningförbudet eller

varsamhetskravet enligt 8 kap. 13 och 17–18 §§ PBL. Men det övervägande antalet frågor som orsakat ett överklagande av beslut om startbesked till länsstyrelserna handlade om andra frågor, främst frågor om en åtgärd är bygglovsbefriad eller inte enligt 9 kap. 4 a–4 d § PBL.

Vad gäller de orsaker som gjort att länsstyrelserna upphävt kommunernas beslut om startbesked så handlade ett fåtal av dessa om varsamhetskravet eller förvanskingsförbudet. Men den övervägande delen handlade i stället om andra orsaker, varav några av dessa berörde bygglovsbefriade åtgärder.

Överklagade slutbesked

För år 2022 beslutades cirka 92 250 slutbesked av de svarande kommunerna, vilket inkluderar beslut om beviljade och vägrade slutbesked samt interimistiska slutbesked. Enligt uppgift från länsstyrelserna överklagades sedan 44 slutbesked till länsstyrelserna under år 2022. Antalet överklagade slutbesked är därmed mycket få jämfört med det totala antalet beslut om slutbesked som har fattats under år 2022. Så har det sett ut även tidigare år.

I tabellen nedan framgår det totala antalet överklagade slutbesked och det totala antalet slutbesked som har upphävts av länsstyrelserna under åren 2019 till 2022.

Totalt antal överklagade och upphävda slutbesked	2019	2020	2021	2022
Överklagade slutbesked	38	25	36	44
Upphävda slutbesked	5	7	5	9

Av de frågor som orsakat ett överklagande av beslut om slutbesked till länsstyrelserna handlade cirka två tredjedelar om att byggherren inte har följt kraven enligt bygglovet, startbeskedet, kompletterande villkor eller kontrollplanen. Cirka en tiondel av dem handlade om att byggnadsnämnden hade funnit skäl att ingripa enligt 11 kap. PBL och cirka en femtedel handlade om andra orsaker, varav någon av dessa orsaker avsåg de bygglovsbefriade åtgärderna. Ingen av frågorna som orsakat ett överklagande av beslut om slutbesked till länsstyrelserna handlade om att byggherren inte har visat att denne har gett in en klimatdeklaration. Bestämmelsen om klimatdeklaration kopplat till

slutbesked trädde dock i kraft 1 januari 2022 så det kan vara för tidigt att dra några slutsatser ännu.

Relaterad information

På Boverket

[Öppna data - Plan- och byggenkäten](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

Dokument

Detaljerad data och diagram (1.3.2) Excel

1.3.3 Överprövade lov och förhandsbesked

Under år 2022 tog länsstyrelserna 2 beslut om nya tillsynsområden, men däremot inga beslut om upphävda tillsynsområden. Antalet beslut om lov eller förhandsbesked som överprövades och upphävdes av länsstyrelserna inom tillsynsområden under år 2022 var fortsatt lågt.

Tillsynsområden och överprövning

Länsstyrelsen har möjlighet att utöva tillsyn över byggnadsnämndens beslut om lov eller förhandsbesked. Det gäller om det ligger inom ett tillsynsområde som beslutats av länsstyrelsen med stöd av 11 kap. 12 § plan- och bygglagen eller ett tidigare förordnande enligt 12 kap. 4 § äldre plan- och bygglagen.

Vid utgången av år 2022 fanns det enligt uppgift från länsstyrelserna totalt 57 gällande tillsynsområden i landet, inklusive tidigare förordnanden. Under år 2022 har 2 nya beslut gällande tillsynsområden fattats av Länsstyrelsen Dalarna. Dessa beslut fattades med hänvisning till riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Under år 2022 har inga tillsynsområden upphävts av länsstyrelserna.

Länsstyrelserna har under år 2022 fått in 17 kommunala beslut om lov eller förhandsbesked som omfattats av ett utpekat tillsynsområde. Av dessa överprövades 3 beslut och 2 beslut upphävdes helt eller delvis av länsstyrelserna. Jämfört med föregående år ligger antalet överprövade och upphävda beslut på ungefär samma nivå.

Relaterad information

På Boverket

[Öppna data - Plan- och byggenkäten](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och bygglag \(1987:10\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

1.3.4 Länsstyrelsernas handläggningstider för överklagade lov och förhandsbesked

För år 2022 har något fler länsstyrelser uppfyllt ett av inriktningsmålen för ärenden om överklagade lov och förhandsbesked och ett av inriktningsmålen för ärenden om överklagade bygglov för bostäder jämfört med föregående år. Variationen i handläggningstid är fortsatt stor mellan de olika länsstyrelserna. Den genomsnittliga handläggningstiden för hela riket har även ökat jämfört med föregående år.

Länsstyrelsernas inriktningsmål för år 2022

Enligt uppdrag B2 i länsstyrelsernas regleringsbrev för år 2022 ska länsstyrelserna redovisa uppgifter om sina handläggningstider för ärenden om överklagade lov och förhandsbesked under år 2022. Syftet är att se om handläggningstiderna följer de inriktningsmål som regeringen satt upp.

För ärenden om överklagade kommunala beslut om lov, där bygglov, marklov, rivningslov och förhandsbesked ingår, gällde följande inriktningsmål år 2022:

- 75 procent avgjorda inom 105 dagar
- 90 procent avgjorda inom 150 dagar

För ärenden om överklagade kommunala beslut om bygglov för bostäder, dock inte fritidshus, gällde följande inriktningsmål för år 2022:

- 75 procent avgjorda inom 80 dagar
- 90 procent avgjorda inom 120 dagar

Tiderna räknas från den dag överklagandet kom in till länsstyrelsen fram till den dag länsstyrelsen avgjorde ärendet. Ärenden som avvisats eller avskrivits har inte räknats med.

Boverket redovisar här en sammanställning gällande hur väl målen uppfylldes samt en sammanfattning av länsstyrelsernas erfarenheter. Uppgifterna kommer från en enkät som har besvarats av samtliga 21 länsstyrelser.

Stor variation i handläggningstid mellan länsstyrelserna

Den genomsnittliga handläggningstiden för avgjorda ärenden om överklagade lov och förhandsbesked varierar stort mellan länsstyrelserna. Utifrån svaren från länsstyrelserna var den kortaste genomsnittliga handläggningstiden för år 2022 30 dagar och den längsta 318 dagar. Den genomsnittliga viktade handläggningstiden i riket var 110 dagar, vilket är en ökning med 7 dagar jämfört med år 2021. Medianvärdena för länsstyrelsernas handläggningstider varierade år 2022 mellan 16 och 314 dagar.

Vad gäller den genomsnittliga handläggningstiden för avgjorda ärenden om överklagade bygglov för bostäder så varierar den också stort mellan länsstyrelserna. Utifrån svaren från länsstyrelserna var den kortaste genomsnittliga handläggningstiden för år 2022 29 dagar och den längsta 224 dagar. Den genomsnittliga viktade handläggningstiden i riket var 65 dagar, vilket är en ökning med 3 dagar jämfört med år 2021. Medianvärdena för länsstyrelsernas handläggningstider varierade år 2022 mellan 23 och 248 dagar.

Inriktningsmål 75 procent inom 105 dagar

Det första inriktningsmålet för lov och förhandsbesked innebär att 75 procent av ärendena om överklagade beslut om lov och förhandsbesked ska ha avgjorts inom 105 dagar. 11 av 21 länsstyrelser nådde detta mål år 2022, vilket är en förbättring jämfört med år 2021, då 9 län nådde målet.

Andelen ärenden om lov och förhandsbesked som har avgjorts inom 105 dagar varierar stort mellan länsstyrelserna. Under år 2022 varierade andelen avgjorda ärenden mellan 11 och 100 procent. Av alla ärenden om överklagade lov och förhandsbesked i riket avgjordes 77 procent inom 105 dagar. Det är en liten förbättring jämfört med år 2021, då det var 74 procent.

Inriktningsmål 90 procent inom 150 dagar

Det andra inriktningsmålet för lov och förhandsbesked innebär att 90 procent av ärendena om överklagade beslut om lov och förhandsbesked ska ha avgjorts inom 150 dagar. Under år 2022 nådde 11 av 21 länsstyrelser detta mål, vilket är på samma nivå som år 2021, då också 11 län nådde målet.

Andelen ärenden om lov och förhandsbesked som har avgjorts inom 150 dagar varierar stort mellan länsstyrelserna. Under år 2022 varierade andelen avgjorda ärenden mellan 20 och 100 procent. Av alla ärenden om överklagade lov och förhandsbesked i riket avgjordes 87 procent inom 150 dagar. Det är en marginell försämring jämfört med år 2021, då det var 88 procent.

Län	Andel ärenden om överklagade lov och förhandsbesked år 2022 som avgjorts inom 105 dagar, angivet i procent (mål: 75 procent)	Andel ärenden om överklagade lov och förhandsbesked år 2022 som avgjorts inom 150 dagar, angivet i procent (mål: 90 procent)
Blekinge	14	20
Dalarna	58	83
Gotland	48	85
Gävleborg	55	89
Halland	25	31
Jämtland	11	26
Jönköping	52	78
Kalmar	91	99
Kronoberg	100	100
Norrbottn	98	100
Skåne	97	99
Stockholm	80	98
Södermanland	97	100
Uppsala	86	98
Värmland	61	84
Västerbotten	89	100
Västernorrland	94	97
Västmanland	86	100
Västra Götaland	39	51
Örebro	83	97
Östergötland	29	34

Inriktningsmål bygglov för bostäder – 75 procent inom 80 dagar

Det tredje inriktningsmålet gäller överklagade beslut om bygglov för bostäder, dock inte fritidshus. Målet innebär att 75 procent av ärendena om överklagade beslut ska ha avgjorts inom 80 dagar. 11 av 21 länsstyrelser uppfyllde detta mål år 2022, vilket är en mindre försämring jämfört med år 2021, då 12 av 21 länsstyrelser uppnådde målet.

Andelen ärenden om överklagade beslut om bygglov som avgjorts inom 80 dagar varierar mellan 9 och 100 procent för år 2022. Det är en något mindre spridning jämfört med år 2021, då spridningen låg mellan 0 och 100 procent. Av alla ärenden om överklagade bygglov för bostäder i riket avgjordes 83 procent inom 80 dagar. Det är en marginell försämring jämfört med år 2021, då det var 84 procent.

Inriktningsmål bygglov för bostäder – 90 procent inom 120 dagar

Det fjärde och sista inriktningsmålet innebär att 90 procent av ärendena om överklagade beslut om bygglov för bostäder, dock inte fritidshus, ska ha avgjorts inom 120 dagar. 16 av 21 länsstyrelser uppfyllde detta mål år 2022, vilket är en förbättring jämfört med år 2021, då 14 län nådde målet.

Andelen ärenden om överklagade beslut om bygglov som avgjorts inom 120 dagar varierar mellan 27 och 100 procent för år 2022. Det är en marginellt större spridning jämfört med år 2021, då andelen varierade mellan 29 och 100 procent. Av alla ärenden om överklagade bygglov för bostäder i riket avgjordes 95 procent inom 120 dagar. Det är en marginell försämring jämfört med år 2021, då det var 96 procent.

Län	Andel ärenden om överklagade bygglov för bostäder år 2022 som avgjorts inom 80 dagar, angivet i procent (mål: 75 procent)	Andel ärenden om överklagade bygglov för bostäder år 2022 som avgjorts inom 120 dagar, angivet i procent (mål: 90 procent)
Blekinge	9	100
Dalarna	71	100
Gotland	33	83
Gävleborg	73	91
Halland	83	96
Jämtland	18	27
Jönköping	93	100
Kalmar	54	96
Kronoberg	100	100
Norrbottnen	100	100
Skåne	99	100
Stockholm	81	96
Södermanland	100	100
Uppsala	86	100
Värmland	45	82
Västerbotten	81	100
Västernorrland	88	100
Västmanland	63	88
Västra Götaland	74	90
Örebro	82	100
Östergötland	27	38

Orsaker till att målen inte nås

I enkätsvaren för år 2022 har ett flertal länsstyrelser angivit att de under året har haft personalomsättningar, vakanser, föräldraledigheter, rekryteringar och upplärning av nyanställda med mera som påverkat handläggningstiderna och gjort att de inte uppnått handläggningens målen för ärenden om överklagade lov och förhandsbesked. En länsstyrelse nämner också att de jurister som jobbar med överklagade lov och förhandsbesked under året har fått hjälpa andra delar av länsstyrelsen internt, vilket påverkat handläggningstiderna. Även arbetet med valet till bland annat riksdagen under året har påverkat handläggningstiderna hos några länsstyrelser, eftersom den personal som normalt jobbar med ärenden om överklagade lov och förhandsbesked har fått jobba med valet i stället.

Ett flertal länsstyrelser nämner också att de i början av året hade en stor ärendemängd, bland annat på grund av att de haft ett ökat antal ärenden under pandemin de föregående åren. Det har också varit en stor ärendeinströmning under halva eller hela år 2022 hos några länsstyrelser. Ett flertal länsstyrelser nämner också att de under året har prioriterat att jobba bort de äldsta ärendena, vilket påverkat handläggningstiderna för de nyare ärendena som kommit in under året. Detta arbete har dock gjort att ärendebalansen i stort har minskat hos länsstyrelserna. Några länsstyrelser nämner också att de under året har haft ett flertal ärenden som varit komplicerade att handlägga eller som krävt omfattande kommunikation, vilket påverkat handläggningstiderna för dessa ärenden.

Vad gäller handläggningen av ärenden om överklagade bygglov för bostäder så nämner ett flertal länsstyrelser att de under året har prioriterat dessa ärenden framför andra ärendegrupper. Det gör att de klarar handläggningstiderna för dessa typer av ärenden. Men prioriteringen gör också att länsstyrelserna inte klarar handläggningstiderna för andra ärenden om överklagade lov och förhandsbesked.

Planerade åtgärder

I enkätsvaren för år 2022 anger de flesta länsstyrelser att de åtgärder som vidtagits, eller som avses vidtas, för att klara av de inriktningsmål som gäller för ärenden om överklagade lov och förhandsbesked är att på olika sätt öka personalresurserna. De sätt som nämns för att öka personalresurserna är att bland annat anställa ny personal på vakanta tjänster, att tillfälligt omfördela resurser internt inom länsstyrelsen samt att tillfälligt hyra in personal från andra länsstyrelser. En länsstyrelse nämner också att de tog beslut om en övertidssatsning för befintlig personal för att få ner antalet ärenden, vilket var framgångsrikt enligt den länsstyrelsen.

Ett flertal länsstyrelser nämner också att de åtgärder som vidtagits, eller som avses vidtas, för att klara av inriktningsmålen är att förändra den egna organisationen eller arbetssätten inom organisationen. Ett par länsstyrelser nämner exempelvis att de skapat en beredningsfunktion inom sin organisation som gör en första granskning av nyinkomna ärenden. Detta har då både ökat effektiviteten i beredningsskedet och frigjort tid för övriga handläggare. En länsstyrelse nämner också att de har infört tekniska funktioner som gjort det möjligt att skapa en bättre struktur och överblick över öppna ärenden. Detta har i sin tur ökat möjligheten till koordinering och effektivisering av ärendehandläggningen.

I övrigt så nämner ett flertal länsstyrelser att de jobbar löpande med att utveckla arbetssätt, omprioritera mellan arbetsuppgifter och ärenden samt kontinuerligt följa upp handläggningstider i syfte att förbättra handläggningstiderna. En länsstyrelse nämner exempelvis att de delvis jobbar koncentrerat med att handlägga ärenden av likartat slag, för att öka effektiviteten i handläggningen och på det sättet kunna avgöra fler ärenden snabbare.

Vad gäller de åtgärder som vidtagits, eller som avses vidtas, för att klara av inriktningsmålen för ärenden om överklagade bygglov för bostäder så anger ett flertal länsstyrelser att de kommer fortsätta att prioritera denna ärendegrupp framför andra för att på det sättet kunna klara av inriktningsmålen. En länsstyrelse nämner också att de kommer att ha en regelbunden uppföljning av denna ärendegrupp under året för att säkerställa att inriktningsmålen uppnås.

Länsstyrelsernas erfarenheter

I enkäten för år 2022 lämnades ett fåtal kommentarer om länsstyrelsernas övriga erfarenheter gällande handläggningen av ärenden om överklagade lov och förhandsbesked.

Av de erfarenheter som lämnades så anger Länsstyrelsen Skåne att de uppfyller inriktningsmålen för sjätte året i rad. Anledningen till detta är att länsstyrelsen sedan flera år tillbaka har ett ”Lean-baserat” arbetssätt som visat sig vara framgångsrikt och som länsstyrelsen ständigt utvecklar. Några av framgångsfaktorerna bakom detta arbetssätt är enligt länsstyrelsen att handläggarna bland annat arbetar tematiskt, det vill säga sorterar och kategoriserar ärendena utifrån typ av ärende. Handläggarna plockar också själva ärenden från en gruppgemensam digital hög med ärenden, vilket innebär ett så kallat pull-system i stället för ett så kallat push-system. Handläggarna har också en veckovis gemensam statistikuppföljning på gruppnivå som medför att alla inblandande har en kontroll på ärendebalanserna och handläggningstiderna. Detta arbetssätt har enligt Länsstyrelsen Skåne resulterat i att handläggarna upplever sig

mindre stressade. De tror också att handläggningstiderna hos andra myndigheter kan förbättras genom detta arbetssätt och anger därför att de gärna delar med sig av sina goda erfarenheter till andra länsstyrelser, om regeringen ger dem det uppdraget.

Länsstyrelsen Halland anger att deras erfarenheter från handläggningen av ärenden om överklagade lov och förhandsbesked är att de har ett stort antal ärenden att handlägga, vilket gör det svårt att klara av inriktningsmålen. Enligt länsstyrelsen skiljer sig också ärendenas komplexitet åt beroende på var åtgärderna ska utföras i länet. Det finns också många motstående intressen inom länet eftersom det är litet till ytan, men stort sett till befolkningen. Länsstyrelsen Halland anger också att de åtgärder som uppförs längs den halländska kusten ofta är arkitekturitade och att byggherren ofta försöker testa gränserna för vad detaljplanerna tillåter. Enligt länsstyrelsen är det också vanligt att både byggherren och klagande grannar har ombud och att det blir en skriftväxling mellan parterna i ärendena.

Länsstyrelsen Stockholm anger att deras erfarenheter från handläggningen av ärenden om överklagade lov och förhandsbesked är att det är vanligt förekommande att kommunerna inte skickar över allt relevant underlag som behövs för länsstyrelsens prövning av ärendena. Länsstyrelsen behöver därför ofta begära in kompletterande handlingar från kommunerna. Ett ärende som inte är komplett från början fördröjer därmed handläggningstiden hos länsstyrelsen.

Relaterad information

På Boverket

[Öppna data - Plan- och byggenkäten](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Boverkets regleringsbrev 2022](#)

[Länsstyrelserna regleringsbrev 2022](#)

1.3.5 Boverkets byggregler

Länsstyrelserna tillämpar Boverkets byggregler dels vid tillsynsvägledning och uppföljning, dels vid överklaganden. Enkätsvaren från länsstyrelserna visar att detta sker relativt sällan. Antalet länsstyrelser som bedömer att de har tillräckliga resurser och tillräckligt med kompetens inom området har minskat jämfört med föregående år.

Vilka regler statistiken omfattar

I detta avsnitt avses med Boverkets byggregler:

- Boverkets byggregler (2011:6) – föreskrifter och allmänna råd,
- Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:10) om tillämpning av europeiska konstruktionsstandarder (eurokoder),
- Boverkets allmänna råd (2017:1) om bredbandsanslutning samt
- Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2021:2) om utrustning för laddning av elfordon.

Svarsfrekvens

Alla 21 länsstyrelser har i årets enkät svarat på frågorna om sin tillämpning av Boverkets byggregler under år 2022.

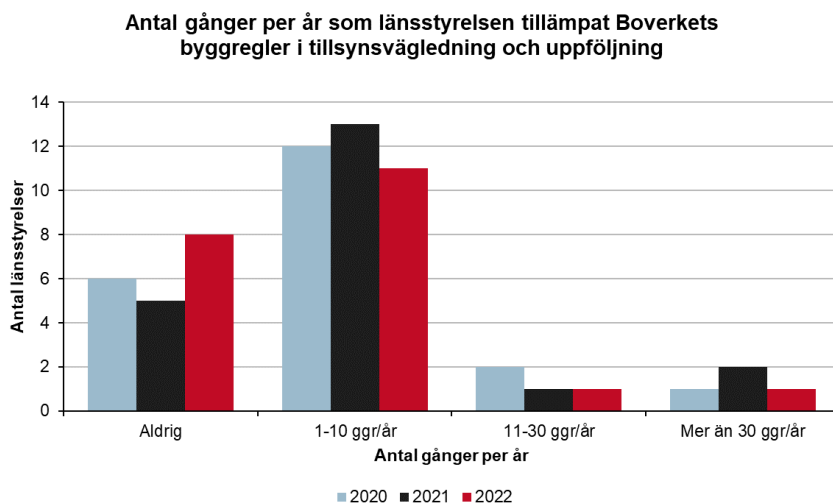
Länsstyrelsernas tillämpning vid tillsynsvägledning och uppföljning

Flertalet länsstyrelser har under år 2022 tillämpat byggreglerna mellan 1 och 10 gånger vid tillsynsvägledning och uppföljning. 2 av länsstyrelserna har tillämpat byggreglerna mer än 10 gånger, varav Länsstyrelsen Jönköping är den enda länsstyrelse som har tillämpat byggreglerna mer än 30 gånger. 8 länsstyrelser har däremot inte tillämpat byggreglerna någon gång alls under året, vilket är fler länsstyrelser än de närmast föregående åren.

Flera länsstyrelser anger att tillsynsvägledning och uppföljning har skett vid behov med anledning av frågor från kommunerna. Endast 1 länsstyrelse anger att den har anordnat utbildning till kommunerna.

Det sakområde som tillsynsvägledningen och uppföljningen från länsstyrelserna oftast har handlat om är tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

Utifrån svaren från länsstyrelserna så är den generella bilden att det är stor skillnad i omfattningen av insatser mellan länsstyrelserna i deras arbete med tillsynsvägledning och uppföljning.

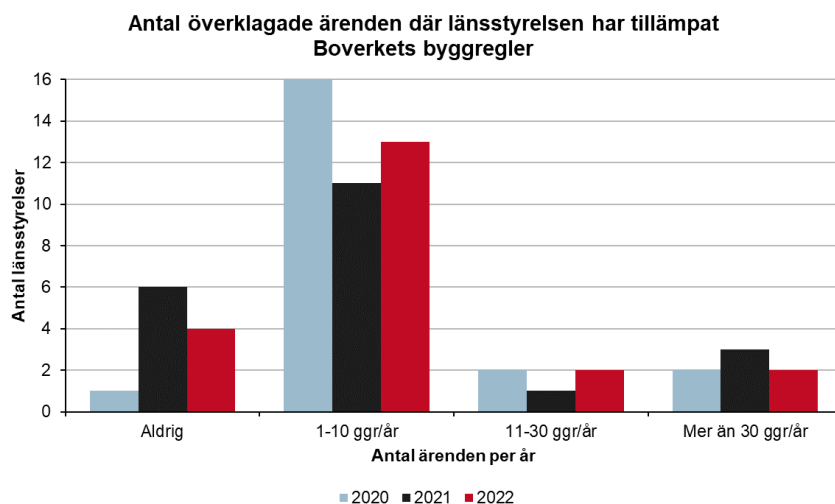
Figur 1.3.5a. Antal gånger per år som länsstyrelsen tillämpat Boverkets byggregler i tillsynsvägledning och uppföljning under åren 2019–2022. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2019–2022. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Boverket

Länsstyrelsernas tillämpning vid överklaganden

Flerparten länsstyrelser har under år 2022 tillämpat byggreglerna i mellan 1 och 10 överklagade ärenden. 4 länsstyrelser har tillämpat byggreglerna i mer än 10 överklagade ärenden, varav länsstyrelserna i Jönköping och Skåne är de enda som har tillämpat byggreglerna i mer än 30 överklagade ärenden. 4 länsstyrelser har däremot inte tillämpat byggreglerna i något överklagat ärende under året.

De sakområden som ofta lyfts fram i svaren från länsstyrelserna är tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga samt säkerhet i händelse av brand.

Generellt sett finns det ett visst samband på så vis att större länsstyrelser har haft fler överklaganden som berör byggreglerna än vad mindre länsstyrelser har haft.

Figur 1.3.5b Antal överklagade ärenden där länsstyrelsen har tillämpat Boverkets byggregler åren 2019–2022. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2019–2022. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Boverket

Länsstyrelsernas resurser och kompetens

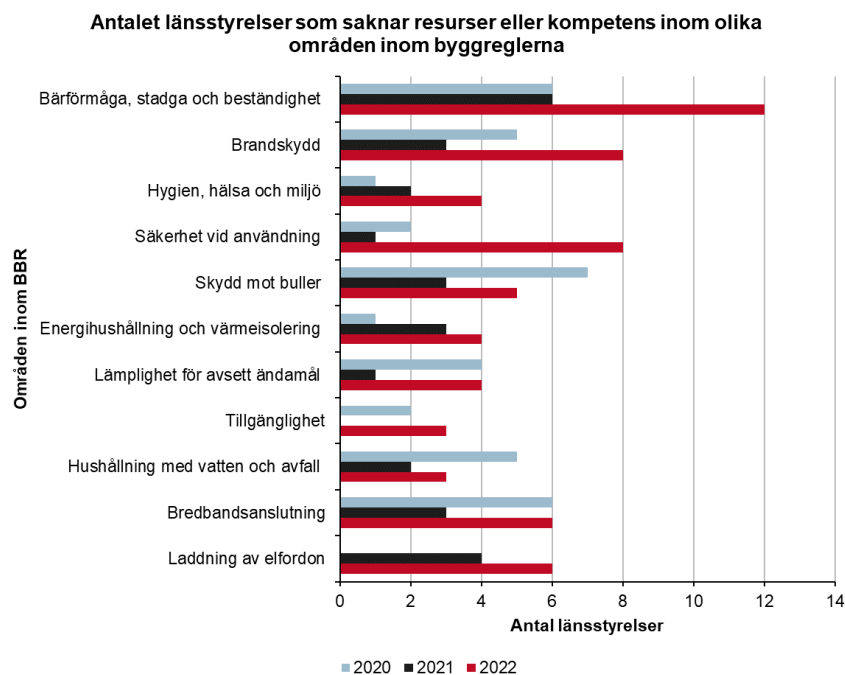
9 länsstyrelser har bedömt att de har tillräckliga resurser och tillräcklig kompetens inom byggregelområdet.

Av de 12 länsstyrelser som anser sig sakna tillräckliga resurser och tillräcklig kompetens inom byggregelområdet nämner samtliga sakområdet bärförmåga, stadga och beständighet. Övriga områden som ofta nämns är säkerhet i händelse av brand, och säkerhet vid användning.

Bäst tillgodosedda är enligt länsstyrelsernas svar områdena tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga samt hushållning med vatten och avfall.

De 2 länsstyrelser som har tillämpat byggreglerna i samband med tillsynsvägledning och uppföljning mer än 10 gånger anser sig ha tillräckliga resurser och tillräcklig kompetens inom området.

3 av de 4 länsstyrelser, som har haft fler än 10 ärenden om överklaganden som berört byggreglerna, anser sig ha tillräckliga resurser och tillräcklig kompetens inom området.

Figur 1.3.5c. Antalet länsstyrelser som saknar resurser eller kompetens inom olika områden inom byggreglerna åren 2019–2022. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2019–2022. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Boverket

Relaterad information

På Boverket

[Öppna data - Plan- och byggenkäten](#)

[Boverkets byggregler \(2011:6\) – föreskrifter och allmänna råd](#)

[Boverkets föreskrifter och allmänna råd \(2011:10\) om tillämpning av europeiska konstruktionsstandarder \(eurokoder\)](#)

[Boverkets allmänna råd \(2017:1\) om bredbandsanslutning](#)

[Boverkets föreskrifter och allmänna råd \(2021:2\) om utrustning för laddning av elfordon - Boverket](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

Dokument

[Detaljerad data och diagram \(1.3.5\) Excel](#)

1.3.6 Besiktning av hissar och andra motordrivna anordningar

I detta avsnitt redovisas statistik gällande besiktning av hissar och vissa andra motordrivna anordningar. Statistiken samlas in från besiktningsföretagen och sammanställs av Boverket.

Vilka regler statistiken omfattar

Boverket gör årligen uppföljning av besiktningsstatistik för motordrivna anordningar som omfattas av krav på besiktning enligt Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:12) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar.

Den senaste besiktningsstatistiken som finns tillgänglig är från år 2021. Statistiken visar att andelen motordrivna anordningar som vid återkommande besiktning hade någon form av brist, ligger på en oförändrad nivå jämfört med föregående år.

Läs mer om år 2021 års besiktningsstatistik i rapporten under Relaterad information.

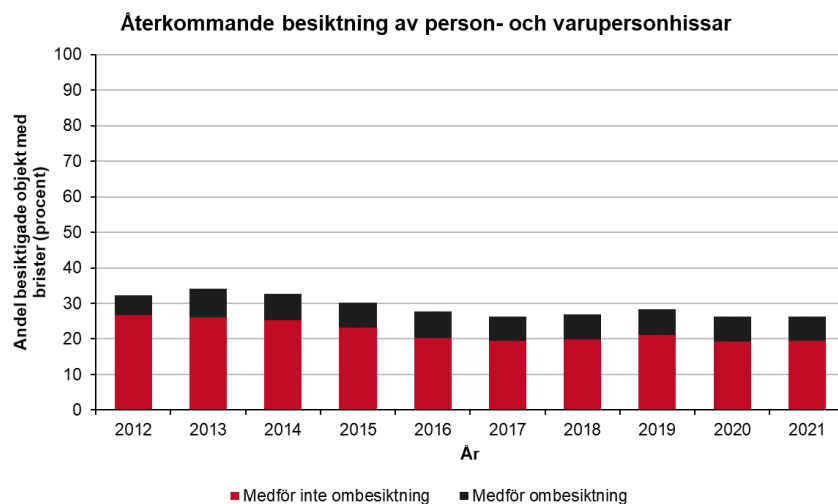
Hissar

Person- och varupersonhissar

Under år 2021 förstabesiktigades 4 463 person- och varupersonhissar. Totalt utfördes 121 714 återkommande besiktningar och 4 495 revisionsbesiktningar för befintliga person- och varupersonhissar.

Statistiken visar att andelen besiktningar med noterade brister vid återkommande besiktning av person- och varupersonhissar har haft en minskande trend de senaste åren, för att stabiliseras till strax under 30 procent. Andelen person- och varupersonhissar som vid den återkommande besiktningen hade brister som medförde ombesiktning har under de senaste 10 åren varierat mellan 6 och 8 procent.

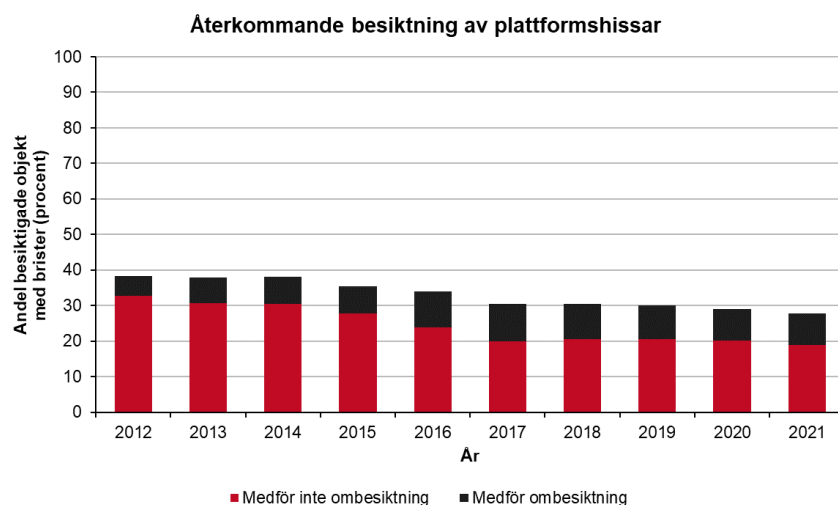

Figur 1.3.6a Andel besiktigade person- och varupersonhissar med brister vid återkommande besiktning åren 2012–2021. Källa: Sammanställning från besiktningsverksamheten år 2021. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Boverket

Plattforms- och trapphissar

Under år 2021 förstabesiktigades 3 812 plattform- och trapphissar. Totalt utfördes 25 714 återkommande besiktningar och 166 revisionsbesiktningar för befintliga plattform- och trapphissar.

Statistiken visar att andelen besiktningar med noterade brister vid återkommande besiktning av plattform- och trapphissar har haft en minskande trend de senaste åren, för att stabiliseras till cirka 30 respektive 13–15 procent. Andelen plattformshissar som vid den återkommande besiktningen hade brister som medförde ombesiktning har under de senaste 4 åren legat relativt konstant på strax under 10 procent. Motsvarande andel för trapphissar har under de senaste 10 åren varierat mellan 2 och 5 procent.

Figur 1.3.6b Andel besiktigade plattformshissar med brister vid återkommande besiktning åren 2012–2021. Källa: Sammanställning från

besiktningsverksamheten år 2021. Klicka på bilden för att se den i större format.
Illustration: Boverket

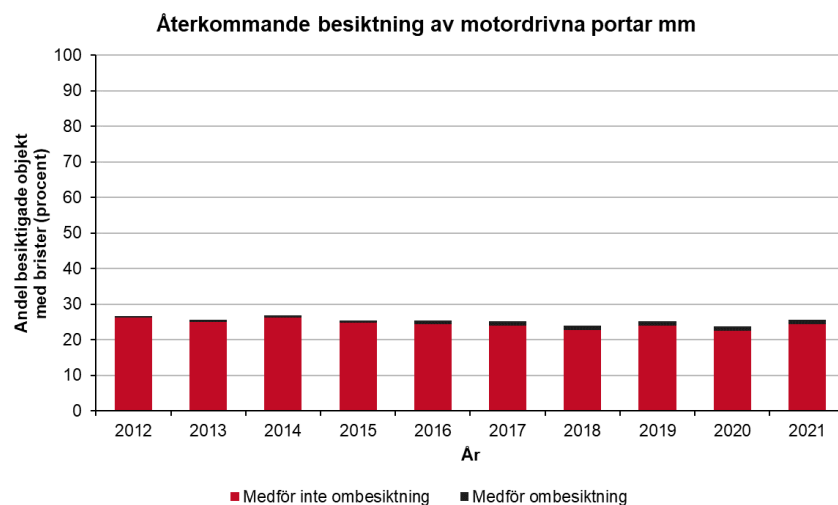

Figur 1.3.6c Andel besiktigade trapphissar med brister vid återkommande besiktning åren 2012–2021. Källa: Sammanställning från besiktningsverksamheten år 2021. Klicka på bilden för att se den i större format.
Illustration: Boverket

Motordrivna portar och liknande anordningar

Under år 2021 förstabesiktigades 984 motordrivna portar och liknande anordningar som till exempel dörrar och väggar. Totalt utfördes 75 487 återkommande besiktningar och 363 revisionsbesiktningar för befintliga motordrivna portar och liknande anordningar.

Statistiken visar att andelen besiktningar med noterade brister vid återkommande besiktning av motordrivna portar och liknande anordningar de senaste åren har legat ganska stabilt runt 25 procent. Andelen motordrivna portar och liknande anordningar som vid den återkommande besiktningen hade brister som medförde ombesiktning har under de senaste 10 åren legat stabilt på runt 1 procent.

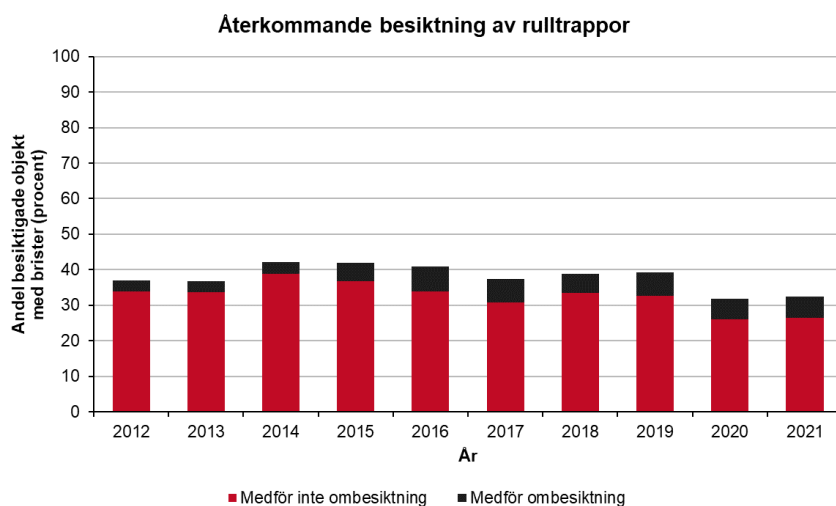

Figur 1.3.6d Andel besiktade motordrivna portar med mera med brister vid återkommande besiktning åren 2012–2021. Källa: Sammanställning från besiktningsverksamheten år 2021. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Boverket

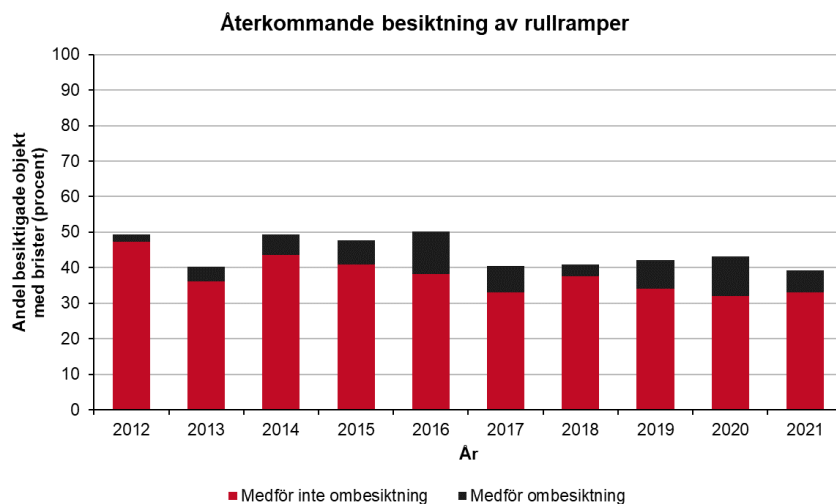
Rulltrappor och rullramper

Under år 2021 förstabesiktigades 51 rulltrappor och rullramper. Totalt utfördes drygt 3 191 återkommande besiktningar och 60 revisionsbesiktningar för befintliga rulltrappor och rullramper.

Statistiken visar att andelen besiktningar med noterade brister vid återkommande besiktning av rulltrappor och rullramper har minskat till 32 respektive 39 procent från att tidigare ha varierat mellan 32 och 42 procent för rulltrappor respektive 40 och 50 procent för rullramper. Andelen rulltrappor och rullramper som vid den återkommande besiktningen hade brister som medförde ombesiktning har under de senaste 10 åren varierat mellan 2 och 7 procent för rulltrappor respektive 2 och 12 procent för rullramper.

Figur 1.3.6e Andel besiktade rulltrappor med brister vid återkommande besiktning åren 2012–2021. Källa: Sammanställning från besiktningsverksamheten år 2021. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Boverket

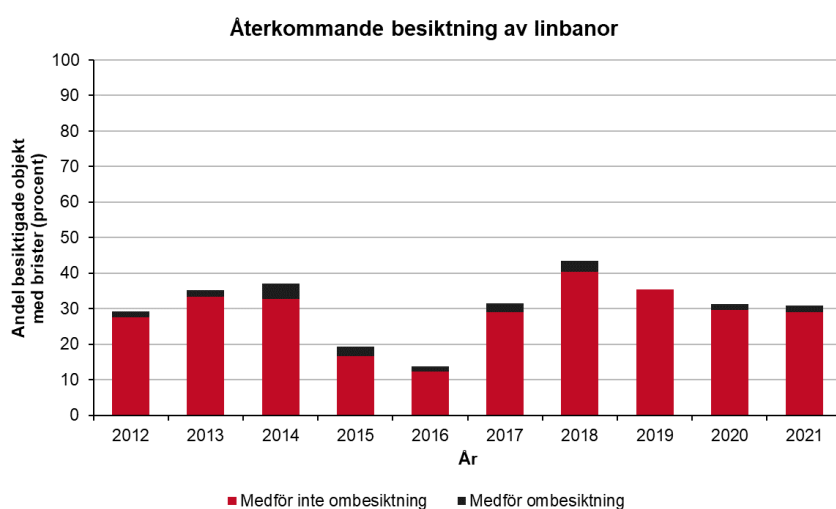

Figur 1.3.6f Andel besiktigade rullramper med brister vid återkommande besiktning åren 2012–2021. Källa: Sammanställning från besiktningsverksamheten år 2021. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Boverket

Linbanor inklusive stolliftar, samtliga typer

Under år 2021 förstabesiktigades 1 linbana. Totalt utfördes 55 återkommande besiktningar och 6 revisionsbesiktningar för befintliga linbanor.

Statistiken visar att andelen besiktningar med noterade brister vid återkommande besiktning av linbanor har varierat stort under tidsperioden 2012–2021, från 14 procent som lägst till 43 procent som högst. Andelen linbanor som vid den återkommande besiktningen hade brister som medförde ombesiktning har under samma tidsperiod varierat mellan 0 och 4 procent.

Figur 1.3.6g Andel besiktade linbanor med brister vid återkommande besiktning åren 2012–2021. Källa: Sammanställning från besiktningsverksamheten år 2021. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Boverket

Släpliftar, samtliga typer

Under år 2021 förstabesiktigades 9 släpliftar. Totalt utfördes 648 återkommande besiktningar och 17 revisionsbesiktningar för befintliga släpliftar.

Statistiken visar att andelen besiktningar med noterade brister vid återkommande besiktning av släpliftar har legat ganska konstant på mellan 33 och 38 procent under tidsperioden 2012–2021. Andelen släpliftar som vid den återkommande besiktningen hade brister som medförde ombesiktning har under samma tidsperiod legat stabilt på mindre än 3 procent.

Figur 1.3.6h Andel besiktade släpliftar med brister vid återkommande besiktning åren 2012–2021. Källa: Sammanställning från besiktningsverksamheten år 2021. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Boverket

Relaterad information

På Boverket

[Öppna data - Plan- och byggenkäten](#)

[Boverkets föreskrifter om hissar och vissa andra motordrivna anordningar](#)

[Boverkets föreskrifter och allmänna råd \(2011:12\) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar - Boverket](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

Dokument

[Sammanställning från besiktningsverksamheten år 2021](#)

[Detaljerad data och diagram \(1.3.6\) Excel](#)

1.4 Statistik tillsyn

Boverket och länsstyrelserna ska följa upp och utvärdera byggnadsnämndernas tillsynsarbete samt redovisa hur Boverket och länsstyrelserna arbetat med tillsynsvägledning under det gångna året.

Källor till statistiken

Här redovisas en sammanställning av enkätsvaren om tillsynsarbetet gällande år 2022. Uppgifterna har samlats in genom Boverkets årliga plan- och byggenkäter som besvarats av kommuner och länsstyrelser. Enkäterna behandlar både länsstyrelsernas och byggnadsnämndernas arbete med tillsyn. Du kan läsa mer om Boverkets metod för uppföljningen av plan- och bygglagen på sidan Metod.

[Metod](#)

Utöver statistiken redovisas även en sammanställning av hur Boverket och länsstyrelserna arbetat med tillsynsvägledning under år 2022.

Osäkerheter i underlaget

För år 2022 har alla 21 länsstyrelser besvarat de enkäter som skickats till länsstyrelserna gällande vad som hänt i länet respektive i varje läns kommuner, däremot förekommer det att enskilda frågor har lämnats obesvarade. 266 av de 290 kommunerna har besvarat enkäten som skickats till kommunerna, men även här förekommer det att frågor lämnats obesvarade. Boverket har under arbetet uppmärksammat en del brister i det inkomna dataunderlaget. Detta gäller dels länsstyrelsernas kodning av sina ärenden dels kommunernas svar. Sammantaget gör det här att statistiken bör tolkas med viss försiktighet.

Relaterad information

På Boverket

[Öppna data - Plan och byggenkäten](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

1.4.1 Boverkets och länsstyrelsernas tillsynsvägledning

Boverkets tillsynsvägledning har år 2022 främst skett i samverkan med länsstyrelsernas expertgrupp för tillsynsvägledning och genom medverkan i digitala träffar med kommuner och länsstyrelser. Länsstyrelserna har främst väglett kommunerna via inkomna frågor, men också genom exempelvis digitala och fysiska träffar som skett antingen enskilt med en kommun eller genom ett stormöte med flera kommuner.

Boverkets tillsynsvägledning

Boverket ska enligt 8 kap. 15 § plan- och byggförordningen, PBF, ge tillsynsvägledning till länsstyrelserna och byggnadsnämnderna.

Boverket har under år 2022 haft en fortsatt samverkan med länsstyrelserna och deltagit i månadsvisa digitala möten med representanter från länsstyrelsernas expertgrupp för tillsynsvägledning. Där har bland annat diskuterats uppföljning enligt angivna teman i regleringsbrevsuppdragen, uppkomna frågor, nya rättsfall och det fortsatta arbetet med tillsynsvägledning till kommunerna. Även Boverkets regeringsuppdrag om kunskapsstöd vid samordnad tillsyn har under året diskuterats med länsstyrelsernas expertgrupp.

Vidare har Boverket under år 2022 också medverkat vid tre tillsynsvägledningsträffar, varav en genomförd på plats i Falun och de båda andra som halvdagars digitala möten. Vid dessa träffar har samtliga länsstyrelser varit representerade. Förutom arbete med teman från uppdragen i länsstyrelsernas regleringsbrev, har Boverket vid dessa tillfällen redogjort för myndighetens arbete med remisser från domstolar och samverkan med Försvarsmakten gällande information om bygglovsplikten för solcellspaneler på byggnader.

Under året har Boverket också deltagit på digitala träffar med fokus på tillsynsfrågor tillsammans med kommuner och vissa länsstyrelser. På träffarna har Boverket bidragit med information inom tillsynsområdet och diskuterat tillsynsfrågor med deltagarna.

Länsstyrelsernas tillsynsvägledning

Enligt 8 kap. 16 § PBF ska länsstyrelserna ha en plan för sin tillsynsvägledning. Planen ska omfatta en period av tre år och vid behov revideras. För år 2022 har 17 av 21 länsstyrelser uppgett att de har en aktuell treårig tillsynsvägledningsplan. Av de länsstyrelser som inte har en aktuell treårig tillsynsvägledningsplan så har 2 länsstyrelser svarat att

de antingen inte har haft möjlighet att arbeta med detta på grund av resursbrist, eller att de har pågående organisationsförändringar.

2 länsstyrelser har svarat att de håller på att ta fram en ny tillsynsvägledningsplan som ska vara klar under år 2023.

Det vanligaste sättet att bedriva tillsynsvägledning är genom telefon och e-post till kommunerna. Andra vanliga sätt är att träffa kommunerna genom fysiska eller digitala möten, antingen enskilt med varje kommun eller genom stormöten med flera kommuner. Ett annat vanligt sätt att ge tillsynsvägledning är genom en riktad insats inom ett specifikt ämnesområde.

Exempel på aktiviteter som genomförts av länsstyrelserna under år 2022, antingen som en riktad insats eller som någon annan form av aktivitet, är uppföljning och dialog om kommunala tillsynsplaner, digitalt nätverk för bygglovs- och tillsynsrelaterade ämnen, digital träff med tema kulturmiljö enligt önskemål från kommunerna och utbildningsträffar om byggnadshöjd och geotekniska risker. En länsstyrelse anger också att de har haft ett digitalt stormöte om massflyktingsdirektivet och förordningar om kommunala ankomstboenden och enkla statliga förläggningar. Samma länsstyrelse anger också att de har haft nätverksträffar med kommunerna där ämnen som individuell mätning och debitering, tillsynsplaner, frågor om solceller samt olika lagändringar har tagits upp.

Länsstyrelsernas erfarenheter från år 2022

En av de viktigaste erfarenheterna från arbetet med länsstyrelsernas tillsynsvägledning är att den är efterfrågad av kommunerna. Ett exempel på detta är tillsynsvägledning kring ovårdade tomter och byggnader. Det är också väldigt uppskattat från kommunerna med ett återkommande forum för samverkan. Redan etablerade kanaler kan också underlätta för att skapa en miljö där synpunkter och frågor kan ventileras och spridas i dialog mellan stat och kommun och i en dialog mellan olika kommuner. Nätverksträffar utgör då en bra grund för en sådan dialog. Det anges också att det är viktigt att stötta kommunerna i deras arbete för att alla länets kommuner så småningom ska använda likartade metoder för att arbeta med tillsyn. En länsstyrelse anger att arbetet med tillsynsvägledning dock kan vara resurskrävande, men att det också ger stora samordningsvinster.

I ett län har kommunerna i mindre omfattning efterfrågat tillsynsvägledning från länsstyrelsens sida. Enligt länsstyrelsen för det länet kan en anledning till detta vara att kommunerna ibland har svårt att dra en gräns mellan vad som är tillsynsvägledning från länsstyrelsens sida och vad som är en bedömningsfråga i ett enskilt ärende, där länsstyrelsen inte kan yttra sig i ärendet eftersom de sedan kan komma att pröva ett eventuellt överklagande.

Vad gäller olika mötesformer så finns det en positiv erfarenhet från en länsstyrelse i att genomföra digitala träffar tillsammans med en annan länsstyrelse. När det kommer till fysiska möten så blir det enligt en annan länsstyrelse mer diskussion och direkta frågor när de har haft fysiska möten med kommunerna. Fysiska möten ger också en bättre förståelse mellan deltagarna i mötet, vilket även bidrar till ett bra samarbete mellan deltagarna.

När det kommer till kommunala tillsynsplaner så anger länsstyrelserna att antalet kommuner som bedriver tillsynsarbete utifrån en tillsynsplan ser ut att ha ökat under år 2022. En kommunal tillsynsplan upplevs vara ett bra styrdokument av de kommuner som intervjuats i ett län.

Kommunerna behöver dock mer vägledning om tillsynsplaner. En länsstyrelse anger att de behöver få en bättre inblick i hur arbetet med kommunernas egna tillsynsplaner fungerar i praktiken.

Enligt en länsstyrelse är en av de viktigaste erfarenheterna från arbetet med tillsynsvägledning under år 2022 att när extraordinära händelser inträffar så är en kontinuerlig kontakt med byggnadsnämndernas tjänstepersoner en avgörande plattform att ha. Ett exempel på detta är massflyktingsdirektivet då två förordningar om kommunala ankomstboenden och enkla statliga förläggningar togs fram av regeringen.

Vad gäller kommunernas egna resurser för att bedriva tillsyn så anges det från länsstyrelserna att kommunerna har bristande resurser att bedriva tillsyn, där vissa kommuner enbart har resurser att bedriva tillsyn för de tillsynsärenden som har anmälts till kommunerna.

När det kommer till länsstyrelsernas egna resurser att bedriva tillsynsvägledning så anger några länsstyrelser att de inte har genomfört några särskilda insatser under året. En länsstyrelse anger att de har en ny organisation där de har fått lägga tid på att lära upp nya handläggare i hur länsstyrelsens tillsynsarbete går till. Samma länsstyrelse anger också att deras erfarenhet är att de har svårt att prioritera tid och resurser för att kunna bedriva en mer aktiv tillsynsvägledning till kommunerna.

Relaterad information

På Boverket

[Öppna data - Plan- och byggenkäten](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

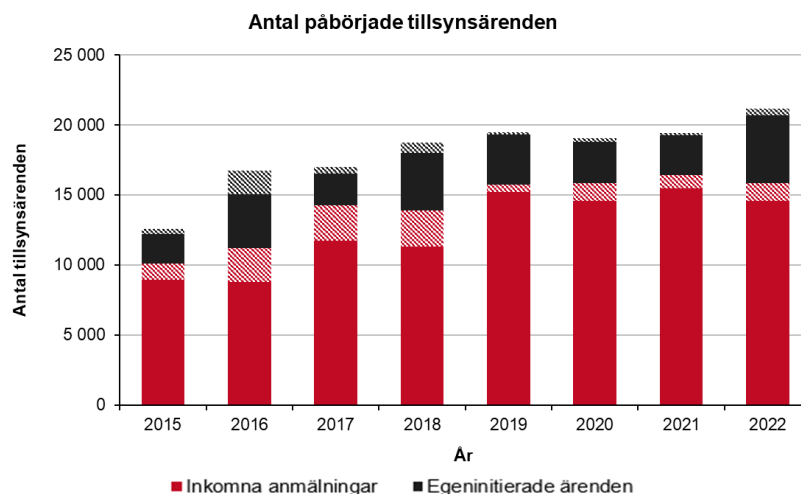
1.4.2 Byggnadsnämndens tillsyn

Sammanställningen av enkätsvaren gällande år 2022 visar att antalet påbörjade tillsynsärenden har ökat och att antalet oavslutade ärenden har ökat i förhållande till föregående år. Antalet överklagade tillsynsbeslut har också ökat jämfört med föregående år. Andelen tillsynsbeslut som har upphävts har minskat vad gäller beslut om förelägganden, förbud och byggsanktionsavgifter jämfört med föregående år.

Antalet påbörjade tillsynsärenden har ökat

Enligt uppgift från 261 kommuner påbörjades drygt 19 400 tillsynsärenden under år 2022, antingen genom inkomna anmälningar eller initierat av byggnadsnämnden själv. Majoriteten av dessa ärenden, 75 procent, har påbörjats via inkomna anmälningar till byggnadsnämnden.

I diagrammet nedan redovisas antalet påbörjade tillsynsärenden mellan åren 2015 och 2022. Av diagrammet framgår att antalet påbörjade tillsynsärenden har ökat stadigt sedan år 2015, men att ökningen de senaste tre åren har planat ut. Under år 2022 har dock antalet påbörjade tillsynsärenden ökat jämfört med de senaste tre åren. Av diagrammet framgår också att majoriteten av alla tillsynsärenden under perioden 2015–2022 har påbörjats genom inkomna anmälningar till byggnadsnämnden. I genomsnitt utgör dessa anmälningar ungefär 80 procent av alla påbörjade tillsynsärenden i kommunerna.

Figur 1.4.2a. Antal tillsynsärenden som påbörjats under åren 2015–2022 fördelat på inkomna respektive egeninitierade. De randiga delarna av staplarna motsvarar skattningar för de kommuner som inte har svarat. Källa: Kommunernas svar på Boverkets plan-, bygg- och tillsynsenkät 2015–2022. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Boverket

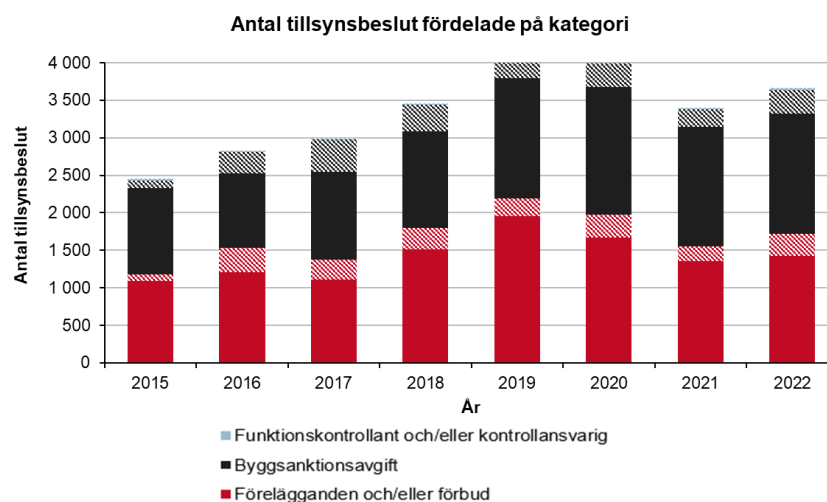
Antalet pågående ärenden ökar

I slutet av år 2022 fanns det närmare 43 200 pågående ärenden enligt uppgift från 262 kommuner. Detta är en ökning sedan föregående år. Ökningen beror troligtvis till viss del på att antalet påbörjade ärenden också har ökat under denna period.

Antalet beslut om ingripande eller byggsanktionsavgift har ökat något

År 2022 togs det totalt drygt 3 000 beslut om ingripande eller byggsanktionsavgift, enligt uppgift från 265 kommuner. Den största gruppen var beslut om byggsanktionsavgift med cirka 1 600 beslut, tätt följt av beslut om föreläggande eller förbud med drygt 1 400 beslut. Den minsta gruppen var beslut om ingripande mot funktionskontrollanter eller kontrollansvariga som omfattade 13 beslut under år 2022.

I diagrammet nedan redovisas antalet tillsynsbeslut fördelat på beslut att ingripa med förelägganden eller förbud, byggsanktionsavgift och beslut om att ingripa mot funktionskontrollant eller kontrollansvarig under åren 2015 till 2022. Av diagrammet framgår att det mellan åren 2015 fram till 2019 skedde en ökning av det totala antalet tillsynsbeslut. Därefter skedde en minskning år 2021 för att under år 2022 öka något igen.

Figur 1.4.2b. Antal tillsynsbeslut under åren 2015–2022 som resulterat i tillsyns-ingripanden per kategori. De randiga delarna av staplarna motsvarar skattningar för de kommuner som inte har svarat. Källa: Kommunernas svar på Boverkets plan-, bygg- och tillsynsenkät 2015–2022. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Boverket

Av diagrammet ovan framgår det också att fördelningen mellan de olika typerna av tillsynsbeslut har sett ungefär likadan ut mellan åren 2015 och 2022. De vanligaste besluten som fattas är beslut om föreläggande eller förbud och beslut om byggsanktionsavgifter som i genomsnitt utgör cirka 50 procent respektive 49 procent av alla tillsynsbeslut. Beslut om

ingripande mot funktionskontrollant eller kontrollansvarig utgör endast i genomsnitt 0,4 procent av alla tillsynsbeslut.

Beslut om verkställighetsmedel

Enligt uppgift från de svarande kommunerna så har de under år 2022 ansökt 118 gånger om utdömanden av vite, ansökt 48 gånger om handräckning och fattat 28 beslut om genomförande på den försumliges bekostnad.

Lågt antal ingripanden eller påföljder med anledning av bygglovsbefriade åtgärder

År 2022 har de svarande kommunerna fattat 323 beslut om ingripanden eller påföljder på grund av att en bygglovsbefriad åtgärd har påbörjats utan startbesked. Det är en ökning jämfört med förra året då drygt 210 beslut om ingripanden fattades av de kommuner som svarade på den enkäten.

I jämförelse med det totala antalet anmälningar som inkom under år 2022 för bygglovsbefriade åtgärder, vilket var drygt 12 200 anmälningar, är antalet beslut om ingripanden eller påföljder på grund av att en bygglovsbefriad åtgärd har påbörjats utan startbesked lågt.

Fler ingripanden gällande de tekniska egenskapskraven

Under år 2022 togs enligt de svarande kommunerna 306 beslut om föreläggande eller förbud som gällde de tekniska egenskapskraven. Detta är en ökning jämfört med föregående år då antalet beslut var knappt 220.

Under de senaste tre åren har det i genomsnitt fattats 270 beslut om förelägganden eller förbud avseende de tekniska egenskapskraven enligt de kommuner som har svarat på enkätfrågan för respektive år. Jämfört med detta genomsnitt är det fler beslut om föreläggande eller förbud avseende de tekniska egenskapskraven som har fattats under år 2022.

Antalet beslut om att inte ingripa har ökat

Antalet beslut om att inte ingripa var cirka 9 900 för år 2022 enligt uppgift från 256 kommuner. Detta är en ökning jämfört med år 2021, då det var cirka 7 000 beslut som fattades om att inte ingripa.

Uppföljning och utvärdering av tillsynsarbetet

Det är ett krav i plan- och byggförordningen, PBF, att kommunerna ska följa upp sitt tillsynsarbete. Det finns dock inget särskilt krav som anger på vilket sätt kommunerna ska arbeta med uppföljningen. Till exempel finns det inget krav på att kommunerna ska ta fram en tillsynsplan. Det är

därför upp till kommunerna att själva välja hur de följer upp sitt tillsynsarbete.

Av de svarande kommunerna anger cirka hälften att de har en aktuell och beslutad tillsynsplan som de använder för att planera och följa upp sitt tillsynsarbete. Av de som inte har en tillsynsplan anger 14 kommuner att de har för avsikt att ta fram en tillsynsplan. 2 kommuner anger att de kommer att uppdatera sin befintliga tillsynsplan. Cirka en tredjedel av de svarande kommunerna anger att de följer upp sitt tillsynsarbete genom en års- eller verksamhetsplan och cirka en tredjedel anger att de följer upp sitt tillsynsarbete genom att göra en sammanställning och redovisning av ärendebalans. De flesta av de svarande kommunerna följer dock upp sitt tillsynsarbete genom att på olika sätt kombinera uppföljningen genom en tillsynsplan, års- eller verksamhetsplan eller en sammanställning och redovisning av ärendebalansen.

Hur ofta en uppföljning av tillsynsarbetet sker varierar till viss del. Svaren från kommunerna indikerar att de flesta kommuner följer upp sitt tillsynsarbete årligen. Det finns också ett par kommuner som angett att de gör en regelbunden uppföljning av tillsynsarbetet vid varje nämndssammanträde. Några kommuner har också svarat att de följer upp sina ärenden antingen löpande under året eller vid behov.

Av de svarande kommunerna är det cirka en tiondel som angett att de inte gör någon uppföljning av sitt tillsynsarbete. Av dessa är det cirka hälften som svarat att det inte gör någon uppföljning på grund av bristande resurser i form av exempelvis personalbrist eller att de har haft ett högt antal inkommande ärenden under året. Några kommuner har också svarat att de har brist på tid för att handlägga tillsynsärenden och några andra att de inte prioriterar arbetet med tillsynsärenden.

Länsstyrelserna har under år 2022 haft ett särskilt uppdrag i sitt regleringsbrev att rapportera goda exempel på hur kommunerna arbetar med att ta fram och följa upp sina tillsynsplaner. Läs mer om Boverkets sammanställning av rapporteringen under temat Goda exempel på tillsynsplaner.

[Tema: Goda exempel på tillsynsplaner](#)

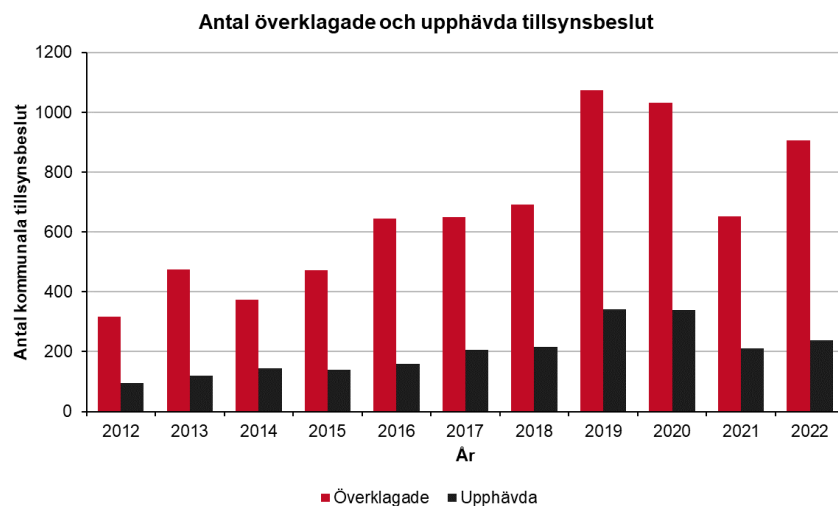
Antalet överklagade kommunala tillsynsbeslut har ökat

Enligt uppgift från länsstyrelserna överklagades totalt 906 kommunala tillsynsbeslut enligt plan- och bygglagen, PBL, och äldre plan- och bygglagen, ÄPBL, till länsstyrelserna under år 2022. Av dessa gällde 321 beslut förelägganden eller förbud, 269 beslut avsåg byggsanktionsavgift, 2 beslut gällde byte av funktionskontrollant eller kontrollansvarig och 4 beslut avsåg verkställighetsmedel. Med verkställighetsmedel menas

ansökan om vite, handräckning och beslut om genomförande på den försumliges bekostnad.

Av de överklagade kommunala tillsynsbesluten upphävdes totalt 238 beslut av länsstyrelserna enligt PBL och ÄPBL under år 2022. Av dessa gällde 127 beslut förelägganden eller förbud, 83 beslut avsåg byggsanktionsavgift, 0 beslut avsåg byte av funktionskontrollant eller kontrollansvarig och 1 beslut avsåg verkställighetsmedel.

I diagrammet nedan visas antalet överklagade och upphävda tillsynsbeslut under åren 2012 till 2022. Av diagrammet framgår att antalet överklagade tillsynsbeslut till länsstyrelserna har ökat under år 2022 jämfört med föregående år. Men det har dock inte ökat till samma nivå som under åren 2019 och 2020. Antalet överklagade tillsynsbeslut för år 2022 ligger dock över genomsnittet på cirka 660 beslut under den period som diagrammet visar.

Figur 1.4.2c. Antal överklagade och upphävda kommunala tillsynsbeslut åren 2012–2022. Källa: Länsstyrelsernas svar på Boverkets plan- och byggenkät 2012–2022. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Boverket

Vad gäller antalet upphävda tillsynsbeslut framgår det av diagrammet ovan att de under år 2022 har ökat något jämfört med föregående år. Men de upphävda besluten har inte ökat i samma utsträckning som antalet beslut som överklagades till länsstyrelserna under samma år. Antalet upphävda tillsynsbeslut för år 2022 ligger också över genomsnittet på cirka 200 tillsynsbeslut per år under den period som diagrammet visar.

För överklagade kommunala tillsynsbeslut om föreläggande eller förbud upphävdes 40 procent av besluten av länsstyrelserna under år 2022. Detta är lägre än föregående år då andelen låg på 49 procent. Andelen motsvarar ungefär den genomsnittliga nivån på cirka 39 procent per år för de senaste 4 åren.

För överklagade kommunala tillsynsbeslut om byggsanktionsavgifter upphävdes 31 procent av dessa beslut av länsstyrelserna under år 2022. Detta är lägre än föregående år då andelen låg på 35 procent. Det är också lägre än den genomsnittliga nivån på cirka 39 procent per år för de senaste 4 åren.

För överklagade kommunala tillsynsbeslut om byte av funktionskontrollant eller kontrollansvarig upphävdes inga beslut av länsstyrelserna under år 2022. Det är lägre jämfört med föregående år, då 6 beslut upphävdes. Men antalet ligger på samma nivå som under 2020, då inga beslut upphävdes. Jämfört med de senaste 4 åren har antalet upphävda beslut om byte av funktionskontrollant eller kontrollansvarig varierat mellan 0 och 8 beslut per år.

För överklagade kommunala tillsynsbeslut om verkställighetsmedel upphävdes 1 beslut av länsstyrelserna under år 2022. Eftersom statistiken om verkställighetsmedel är ny för år 2022 så finns det inga siffror att jämföra med föregående år.

Överklagade tillsynsbeslut till mark- och miljödomstol

Av de beslut som länsstyrelserna har fattat gällande överklagade kommunala tillsynsbeslut har 237 beslut från länsstyrelserna överklagats vidare till mark- och miljödomstolarna under år 2022. Det är högre jämfört med år 2021, då 182 beslut överklagades vidare till mark- och miljödomstolarna. Det är också högre än det genomsnittliga antalet beslut på cirka 200 beslut per år som överklagats till mark- och miljödomstolarna under de senaste fyra åren.

Relaterad information

På Boverket

[Öppna data - Plan- och byggenkäten](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och bygglag \(1987:10\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

Dokument

[Detaljerad data och diagram \(1.4.2\) Excel](#)

1.5 Riktlinjer för markanvisning

Sedan 1 januari år 2015 ska kommuner som använder sig av markanvisning anta riktlinjer för markanvisningar. Antalet kommuner med antagna riktlinjer ökar för varje år. Andelen markanvisningar som görs utan stöd i riktlinjer är dock oförändrad.

Antalet markanvisningar har minskat

Av de totalt 266 kommuner som svarat på frågor om riktlinjer för markanvisningar har 218 angett att de under år 2022 har haft riktlinjer enligt lagen om riktlinjer för kommunala markanvisningar. Det innebär en ökning från år 2021 då det var 208 kommuner som svarade att de hade antagit riktlinjer.

Under år 2022 är det 155 kommuner som gjort markanvisningar. Av dessa är det 9 kommuner som gjort markanvisningar utan antagna riktlinjer.

Antalet gjorda markanvisningar i landet har minskat från 724 stycken år 2021 till 520 stycken år 2022. Det innebär en minskning med 28 procent. Boverket har bara följt upp antalet markanvisningar under 3 år och kan ännu inte se någon trend utan kan bara konstatera att antalet under dessa 3 år har varierat stort.

Fortfarande har var tjugonde markanvisning inte stöd i riktlinjer

Under perioden som Boverket följt upp riktlinjer för markanvisningar har antalet kommuner som antagit sådana ökat för varje år. Enligt 2 § lagen om riktlinjer för kommunala markanvisningar är det endast de kommuner som använder sig av markanvisning som är skyldiga att ta fram riktlinjer. Årets uppföljning visar att andelen kommuner som varit skyldiga att ha riktlinjer under året och som inte uppfyller kravet i lagen har sänkts från 9 till 6 procent jämfört med föregående år. Antalet markanvisningar som gjorts utan riktlinjer uppgår dock, liksom flera år tillbaka, till 5 procent av det totala antalet gjorda markanvisningar.

Relaterad information

På Boverket

[Öppna data - Plan- och byggenkäten](#)

På andra webbplatser

[Lag \(2014:899\) om riktlinjer för kommunala markanvisningar på Sveriges riksdags webbplats](#)

1.6 Öppna data – Plan- och byggenkäten

Här kan du ta del av öppna data för hur plan- och bygglagstiftningen tillämpats de senaste åren. Dataunderlaget består av uppgifter från Boverkets plan- och byggenkäter som besvarats av länsstyrelser och kommuner samt inhämtade uppgifter från Domstolsverket.

Dataunderlag till sammanställningen

Här finns dataunderlag till den statistik med tillhörande diagram och kartor som redovisats för uppföljningen av plan- och bygglagstiftningens tillämpning under åren 2013–2022. Underlaget är uppdelat i kategorierna översiktsplanering, detaljplanering, lov och byggande samt tillsyn. De nedladdningsbara filerna är uppdelade efter svar från respektive enkät och sorterad på läns- eller kommunnivå.

Dataunderlaget består av insamlat material från länsstyrelser och kommuner via Boverkets plan- och byggenkäter där frågor om översiktsplanering, detaljplanering, lov och byggande samt tillsyn besvarats. Underlaget består också av inhämtade uppgifter från Domstolsverket avseende överklagade planer.

Svarsfrekvensen varierar mellan åren och det finns en viss osäkerhet över hur väl de inkomna enkätsvaren speglar ärendehantering. Statistiken bör därför tolkas med viss försiktighet.

Du får kopiera och distribuera våra öppna data samt göra bearbetningar. Ange Boverket och aktuell enkät med årtal som källa.

Relaterad information

På Boverket

[Uppföljning av plan- och bygglagens tillämpning](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

2. Uppföljningsteman

Varje år pekas ett antal specifika temaområden ut i länsstyrelsernas regleringsbrev kopplat till uppföljning av plan- och bygglagstiftningens tillämpning samt uppföljning av byggnadsnämndernas tillsynsarbete. Resultatet rapporteras in till Boverket i samband med den årliga uppföljningen av plan- och bygglagstiftningens tillämpning. Här presenteras Boverkets sammanställning av länsstyrelsernas åiterrapportering gällande år 2022.

Goda exempel på tillsynsplaner

Enligt länsstyrelsernas regleringsbrev för år 2022, uppdrag 3 D1, fick länsstyrelserna i uppdrag att redovisa goda exempel på nämndernas tillsynsplaner. Länsstyrelserna har även haft i uppdrag att redovisa hur byggnadsnämnderna har arbetat med att ta fram tillsynsplaner och hur nämnderna arbetar med att följa upp och utvärdera dessa. Exempelen skulle väljas och redovisas med en sådan detaljeringsgrad att de kan ge vägledning och vara relevanta för kommuner med olika förutsättningar.

Boverket har sammanställt länsstyrelsernas rapportering under Tema: Goda exempel på tillsynsplaner.

[Tema: Goda exempel på tillsynsplaner](#)

Tillämpningen av planeringsbesked

Enligt länsstyrelsernas regleringsbrev för år 2022, uppdrag 3 D2, fick länsstyrelserna i uppdrag att redovisa och analysera hur kommunerna använder möjligheten att begära planeringsbesked av länsstyrelsen.

Boverket har sammanställt länsstyrelsernas rapportering under Tema: Planeringsbesked.

[Tema: Planeringsbesked](#)

Relaterad information

På Boverket

[Öppna data - Plan- och byggenkäten](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Boverkets regleringsbrev 2022](#)

[Länsstyrelserna regleringsbrev 2022](#)

2.1 Tema: Goda exempel på tillsynsplaner

I 2022 års regleringsbrev har länsstyrelserna haft ett särskilt uppdrag att redovisa goda exempel på byggnadsnämndernas tillsynsplaner. I uppdraget har också ingått att redovisa hur byggnadsnämnderna har arbetat med att ta fram tillsynsplaner och hur de arbetar med att följa upp och utvärdera dessa. Samtliga länsstyrelser har redovisat uppdraget till Boverket. Ur Boverkets sammanställning av redovisningen framgår att det finns många goda exempel på hur byggnadsnämnderna har arbetat med att ta fram tillsynsplaner, liksom hur nämnderna arbetar med att följa upp och utvärdera dessa.

Metod

De flesta länsstyrelser har valt att göra kvalitativa intervjuer med ett urval av sina kommuner. Urvalet har i huvudsak baserats på vilka kommuner som i föregående års uppdrag till länsstyrelserna redovisat att de har en tillsynsplan, samt i viss mån på kommungruppsindelning.

Intervjufrågorna har tagits fram av länsstyrelsernas expertgrupp för tillsynsvägledning och har stämts av med Boverket. Vissa länsstyrelser har i stället för att göra intervjuer skickat frågorna som en enkät till utvalda kommuner. Boverkets sammanställning visar att underlaget baseras på kvalitativa intervjuer eller enkätsvar från 63 kommuner. I den fortsatta redogörelsen görs ingen skillnad på om svarande kommun har intervjuats eller besvarat en enkät från länsstyrelsen.

Osäkerheter i underlaget

Samtliga 21 länsstyrelser har rapporterat sin sammanställning till Boverket, men länsstyrelserna har haft olika förutsättningar och metoder för genomförandet. Svarsfrekvensen skiljer sig markant åt mellan olika län och länsstyrelsernas återgivning av intervjuerna skiljer sig åt i detaljeringsgrad. De kvalitativa intervjuerna har medfört en dynamik i både frågor och svar, där vissa kommuner inte har fått eller besvarat samtliga frågor medan andra kommuner kan ha besvarat flera frågor med samma lydelse. Boverket har uppmärksammat variationer i underlaget och tolkningen av underlaget bör därför göras med viss försiktighet.

Att ta fram en tillsynsplan

Nästan samtliga svarande kommuner har inlett arbetet med att ta fram en tillsynsplan genom att göra en behovsutredning. Syftet med behovsutredningen har varit att ge en nulägesbild kring behovet av att bedriva tillsyn inom olika områden. Utredningen har också använts för att

visa för politiken varför de behöver prioritera ner vissa områden och hur det påverkar målen, liksom vilket resursbehov som finns. Detta kan i sin tur ställas i relation till den nuvarande bemanningen och visa om det finns behov av att anställa fler tjänstepersoner som kan arbeta med tillsyn.

De områden som tillsyn kan bedrivas inom kan vara geografiska, till exempel att man under ett år inriktar sin tillsyn på en viss del av kommunen, eller så kan det vara specifikt inriktat på en viss typ av överträdelser.

Prioritering, planering och framförhållning

De huvudsakliga skälen till att kommunerna jobbar utifrån en tillsynsplan är att det ger möjlighet till bättre prioritering och planering av tillsynen. Tillsynsplanen gör det därmed enklare att säkerställa att lagstiftningen uppfylls, samtidigt som den är ett bra verktyg internt för hur handläggarna ska jobba.

Framförhållning kan även ge positiva bieffekter. En kommun har uppgett att de skickade ut brev i förväg om att inventering av olovliga plank skulle göras och att tillsynsbesök skulle äga rum. När tillsynsbesöken sedan ägde rum noterade byggnadsnämndens tjänstepersoner att vissa olovliga plank tagits bort redan innan besöket. Kommunen upplevde också att det snabbt spred sig att det inte går att komma undan med att utföra åtgärder utan lov.

Politisk vilja bakom tillsynsplanerna

Det varierar mellan kommunerna hur byggnadsnämndens förvaltning är uppbyggd och vilka anställda som arbetar med tillsyn och med att ta fram tillsynsplaner. I vissa kommuner är det vanligast att bygglovshandläggare arbetar med tillsyn, medan det i andra kommuner i stället är vanligast att byggnadsinspektörerna gör detta. Ett fåtal av de intervjuade kommunerna har också specifika tillsynshandläggare. Vanligtvis är det de handläggare som arbetar med tillsyn som tillsammans med sin chef också utformar tillsynsplanen, men det finns undantag. Ett gott samarbete med andra förvaltningar och tillgång till jurist beskrivs också som en stor fördel för att arbeta med tillsyn.

Enligt de svarande kommunerna är det tjänstepersoner vid förvaltningen och politiker i byggnadsnämnden som tillsammans genom en dialog initierar arbetet med att ta fram tillsynsplanen. Av underlaget framgår också att tjänstepersonerna gör arbetet med att ta fram tillsynsplanen och förankrar sedan detta med politikerna i byggnadsnämnden. I stort sett alla kommuner som tillfrågats har svarat att tillsynsplanen är fastställd av byggnadsnämnden, men det varierar hur ofta den tas upp för beslut. I vissa kommuner fattas beslutet årligen i samband med revidering, medan andra kommuner har tillsynsplaner som löper på två eller tre år i taget.

Resurser spelar roll

I underlaget framgår det att knappt en fjärdedel av de svarande kommunerna bedömer att de har tillräckligt med resurser för att bedriva tillsyn på ett sätt som överensstämmer med tillsynsplanen.

En tredjedel av de svarande kommunerna menar att de fortfarande saknar resurser för att kunna bedriva tillsyn utifrån tillsynsplanen. Flera av dem beskriver att tillsynen enbart sker när det finns lediga resurser, medan andra påtalar att de endast har resurser att prioritera anmälningar som kommer in medan de inte kan bedriva egeninitierad tillsyn.

Bristen på resurser är påtaglig främst i svaren från befolkningsmässigt sett mindre kommuner, där samma tjänsteperson kan överlappa på flera olika tjänster eller funktioner. Det ska noteras att underlaget inte ger en fullständig bild av resursbehovet då det i flera fall inte går att utläsa hur enskilda kommuner har besvarat frågan. Det framstår dock som att det finns ett generellt behov av mer resurser hos kommunerna för att kunna bedriva tillsyn.

En synpunkt som återkommer i underlaget är att tillsättningen av specifika tillsynshandläggare, gärna som heltidstjänster, minimerar risken för att tillsynen ska prioriteras bort.

Det går att börja enkelt

Flera av de svarande kommunerna påtalar att de inte ser ett behov av att ha en fullständig tillsynsplan från start. Det går att börja enkelt med en begränsad omfattning. Till exempel genom ett eller ett fåtal tillsynsområden och där tillsynen bedrivs utifrån den egna kommunens förutsättningar.

Flera kommuner lyfter särskilt fram att länsstyrelsernas mall har underlättat arbetet med att ta fram en tillsynsplan. Det nämns också återkommande att kommunen inte behöver uppfinna hjulet själv, utan kan ta hjälp av andra kommuner som redan har tagit fram en tillsynsplan.

I något fall har arbetet med att ta fram en tillsynsplan lagts på en administratör, för att på så sätt bespara handläggarna den arbetsinsatsen. Ett par andra kommuner har i stället låtit en praktikant som genomför sin lärande i arbete-period ta fram ett första utkast av tillsynsplanen.

Arbete med uppföljning och utvärdering

Samtliga svarande kommuner menar att uppföljning av tillsynsarbetet är en förutsättning för att tillsynsplanen ska förbli ett viktigt verktyg. Det är även viktigt att revidera tillsynsplanen utifrån nya behov, samt utifrån de lärdomar som upphävda tillsynsbeslut kan ge.

Uppföljningstakten varierar till viss del

Merparten av de svarande kommunerna följer upp och utvärderar sitt tillsynsarbete årligen, men en betydande andel – runt en tredjedel av de tillfrågade – har tätare uppföljningsintervall än så. Både kvartals- och tertiäluppföljning förekommer, liksom enstaka kommuner som följer upp arbetet varannan månad eller halvårsvis.

Ett fåtal kommuner har en lägre uppföljningstakt och följer upp tillsynsarbetet vartannat eller vart tredje år. Några kommuner svarar också att de har svårigheter att följa upp tillsynsarbetet eftersom det inte finns tillräckligt med resurser, eller för att det inte finns några mätbara mål uppsatta för uppföljningen. Av underlaget framgår att såväl lägre uppföljningstakt som otillräcklig uppföljning är vanligare i befolkningsmässigt sett mindre kommuner.

Vanligast med årlig utvärdering

Själva utvärderingen av hur tillsynsplanen har följts sker oftast årsvis, även i kommuner som har en tätare uppföljningstakt. Flera kommuner uppger att tillsynsplanen då revideras utifrån nya behov, såsom förändringar i resurser, mål eller prioriteringar. Några kommuner påtalar också vikten av att införliva nya tillsynsområden i tillsynsplanen; något som senast aktualiserats av de nya kraven på individuell mätning och debitering.

Några kommuner påtalar också vikten av att ta lärdom av upphävda tillsynsbeslut och justera sina rutiner och mallar för att om möjligt minska antalet upphävda tillsynsbeslut i framtiden.

Relaterad information

På Boverket

[Länsstyrelsens vägledningsmaterial - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Boverkets regleringsbrev 2022](#)

[Länsstyrelserna regleringsbrev 2022](#)

2.2 Tema: Planeringsbesked

Möjligheten för kommunerna att begära planeringsbesked av länsstyrelsen infördes år 2017 i syfte att effektivisera detaljplanarbetet. Länsstyrelserna har haft i uppdrag att redovisa och analysera hur kommunerna använder sig av planeringsbesked. Den samlade bedömningen är att det än så länge inte verkar finnas något stort behov av att använda sig av planeringsbesked och att kommunerna föredrar en tidig dialog med länsstyrelserna framför att begära planeringsbesked.

Länsstyrelsernas och Boverkets uppdrag

I länsstyrelsernas och Boverkets regleringsbrev för år 2022 anges att länsstyrelserna har i uppdrag att redovisa och analysera hur kommunerna använder möjligheten att begära planeringsbesked av länsstyrelsen, och att Boverket ska sammanställa och redovisa de uppgifter som länsstyrelserna rapporterar.

Länsstyrelsernas metod

Inriktning och tillvägagångssätt av uppdraget har samordnats mellan länsstyrelserna, och skett i samverkan med Boverket. Länsstyrelserna har sammanställt statistik gällande planeringsbesked från sina respektive diarium. Länsstyrelserna har även inhämtat erfarenheter och synpunkter från kommunerna. Frågor har ställts till kommunerna med lite olika tillvägagångssätt: några länsstyrelser har skickat enkäter, andra har haft intervjuer och någon har haft dialogmöten. Vissa länsstyrelser har ställt samma frågor till alla kommuner, oavsett om de har begärt planeringsbesked eller inte, medan andra har valt att ställa olika frågor utifrån kommunernas erfarenheter. Alla kommuner har dock inte svarat på länsstyrelsernas frågor, i vissa län har så pass få som hälften av kommunerna valt att lämna svar. Majoriteten av länsstyrelserna har i sin utredning och analys utgått från följande frågeställningar:

- Har ni några interna rutiner vid begäran av ett planeringsbesked? Hur ser de ut?
- Varför har kommunen valt att inte använda sig av planeringsbesked? Beror det på att underlaget som Länsstyrelsen lämnar vid undersökningen är tillräckligt?
- Vid vilka tillfällen/situationer bedömer ni att det är mest lämpligt att använda sig av planeringsbesked?
- Vad ser ni för hinder/nackdelar med att begära ett planeringsbesked?
- Anser ni att användandet av planeringsbesked effektiviserat planprocessen? Varför/varför inte?

Boverket har sammanställt länsstyrelsernas redovisningar under följande sidor.

Tillämpning

Erfarenheter

Bakgrund till införandet av planeringsbesked

Kommunerna har sedan 1 juli 2017 möjlighet att under detaljplaneprocessen begära planeringsbesked av länsstyrelsen. Syftet med att införa planeringsbesked var att det skulle bidra till ett effektivt detaljplanearbete, där kommunen under planprocessen skulle kunna få svar från länsstyrelsen om en detaljplan riskerade att bli överprövad utifrån länsstyrelsens ingripandegrunder. Detta möjliggör för kommunen att få ett bindande besked från länsstyrelsen gällande en specifik fråga, med förhoppningen att det leder till ökad tydlighet och minskad risk för att tid läggs på planering som inte leder till en antagen detaljplan. (jfr. prop. 2016/17:151).

Processen att begära planeringsbesked

Kommunen kan välja att begära planeringsbesked när som helst under detaljplaneprocessens gång. Om begäran görs i ett tidigt skede kan risken minska att kommunerna planerar för åtgärder som länsstyrelsen kan komma att överpröva. Begärs planeringsbesked innan samrådet behöver dock kommunen ge myndigheter och andra berörda tillfälle att lämna synpunkter samt, om detaljplanen ska handläggas med ett utökat förfarande, kungöra begäran om planeringsbesked innan den skickas till länsstyrelsen.

En begäran om planeringsbesked ska alltid vara skriftlig och innehålla de underlag som länsstyrelsen behöver för att kunna bedöma begäran. En begäran ska även innehålla en redovisning av de synpunkter som kommit in samt kommunens kommentarer utifrån synpunkterna.

Från det att länsstyrelsen har fått in en komplett begäran ska planeringsbeskedet ges inom sex veckor. Om ärendets omfattning eller andra särskilda omständigheter kräver det kan tiden länsstyrelsen har på sig att ge besked förlängas.

Positivt eller negativt planeringsbesked

Länsstyrelsen kan antingen lämna ett positivt eller ett negativt planeringsbesked. Om länsstyrelsen bedömer att det finns risk för att den planerade åtgärden kan antas påverka det som omfattas av ingripandegrunderna på ett sådant sätt att en detaljplan i ett senare skede kan komma att överprövas, kan länsstyrelsen lämna ett negativt planeringsbesked. Det finns dock inget krav att länsstyrelsen måste

överpröva detaljplanen i ett senare skede efter att ha lämnat ett negativt planeringsbesked. Ett negativt planeringsbesked innebär därför inte att länsstyrelsen har tagit slutlig ställning i frågan. Ett positivt planeringsbesked däremot är bindande och innebär att länsstyrelsen inte kan överpröva kommunens beslut om att anta, ändra eller upphäva en detaljplan utifrån de frågor som planeringsbeskedet avser. Om förutsättningarna som planeringsbeskedet baserades på har ändrats väsentligt är beskedet inte bindande och länsstyrelsen har rätt att överpröva detaljplanen i vanlig ordning.

Möjlighet att ställa villkor

Länsstyrelsen har möjlighet att ställa villkor kopplat till ett positivt planeringsbesked och på det sättet ange ramar för hur planförslaget behöver utformas eller ändras för att planen inte ska riskera att överprövas. Om kommunen uppfyller villkoren blir planeringsbeskedet bindande och länsstyrelsen kan inte överpröva eller upphäva detaljplanen på de grunder som planeringsbeskedet behandlat.

Kommunen kan överklaga till regeringen

Kommunen har möjlighet att överklaga ett negativt planeringsbesked eller ett positivt planeringsbesked som förenats med villkor. Överklagan ska göras till regeringen inom tre veckor från att länsstyrelsens beslut om planeringsbesked meddelades.

Relaterad information

På Boverket

[Öppna data - Plan- och byggenkäten](#)

[Planeringsbesked - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

Fler steg för en effektivare plan- och bygglag, prop. 2016/17:151 (på Sveriges riksdags webbplats)

[Boverkets regleringsbrev 2022](#)

[Länsstyrelserna regleringsbrev 2022](#)

2.2.1 Planeringsbesked har använts sparsamt

Länsstyrelsernas rapportering visar att kommunerna hittills inte har använt sig av planeringsbesked i någon stor utsträckning. Av de planeringsbesked som beslutats av länsstyrelserna är en stor majoritet negativa planeringsbesked.

Få planeringsbesked har begärts

Av förarbetena framgår att regeringen framhåller vikten av att möjligheten att begära planeringsbesked används med sparsamhet och förbehålls situationer då stor osäkerhet råder om planeringsförutsättningarna, men där det är möjligt för länsstyrelsen, på det underlag som finns, att ta slutlig ställning i frågan om en eller flera ingripandegrunder (jfr. prop. 2016/17:151 s. 33).

Det är hittills få planeringsbesked som kommunerna har begärt av länsstyrelsen. Enligt uppgift från länsstyrelserna har sammanlagt 56 planeringsbesked beslutats under perioden juli år 2017 till december år 2022. Fördelningen mellan positiva och negativa planeringsbesked är mycket ojämn, 40 av de 56 beslutade planeringsbeskeden var negativa.

Län	Antal beslutade planeringsbesked under åren 2017–2022				
	Positivt planeringsbesked	Positivt planeringsbesked med villkor	Negativt planeringsbesked ¹	Negativt planeringsbesked ²	Totalt beslutade planeringsbesked
Blekinge					0
Dalarna		1	1	1	2
Gotland				3	4
Gävleborg		1			1
Halland					0
Jämtland	1		3	1	5
Jönköping			2		2
Kalmar				1	1
Kronoberg	1		3	*	4
Norrbottnen	1		1		2
Skåne	2	3			5
Stockholm			1	3	4
Södermanland		*			0
Uppsala			1		1
Värmland					0
Västerbotten			5		5
Västernorrland		1		4	5
Västmanland			1		1
Västra Götaland	4	1	5	3*	13
Örebro					0
Östergötland			1		1
Totalt	9	7	24	16	56

Fördelning av antal positiva och negativa planeringsbesked mellan länen. Källa: Länsstyrelsernas rapportering av uppdrag enligt regleringsbrev för år 2022.

- 1) Länsstyrelsen bedömer att åtgärden inte är förenlig med den aktuella prövningsgrunden.
 2) Länsstyrelsen kan inte på erhållet underlag (inklusive ev. kompletteringar) avgöra om en åtgärd är förenlig eller inte med aktuell prövningsgrund.
 *) Uppgiften har rättats av länsstyrelsen efter rapportering av uppdraget.

Det är även få kommuner som hittills har använt sig av möjligheten att begära planeringsbesked av länsstyrelsen. Enligt uppgift från länsstyrelserna har endast 39 av landets 290 kommuner vid något tillfälle fått planeringsbesked av länsstyrelsen under perioden juli år 2017 till december år 2022. I 5 av de 21 länen har inte någon kommun begärt planeringsbesked under åren 2017–2022, se tabell nedan.

Län (Antal kommuner i länet)	Antal kommuner som fått planeringsbesked	Andel kommuner som fått planeringsbesked i procent
Blekinge (5)	0	
Dalarna (15)	3	20
Gotland (1)	1	100
Gävleborg (10)	1	10
Halland (6)	0	
Jämtland (8)	3	38
Jönköping (13)	2	15
Kalmar (12)	1	8
Kronoberg (8)	3	38
Norrbottn (14)	1	7
Skåne (33)	3	9
Stockholm (26)	4	15
Södermanland (9)	0	
Uppsala (8)	1	12
Värmland (16)	0	
Västerbotten (15)	2	13
Västernorrland (7)	3	43
Västmanland (10)	1	10
Västra Götaland (49)	9	18
Örebro (12)	0	
Östergötland (13)	1	8
Totalt	39	13

De flesta planeringsbesked gäller strandskydd

I planeringsbeskedet har kommunen möjlighet att få länsstyrelsens svar om en detaljplan riskerar att bli överprövad utifrån länsstyrelsens ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § plan- och bygglagen.

Enligt länsstyrelsernas rapporteringar har majoriteten av de begärda planeringsbeskeden rört strandskydd. Länsstyrelsen i Jämtland konstaterar att strandskydd är en fråga som oftast inte innebär behov av särskilda utredningar och där kommunen själv har kunskap och underlag för att hantera frågan, vilket kan vara en förklaring till att inkomna ärenden för planeringsbesked berört framför allt strandskydd.

Även kommuner som hittills inte har begärt planeringsbesked lyfter att strandskydd är en relevant och användbar fråga att hantera med planeringsbesked, eftersom den är tydligt avgränsad och svaret kan avgöra hela detaljplaneprojektets möjlighet att genomföras.

Andra ingripandegrunder som länsstyrelserna nämner har prövats är riksintressen, miljökvalitetsnormer för vatten och människors hälsa och säkerhet eller risken för översvämning. Det är även vanligt att flera ingripandegrunder prövats i samma planeringsbesked.

Positivt även med negativt planeringsbesked

Nästan hälften av de negativa planeringsbeskeden under åren 2017–2022 var av den karaktär att länsstyrelsen inte kunde avgöra om en åtgärd var förenlig med aktuell prövningsgrund utifrån det underlag som kommunen skickat. Några kommuner beskriver att risken för att få ett negativt planeringsbesked skulle kunna göra att kommunen väljer att avstå från att begära planeringsbesked, eftersom planarbetet därmed bara skulle ta längre tid och bli mer kostsamt. Även ett negativt planeringsbesked kan dock vara värdefullt för kommunen. Två kommuner i Västernorrlands län beskriver att länsstyrelsens negativa planeringsbesked skulle kunna vara ett stöd för att avbryta ett planarbete som kommun själv är tveksam till. En kommun i Västerbottens län som fått ett negativt planeringsbesked tycker ändå att det var positivt med det direkta svaret de fick från länsstyrelsen och att det hjälpte dem att inte lägga ner tid och resurser i onödan.

Relaterad information

På Boverket

[Öppna data - Plan- och byggenkäten](#)

[Planeringsbesked - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Fler steg för en effektivare plan- och bygglag, prop. 2016/17:151 \(på Sveriges riksdags webbplats\)](#)

[Boverkets regleringsbrev 2022](#)

[Länsstyrelserna regleringsbrev 2022](#)

2.2.2 Erfarenheter gällande planeringsbesked

Länsstyrelsernas rapporteringar redovisar kommunernas och länsstyrelsernas erfarenheter av planeringsbesked. En stor del av kommunerna anger att möjligheterna med planeringsbesked inte har effektiviserat planprocessen. En majoritet av kommunerna och länsstyrelserna lyfter däremot att tidiga dialoger är viktiga för ett effektivare planarbete.

Varför används inte planeringsbesked mer?

Länsstyrelserna har i sina rapporteringar beskrivit kommunernas tankar kring varför de inte använt möjligheten att begära planeringsbesked i större utsträckning. Det finns flera olika anledningar, och beskrivningarna är till stor del samstämmiga mellan alla län.

Välfungerande dialog med länsstyrelsen viktigare än formellt besked

Majoriteten av länsstyrelserna beskriver i sina rapporter att kommunerna föredrar en tidig dialog med länsstyrelsen i stället för att begära planeringsbesked. Flera kommuner lyfter att de har en bra dialog med länsstyrelsen i dag. Planeringsförutsättningar som kan ha avgörande betydelse för en plans genomförbarhet har därför kunnat redas ut i ett tidigt skede, och något behov av att begära planeringsbesked har därför inte funnits. En kommun i Norrbotten beskriver att i detaljplaneärenden där de haft behov av länsstyrelsens åsikter har de hittills bedömt det som tillräckligt med tidig dialog. Tidig dialog har då känts mer resurseffektivt och konstruktivt än att arbeta med planeringsbesked med en handläggningstid på 6 veckor, och där länsstyrelsen skulle kunna kräva in ytterligare underlag för att kunna göra sin bedömning och annars lämna ett negativt planeringsbesked på grund av bristande underlag. Länsstyrelsen i Halland anser att en tidig planeringsdialog på sätt och vis ersätter behovet av planeringsbesked och att länsstyrelsen också förordar detta arbetssätt.

Några kommuner betonar dock att dialogen mellan stat och kommun behöver utvecklas, vilket skulle kunna ge länsstyrelsen en möjlighet att skapa bättre förståelse för de statliga intressena i planeringsprocessen.

Den formella detaljplaneprocessen är tillräcklig

Enligt länsstyrelsernas rapporter uppger flera kommuner att det arbetssätt som den formella detaljplaneprocessen ger möjlighet till, i många fall är tillräckligt. Ofta är länsstyrelsen så pass tydlig i undersöknings- och avgränsningssamråd samt i samråds- och granskningsyttrande med vilka

överprövningsrisker som finns, att det inte funnits något behov av att begära planeringsbesked. Länsstyrelsen Östergötland beskriver att planeringsbesked upplevs som ofördelaktigt av kommuner med tanke på det omfattande arbete och detaljeringsgrad som krävs för att få fram ett klagande beslut. Kommunerna upplever att det är bättre och mer effektivt att gå på samråd. Ett vanligt samråd fångar upp fler frågor och ger snabbare svar från länsstyrelsen, utan att innebära större arbetsbelastning för kommunen. Dessutom har undersökningssamråd i miljöbedömningsprocessen en funktion, där utredningskrav och potentiella hinder för plangenomförande kan identifieras.

Länsstyrelsen Uppsala anger att flera kommuner lyfter att dialogen med länsstyrelsen fungerar på ett konstruktivt och bra sätt idag och att det därför saknas incitament att använda sig av planeringsbesked för att få svar på om en detaljplan är förenlig med länsstyrelsens prövningsgrunder. Det är i stället bättre att länsstyrelsens resurser läggs på annat som bättre gynnar dialogen mellan stat och kommun, som exempelvis att precisera och revidera riksintressebeskrivningar.

Flera kommuner anger även att underlaget ändå behöver samrådas med flera parter, vilket gör ett vanligt samråd enligt planprocessen till ett bättre alternativ. En kommun i Örebro län lyfter att en nackdel med planeringsbesked är att endast ett avgränsat antal frågor prövas och att det enbart är länsstyrelsens synpunkter på dessa frågor som prövas. Planprocessens samråd och granskning ger en helhetsbild av samtliga frågor som planprocessen berör, dessutom från samtliga instanser och sakägare.

Som ett alternativ till planeringsbesked lyfter en kommun i Kalmar län program till detaljplan där kommunen får ange planens utgångspunkter och mål. Ett sådant program ger liknande vägledning men med fördelen att en vidare krets kan delta i ett tidigt samråd.

Kommunernas kunskap är begränsad

Många kommuner beskriver att de har en begränsad kunskap kring planeringsbesked, vilka fördelar och nackdelar som finns att använda dessa samt hur processen att begära planeringsbesked fungerar i praktiken. Det har även framkommit att ett antal kommuner inte visste att möjligheten att begära planeringsbesked fanns. Några länsstyrelser pekar också på att det av kommunernas svar framgår att alla kommuner inte vet att planeringsbesked enbart kan omfatta länsstyrelsens ingripandegrunder.

Flera länsstyrelser har under kommunbesök, planträffar och liknande informerat kommunerna om möjligheten att använda planeringsbesked. Trots det ser kommunerna gärna att länsstyrelserna ska arbeta mer för att öka kunskapen och förståelsen om hur planeringsbesked kan förenkla

detaljplaneringen. Det får gärna ske genom att länsstyrelsen ger konkreta förslag på när det kan vara lämpligt att begära planeringsbesked och genom att visa exempel på detaljplaneärenden där planeringsbesked har fyllt sitt syfte och lett till en effektivare planprocess. Kommunerna i Blekinge, som ännu inte har använt sig av planeringsbesked, skulle gärna se ett erfarenhetsutbyte med andra kommuner som har prövat möjligheten.

Rutiner saknas

Enligt länsstyrelsernas uppgifter saknar de flesta kommuner rutiner för hantering av planeringsbesked. Att många kommuner saknar rutiner skulle kunna vara en bidragande orsak till att planeringsbesked hittills inte använts i så stor utsträckning. Det kan också vara så att de kommuner som hittills inte begärt något planeringsbesked, inte heller sett behov av att ta fram rutiner.

Några kommuner har angett att de har interna rutiner exempelvis i en lathund, handläggarmanual eller liknande. Andra kommuner har rutiner i form av en stående punkt på avstämnings- eller veckomöten. En kommun har tagit med möjligheten att begära planeringsbesked i delegationsordningen.

Även hos länsstyrelserna är det relativt ovanligt med utarbetade rutiner för hantering av planeringsbesked. Några av länsstyrelserna har en framtagen rutin, exempelvis har Länsstyrelsen Skåne en rutin som liknar handläggningen av detaljplaner, men avgränsas till den eller de frågor som planeringsbeskedet avser.

Några kommuner har beskrivit ett behov och ett önskemål om att tillsammans med länsstyrelsen ta fram en gemensam rutin för handläggning av planeringsbesked. För att öka intresset för och användningen av verktyget, planerar Länsstyrelsen Blekinge för att i samverkan med kommunerna ta fram rutiner för hur planeringsbesked ska hanteras.

Processen kräver mycket tid och resurser

Enligt länsstyrelsernas rapporter är majoriteten av kommunerna eniga i att det är en tidskrävande process att använda sig av planeringsbesked. Att söka planeringsbesked kräver ytterligare en arbetsinsats i en process som redan är mycket tids-, resurs- och kunskapskrävande hos kommunerna. Dels krävs det tid för att ta fram underlagsmaterial, dels tar remissförfarandet tid. Utöver det finns även risk att länsstyrelsen behöver mer underlag för att kunna ta ställning i frågan, med ännu större tidsåtgång som följd. Länsstyrelsen Stockholm beskriver att för att ett planeringsbesked ska effektivisera planprocessen behöver kommunen vinna tid och resurser genom att använda det. Länsstyrelsen behöver å sin sida få tillräckliga underlag, ofta i form av

gedigna utredningar, för att kunna ge besked. Några kommuner i Norrbottens län lyfter att det är en risk att planeringsbesked förlänger i stället för att effektivisera och förkorta planprocessen, och anser därför att det är riskfyllt att använda sig av planeringsbesked med hänseende till handläggningstider. En kommun i Västerbottens län har även pekat på att länsstyrelsens lagstadgade svarstid upplevs som orimligt lång i en process som lagstiftaren i övrigt har försökt göra snabbare.

Otydligt kring underlag

Majoriteten av länsstyrelserna tar i sina rapporter upp problemet med underlagsmaterial och utredningar. Flera kommuner uppger att det är svårt att göra så omfattande utredningar som länsstyrelsen kräver i ett så tidigt skede av planprocessen och att de därför har valt att avstå från att begära planeringsbesked. Kommunerna efterfrågar tydlig kommunikation från länsstyrelsen kring planeringsbesked och vilka underlag som krävs, eftersom det tar tid och är dyrt att ta fram utredningar. En kommun i Blekinge pekar på att det dessutom är svårt att veta vem som ska betala för utredningarna som tas fram i ett tidigt skede. Problemet med utredningarna är dock svårt att lösa eftersom länsstyrelsen behöver ett omfattande underlag för att kunna ge ett tydligt och bindande besked tidigt, innan kommunen har kommit så långt i planläggningen och lagt ned för mycket tid och resurser.

Länsstyrelsen Kalmar bedömer också att förarbetets otydliga skrivningar om underlag har medfört en osäkerhet hos såväl staten som kommunerna i fråga om vad som faktiskt krävs för en prövning. (jfr. prop. 2016/17:151).

Ofta mer komplext

Flera kommuner lyfter att planeringsbesked kan vara en bra möjlighet i en detaljplan med en specifik fråga som kan avgränsas på ett tydligt sätt, men att detaljplaner sällan är av sådan karaktär. Risken finns att andra viktiga frågor förbises, som senare i processen kan påverka utformningen av planen så att planeringsbeskedet inte längre är bindande. Länsstyrelsen Uppsala beskriver att eftersom det ofta är flera komplexa frågor som behöver utredas och avvägas parallellt under planprocessens gång, begränsas tillfällena när planeringsbesked kan användas på ett effektivt sätt. Länsstyrelsen Jönköping är inne på samma linje och konstaterar, att endast fokusera på en fråga upplevs som ett stuprörstänk och i en detaljplaneprocess behöver det snarare göras en sammanvägning av helheten. För ensidigt fokus på en fråga kan göra att helheten missas.

Oklart vad väsentlig ändring är

Enligt 11 kap. 10 a § plan- och bygglagen är ett positivt planeringsbesked bindande under förutsättning att inte åtgärden eller förutsättningarna för planeringen har ändrats väsentligt i förhållande till de frågor som

planeringsbeskedet avser. Flera kommuner känner sig osäkra och anser att det finns otydligheter kring vad en väsentlig ändring är och vem som avgör frågan.

Länsstyrelsen Stockholm konstaterar att de inte har gett något positivt planeringsbesked ännu, och möjligen skulle ett sådant givet i ett tidigt skede inte vara till så stor nytta för kommunen eftersom planeringsförutsättningar i de flesta fall ändras under planprocessens gång. Ett positivt besked skulle eventuellt kunna begränsa möjligheten att ändra utformningen av en detaljplan längre fram i processen.

Inte relevant för kommuner med låg exploateringstakt

Kommunerna har olika förutsättningar och stora skillnader i efterfrågad exploatering. I flera av landets kommuner är exploateringstakten relativt låg, vilket innebär att något omfattande detaljplanearbete inte bedrivs där. Behovet av att begära planeringsbesked i dessa kommuner är därför lågt. Kommuner i Dalarnas län gör bedömningen att behov inte har funnits att begära planeringsbesked, eftersom flera kommuner inte tar fram så många detaljplaner per år och de som tagits fram sedan planeringsbesked infördes har inte varit av den karaktären att behov funnits att använda sig av planeringsbesked.

Länsstyrelsen Norrbotten konstaterar dock att de inte kan se att det finns något samband mellan antalet planer som tas fram och behovet av att begära planeringsbesked.

När är det lämpligt att använda planeringsbesked?

I länsstyrelsernas rapporteringar redovisas kommunernas tankar om när och vid vilka tillfällen det skulle kunna vara lämpligt att använda sig av planeringsbesked. Några av dessa beskrivs nedan. Eftersom majoriteten av kommunerna hittills inte använt sig av möjligheten att begära planeringsbesked är det också flera kommuner som anger att de inte kan göra någon bedömning vid vilka tillfällen det är lämpligt att använda planeringsbesked.

Tidigt eller sent i processen

I förarbetet anges att regeringen vill förtydliga att det inte finns något krav på att ett mer detaljerat arbete med planförslaget ska ha påbörjats när ett planeringsbesked begärs, tvärtom är ett av planeringsbeskedens syften att det ska kunna begäras tidigt i planarbetet. Även i ett sent skede i planprocessen ska planeringsbesked kunna begäras, till och med efter granskning även om sådana fall lär vara sällsynta. (jfr. prop. 2016/17:151 s. 25–26).

Flera kommuner bekräftar att ett planeringsbesked kan vara lämpligt att använda tidigt i processen, innan kommunen har lagt ned för mycket tid och resurser på ärendet. Exempelvis lyfter kommuner i Västerbottens län

att planeringsbesked är användbart för detaljplaner över större områden där olika intressekonflikter kan behöva lösas på ett tidigt stadie. Några kommuner påpekar dock att i ett tidigt skede finns ofta mycket som inte är utrett, vilket kan göra det svårbedömt för länsstyrelsen, men att planeringsbesked däremot kan användas senare i processen, till exempel om det finns svårbehandlade synpunkter från länsstyrelsen som kvarstår efter granskningen.

Komplexa eller enklare detaljplaner

Flera kommuner lyfter att de främst ser ett behov av att använda planeringsbesked i komplexa detaljplaner med stora motstående intressen där det finns tveksamheter kring utfallet, exempelvis när det rör frågor om strandskydd, riksintressen och riskhantering. Vissa kommuner anser att det är mest lämpligt att använda sig av planeringsbesked när den komplicerade frågan redan är utredd. Det kan exempelvis vara där planeringsförutsättningarna är kända och utredningar kan genomföras tidigt. Andra kommuner menar däremot att det är mest lämpligt att använda sig av planeringsbesked för frågor som inte kräver stora utredningar för att komma fram till ett ställningstagande.

Stöd vid önskemål från exploatörer och politiker

Några kommuner lyfter att planeringsbesked kan vara ett bra sätt att tidigt i processen kunna få fram tillräckliga fakta för att en exploatör ska känna sig trygg med att gå vidare med ett projekt. Av en kommun i Uppsala län användes planeringsbesked vid ett tillfälle där en privat entreprenör önskade ta fram en detaljplan och kommunen inte ville att fastighetsägaren skulle behöva stå för hela kostnaden för planarbetet om det fanns risk för att planen inte fick laga kraft. En kommun i Blekinge län lyfter att en fördel med planeringsbesked är att kommunen får ett bindande svar i en fråga och att detta i vissa situationer skulle kunna vara viktigt för att säkra externa exploatörers intresse.

Det finns även situationer när kommunens tjänstepersoner tidigt ser svårigheter i att genomföra exploatörers önskemål eller politikens viljeinriktning, och då kan behöva stöd i att inte gå vidare med en detaljplan. Flera kommuner lyfter att beslutet i planeringsbeskedet skulle kunna vara ett sådant stöd. Länsstyrelsen Västra Götaland beskriver att planeringsbesked haft genomslag gentemot politiken för att visa att ett planarbete kan bli tidskrävande och att kommunen inte säkert kan uttala sig om att marken är lämplig för det specifika ändamålet.

Inte förenlig med översiktsplanen

Två kommuner i Västerbottens län lyfter specifikt att det skulle kunna vara aktuellt att begära planeringsbesked för att få besked när en detaljplan avviker från översiktsplanen.

Har planeringsbesked effektiviserat planprocessen?

Syftet med planeringsbesked är att bidra till ett effektivt detaljplanearbete. En majoritet av kommunerna svarar att möjligheten att använda planeringsbesked inte effektiviserat planprocessen i någon betydande omfattning, i stället uppfattas det som mer omständligt och ytterligare ett moment i planarbetet.

Några kommuner anger dock att de tycker att planeringsbesked är en bra möjlighet. En kommun i Västerbottens län beskriver att de är nöjda med att de till följd av planeringsbeskedet inte behövde lägga ner tid på detaljplaner som ändå inte skulle kunna få laga kraft. Några kommuner lyfter att det är positivt att möjligheten att begära planeringsbesked finns, trots att de själva inte har någon erfarenhet av det.

Kommunernas inställning till planeringsbesked verkar delvis påverkas av vilket beslut kommunen fått. Länsstyrelsen Västra Götaland konstaterar att de kommuner som har använt sig av planeringsbesked och fått ett positivt besked, är nöjda med hur det påverkat planarbetet.

Relaterad information

På Boverket

[Öppna data - Plan- och byggenkäten](#)

[Planeringsbesked - PBL kunskapsbanken - Boverket](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Fler steg för en effektivare plan- och bygglag, prop. 2016/17:151 \(på Sveriges riksdags webbplats\)](#)

[Boverkets regleringsbrev 2022](#)

[Länsstyrelserna regleringsbrev 2022](#)

3. Metod

Boverket och länsstyrelserna har ett årligt återkommande uppdrag att följa upp plan- och bygglagstiftningens tillämpning.

Datainsamlingen sker huvudsakligen genom enkäter. Resultatet av Boverkets uppföljning ska årligen rapporteras till regeringen.

Datakällor

Datainsamlingen till Boverkets uppföljning av plan- och bygglagstiftningens tillämpning år 2022 har i huvudsak skett genom fyra enkäter. Tre enkäter har besvarats av länsstyrelserna och en enkät av kommunerna. Förutom enkäterna har statistik om överklagade planer samlats in från Domstolsverket, samt statistik om besiktning av motordrivna anordningar från besiktningsföretagen. Dessutom har Boverket ständig kontakt med kommuner och länsstyrelser i olika sammanhang för att fortlöpande informera sig om kommunernas och länsstyrelsernas tillämpning av plan- och bygglagstiftningen.

Här följer en detaljerad beskrivning av de fyra enkäter som använts för att samla in grunddata.

1. Plan- och byggenkäten, PBE – kommundel

Plan- och byggenkätens kommundel består av frågor om vad som har hänt i respektive kommun under år 2022. Enkäten har utformats av Boverket och besvarats av länsstyrelserna, men avser ärendehantering på respektive kommun i varje län. Frågorna rör tillämpningen av plan- och bygglagens, PBL, regler om översiktsplanering, detaljplanering, lov och byggande samt tillsyn. Länsstyrelserna kodar inkomna ärenden från kommunerna enligt en särskild kodmall som länsstyrelserna och Boverket utarbetat tillsammans.

Boverket stämde av enkäten i oktober år 2022 med representanter från länsstyrelsernas expertgrupper för översiktsplanering och planeringsunderlag, detaljplanering, tillsynsvägledning samt länsstyrelsens juristnätverk. En enkät per kommun i länet skickades ut i separata mejl till länsstyrelserna i december år 2022 med sista svarsdag 31 januari år 2023. Svar avseende landets samtliga kommuner kom in, det vill säga 290 svar.

2. Plan- och byggenkäten, PBE – länsstyrelsedel

Plan- och byggenkätens länsstyrelsedel består av frågor om vad som har hänt i länet under år 2022. Enkäten har utformats av Boverket och har besvarats av länsstyrelserna. Frågorna rör tillämpningen av planeringsunderlag, Boverkets byggregler och tillsynsvägledning till byggnadsnämnderna. Länsstyrelserna har besvarat frågorna på länsnivå.

Boverket stämde av enkäten i oktober år 2022 med representanter från länsstyrelsernas expertgrupper för översiktsplanering och planeringsunderlag, detaljplanering, tillsynsvägledning samt länsstyrelsens juristnätverk. En enkät per länsstyrelse skickades ut till länsstyrelserna i december år 2022 med sista svarsdag 31 januari år 2023. Alla 21 länsstyrelserna svarade på enkäten.

3. Enkät om handläggningstider för överklagade lov och förhandsbesked

Enkäten består av frågor gällande länsstyrelsens handläggningstider för överklagade lov och förhandsbesked. Enkäten har utformats av Boverket och har besvarats av länsstyrelserna. En central frågeställning i den här enkäten är hur länsstyrelsernas handläggningstider förhåller sig till gällande inriktningsmål. Länsstyrelserna är skyldiga att rapportera dessa uppgifter, enligt uppdrag 3 B2 i länsstyrelsernas regleringsbrev för år 2022. Boverket skickade ut enkäten för att säkerställa att rapporteringen genomfördes på ett enhetligt sätt och för att underlätta hanteringen. Enkäten skickades ut till länsstyrelserna i december år 2022 med sista svarsdag 28 februari år 2023. Alla 21 länsstyrelserna svarade på enkäten.

4. Plan-, bygg- och tillsynsenkäten, PBTE

Enkäten består av frågor om vad som har hänt i kommunerna under år 2022. Enkäten har utformats av Boverket och har besvarats av kommunerna.

Frågorna rör ärenden gällande:

- planeringsstrategier,
- planbesked,
- lov, förhandsbesked, anmälan, handläggningstider med mera, och
- tillsynsärenden, ingripanden med mera.

Dessutom finns det några frågor om kommunala markanvisningar och frågor gällande lagen om riktlinjer för kommunala markanvisningar.

För år 2022 fanns även en särskild frågedel om arkitektkompetens och arbete med gestaltad livsmiljö, vilken ställdes i samverkan med Statens centrum för arkitektur och design, ArkDes. Dessa frågor kommer redovisas i samband med ArkDes årliga uppföljning av gestaltad livsmiljö som publiceras i början av år 2024.

Enkäten är sedan år 2014 en sammanslagning av en årlig enkät om tillsyn som länsstyrelserna skickade till kommunerna och Boverkets tidigare plan-, bygg- och tillsynsenkät. Boverket har under år 2022 i samarbete med Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, förbättrat enkäten. Boverket genomförde enkätsamråd med SKR i december år 2022. Enkäten skickades till kommunerna i december år 2022 med sista

svarsdag 31 januari år 2023. 266 av landets 290 kommuner besvarade hela eller delar av enkäten.

Övriga datakällor

Utöver enkäterna har Boverket samlat in statistik om överklagade detaljplaner och områdesbestämmelser från Domstolsverket. Det gäller uppgifter om antal inkomna överklaganden och avgjorda mål, helt eller delvis upphävda beslut eller domar, samt handläggningstider för såväl mark- och miljödomstolarna som Mark- och miljööverdomstolen. Uppgifter om målnummer för de avgjorda målen har hämtats från mark- och miljödomstolarna samt Mark- och miljööverdomstolen.

Boverket har även använt den besiktningsstatistik som samlas in varje år från besiktningsföretagen för motordrivna anordningar som omfattas av krav på besiktning enligt Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:12) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar.

Boverket har utöver insamling av uppgifter även haft dialoger med länsstyrelserna, genom deras expertgrupp för tillsynsvägledning. Viss dialog har även förts med landets kommuner. Detta kunskapsutbyte ger Boverket vägledning om vilka problemområden som är relevanta för uppföljningen av plan- och bygglagstiftningens tillämpning.

Osäkerheter i underlagen och bortfall

Det finns alltid en osäkerhet när enkäter konstrueras. Boverket utgår från att det finns frågor i enkäterna som i vissa fall tolkas olika av olika respondenter.

Ytterligare brister som Boverket har uppmärksammat gäller dels länsstyrelsernas kodning av sina ärenden, dels kommunernas svar. Det finns alltid en risk att den eller de som besvarar enkäterna gör någon missbedömning, felräkning eller liknande. Boverkets bedömning är dock att de som besvarar enkäterna är väl förtrogna med de frågeställningar som behandlas, den data som ska inrapporteras och hur den vidare behandlingen av materialet går till.

Totalt har 266 kommuner besvarat PBTE gällande år 2022, vilket ger en svarsfrekvens på närmare 92 procent. Svarsfrekvensen de fem åren dessförinnan har varierat mellan 84 och 97 procent. Kommunerna som medverkat i enkäten har inte alltid besvarat alla frågor. I 2022 års statistik saknas enkätsvar från följande kommuner: Alvesta, Ekerö, Götene, Halmstad, Haninge, Hylte, Hörby, Jokkmokk, Kiruna, Kävlinge, Orust, Pajala, Simrishamn, Strömsund, Svalöv, Svenljunga, Södertälje, Tingsryd, Täby, Vimmerby, Vårgårda, Västerås, Öckerö och Östra Göinge.

Sammantaget gör detta att det finns en viss osäkerhet över hur väl de inkomna enkätsvaren speglar ärendehanteringens i kommunerna. Ett utvecklingsarbete pågår på Boverket för att successivt förbättra och göra uppföljningen mer tillförlitlig.

Skattning av bortfall

För att kompensera för bortfallet i svaren har, i vissa fall genom en enklare beräkning, antalet ärenden skattats för de kommuner som uppgifter saknas om. Dessa skattningar har endast tillämpats i diagram där det tydligt markeras hur stor andel av det redovisade värdet skattningen utgör. Skattningen görs genom att anta att antalet ärenden per capita har varit lika stort i de kommuner som inte svarat som det genomsnittliga antalet ärenden per capita, per region, i de kommuner för vilka Boverket har uppgifter om. I detta sammanhang har Boverkets bostadsmarknadsenkätsindelning av regioner använts. Det vill säga Stor-Stockholm, Stor-Göteborg, Stor-Malmö, högskoleorter över 75 000 invånare, högskoleorter under 75 000 invånare, övriga kommuner över 25 000 invånare och övriga kommuner under 25 000 invånare. Helhetsbilden ändras inte i de fall bortfallet skattats, men det går att få en uppfattning om hur stort bortfallet kan vara från år till år.

Uppdraget

Boverket och länsstyrelserna får årligen i uppdrag i sina regleringsbrev att följa upp plan- och bygglagstiftningens tillämpning. Läs mer om Boverkets och Länsstyrelsernas regleringsbrev för år 2022 under rubriken ”På andra webbplatser” i ”Relaterad information”.

Enligt 8 kap. 19 § plan- och byggförordningen, PBF, och Boverkets regleringsbrev, ska Boverket följa upp och analysera samt regelbundet sammanställa erfarenheterna från tillämpningen av PBL och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. Boverket ska också enligt 8 kap. 17 § PBF regelbundet sammanställa erfarenheterna från kommunernas tillsynsarbete samt länsstyrelsernas och Boverkets tillsynsarbete och tillsynsvägledning.

I plan- och byggenkäten återrapporerar länsstyrelserna även särskilda temauppföljningar som regeringen bestämt genom uppdrag i regleringsbrev till länsstyrelserna. För år 2022 har länsstyrelserna haft i uppdrag att sammanställa goda exempel på tillsynsplaner samt hur kommunerna använder sig av planeringsbesked. Formerna för återrapporering av uppdragen har utformats i dialog med Boverket.

När länsstyrelserna besvarat enkäten gällande handläggningstider för överklagade lov och förhandsbesked är detta länsstyrelsernas återrapporering av uppdrag 3 B2 i deras regleringsbrev för år 2022.

Resultatet av Boverkets uppföljning av plan- och bygglagstiftningens tillämpning ska årligen rapporteras till regeringen. I samband med respektive års rapportering publiceras resultatet på PBL kunskapsbanken tillsammans med öppna data.

Relaterad information

På Boverket

[Öppna data - Plan- och byggenkäten](#)

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[Boverkets regleringsbrev 2022](#)

[Länsstyrelserna regleringsbrev 2022](#)

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

Box 534, 371 23 Karlskrona
Telefon: 0455-35 30 00
Webbplats: www.boverket.se